

Sametingets plenum

Møtebok 002/11

Ávjuvárgaaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Tid: 07.06.-10.06.11

Sted: Karasjok

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
017/11	Konstituering
018/11	Sametingsrådets beretning om virksomheten
019/11	Spørsmål til Sametingsrådet
020/11	Kunngjøring av nye saker
021/11	Sametingsrådets redegjørelse om Sametingets melding om opplæring og utdanning
022/11	Sametingets revidert budsjett 2011
023/11	Motorisert ferdsel i utmarka i barmarkssesongen
024/11	Ny organisering av den offentlige forvaltningen av reindriften
025/11	Søknad om fritak fra verv som sametingsrepresentant - Skjalg Jensen
026/11	Søknad om fritak fra verv som vararepresentant - Irina Henriksen Tjelle
027/11	Retten til fiske i sjøsamiske områder
028/11	Sametingets møteplan 2012
029/11	Forsøk på ny organisering av komité- og plenumsmøtene

Møtesekvenser

Tid		Sak	Side
07.06.11	kl. 09.00 - 09.15	017/11	4
	kl. 09.25 - 12.00	018/11	7
	kl. 13.35 - 14.50	019/11	46
	kl. 14.50 - 16.50	020/11	56
	kl. 16.50 - 17.10	021/11	64
08.06.11	kl. 13.35 - 14.40	024/11	103
	kl. 14.40 - 16.20	023/11	97
09.06.11	kl. 09.05 - 11.40	022/11	72
	kl. 11.40 - 11.45	025/11	107
	kl. 11.45 - 11.50	026/11	109
	kl. 13.30 - 13.40	022/11 votering	72
	kl. 13.40 - 18.15	027/11	111
	kl. 18.15 - 19.40	021/11	64
10.06.11	kl. 09.05 - 09.10	028/11	138
	kl. 09.10 - 11.30	029/11	140

Åšši/Sak SP 017/11

Konstituering

Saken påbegynt 07.06.11 kl. 09.00

Representanter

Følgende representanter var til stede ved konstitueringen:

1.	Mariann Wollmann Magga	21.	Odd Iver Sara
2.	Gunn-Britt Retter	22.	Geir Tommy Pedersen
3.	Knut Inge Store	23.	Willy Ørnebakk
4.	<i>Ingen kunne møte for Trond Are Anti</i>	24.	Randi A. Skum
5.	Ragnhild M. Aslaksen	25.	Margit Eli Anti Oskal
6.	Hans J. Eriksen	26.	Aud Marthinsen
7.	Alf Isaksen	27.	Rolf Johansen
8.	Aili Keskitalo	28.	Ann-Mari Thomassen
9.	Ronny Wilhelmsen	29.	Inga-Lill Sundset
10.	Per Andersen Bæhr	30.	Kjell Erland Pedersen (<i>møtte for Miriam Paulsen</i>)
11.	Olaf Eliassen	31.	Åge Nordkild
12.	Mathis Nilsen Eira	32.	Geir Johnsen
13.	Anne Helene Saari	33.	Jarle Jonassen
14.	Anders Somby jr	34.	Sten Erling Jønsson
15.	Knut Roger Hanssen	35.	Ida Marie Bransfjell
16.	Hilde Anita Nyvoll	36.	Jørn Are Gaski
17.	Arthur Johan Tørfoss	37.	Kirsti Guvsám
18.	Rolf Wilhelmsen (<i>møtte for Toril Bakken Kåven</i>)	38.	Marie Therese N. Aslaksen
19.	Silje Karine Muotka	39.	Heidi P. Greiner Haaker
20.	Cecilie Helene Eliassen Johansen (<i>møtte for Skjalg Asbjørn Jensen</i>)		

Innvilgende permisjoner

Permisjon for hele plenumsmøtet

Representant nr. 4 Trond Are Anti
Representant nr 18 Toril Bakken Kåven
Representant nr. 20 Skjalg Asbjørn Jensen
Representant nr. 30 Miriam Paulsen

Permisjoner for deler av plenumsmøtet

Representant nr. 1 Mariann Wollmann Magga fra etter lunsj 08.06.11 til og med 10.06.11
Representant nr. 25 Margit Eli Oskal Anti fra etter lunsj 09.06.11 til og med 10.06.11
Representant nr. 24 Randi A. Skum 09.-10.06.11
Representant nr. 9 Ronny Wilhelmsen 09.-10.06.11
Representant nr. 13 Anne Helene Saari 10.06.11

Vararepresentanter

Vararepresentant Rolf Wilhelmsen møtte for representant nr. 18 Toril Bakken Kåven
Vararepresentant Cecilie Helen Eliassen Johansen møtte for representant nr. 20 Skjalg Asbjørn Jensen
Vararepresentant Kjell Erland Pedersen møtte for representant nr. 30 Miriam Paulsen
Vararepresentant Johan Vasara møtte for representant nr. 9 Ronny Wilhelmsen

Ingen vara møtte for representant nr. 4 Trond Are Anti
Ingen vara møtte for representant nr 1 Mariann Wollmann Magga
Ingen vara møtte for representant nr. 25 Margit Eli Oskal Anti
Ingen vara møtte for representant nr. 24 Randi A. Skum
Ingen vara møtte for representant nr. 13 Anne Helene Saari

Fravær uten permisjon:

Representant nr. 38 Marie Therese N. Aslaksen fra kl. 10:00 09.06.til og med 10.06.11

I Dokumenter

Møteinnkalling av 12.05.11 med forslag til saksliste.

II Forslag og merknader

Plenumsledelsens innstilling overfor Sametinget

Innkalling av 12.05.11 med innstilling til saksliste godkjennes.

III Votering

Av 39 representanter var 37 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Jarle Jonassen, møteleder	
2	Aud Marthinsen	
3	Geir Tommy Pedersen	
4	Willy Ørnebakk	

VI Sametingets vedtak

- Innkalling av 12.05.11 med forslag til saksliste godkjennes.

Behandlingen av saken ble avsluttet 07.06.10. kl. 09.15.

Åšši/Sak SP 018/11

Sametingsrådets beretning om virksomheten iht. forretningsorden § 11

Arkiv

Arkivsaksnr.

SF-

11/2083

Saken påbegynt 07.06.11 kl. 09.25.

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
----	-----------	-------------------	--------

II Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling

Sametinget tar sametingsrådets beretning om virksomheten i perioden 19.2.2011 til 20.5.2011 til orientering.

1 Innledning

Denne beretningen omhandler perioden fra 19.2 – 20.5.2011 og er knyttet opp til Sametingets budsjett for 2011.

Sametingsrådet har i denne perioden avholdt 12 møter og behandlet 24 saker. I tillegg er det behandlet 165 tilskuddsaker.

Som det framgår av oversikten på www.sametinget.no har rådet i tillegg deltatt på flere møter og representasjoner.

Budsjettbehov 2012

Sametingsrådet hadde 23.2.2011 møte med finansminister Sigbjørn Johnsen og fornyings-, administrasjons og kirkeminister Rigmor Aasrud. Tema for møtet var budsjettbehov for 2012. I møtet tok sametingsrådet opp situasjonen for samisk språk. Det er blant annet behov for økning i tospråklighetstilskuddet til kommunene og tilskuddet til de samiske språksentrene. Den samiske institusjonsutviklingen ble også drøftet. Slik sametingsrådet ser det dekker dagens bevilgning kun vedlikehold av institusjonene. Det gis ikke muligheter for utvikling med dagens ressurser. Et annet tema som ble tatt opp var Sametingets oppgaver med å ivareta de samiske interessene i arealsaker. Sametinget må derfor gis ressurser til å håndtere forvaltningen av areal-, klima- og energisakene.

Markering av kvinnedagen

Sametingsrådet markerte den internasjonale kvinnedagen 8. mars i forbindelse med Sametingets plenum. Det var første gang at det ble holdt appell om kvinnedagen fra Sametingets talerstol. I sametingsrådets appell ble det blant annet sagt at Sametingets arbeid med likestilling er høyt prioritert, og at likestilling og likeverd er grunnlaget for Sametingets arbeid. Sametingsrådet arbeider bevisst med å belyse kvinners situasjon i de ulike redegjørelser og meldinger som legges fram for plenum.

Regjeringens handlingsplan for likestilling

Sametingsrådet er i konsultasjoner med Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet om Regjeringens handlingsplan for likestilling. Det har vært ett møte på administrativt nivå. Sametingets utgangspunkt i konsultasjonen er vår egen handlingsplan for likestilling.

Forskrift om valg til Sametinget er endret

Endringene i forskriften om valg til Sametinget er fastsatt i kgl. Res. 5. mai 2011. Dette er en oppfølging av plenumsvedtak 40/07 som behandlet valgordning til sametingsvalg. Endringene var på høring med høringsfrist 28.2.2011. Endringen innebærer at valgmanntallet blir åpnet i år for kvalitetssikring, slik at et nytt tall for Sametingets valgmanntall vil foreligge etter kommune- og fylkestingsvalg 2011. Det nye valgmanntallet vil få konsekvenser for hvilke kommuner som skal avholde valgting til neste sametingsvalg, hvilke kommuner som kun har forhandsstemmegivning og mandatfordelingen på valgkretsene.

Den samiske dimensjonen i rettsvesenet

Sametingsrådet har mottatt rapport om den samiske dimensjonen i rettsvesenet fra Domstolsadministrasjonen. Sametingsrådet har tidligere gitt innspill til arbeidsgruppens mandat og sammensetning. Rapporten kartlegger de rettslige forpliktelsene overfor samer, og utreder hvordan domstolene og Domstolsadministrasjonen kan ivareta disse på en best mulig måte. Sametingsrådet har vektlagt at innholdet i rapporten har direkte betydning for samer i møte med rettssystemet.

Enkelte foreslåtte tiltak involverer også Sametinget direkte. Sametingsrådet har stilt seg positive til foreslåtte tiltak som går på endringer i rettsgebyrloven, som betyr at staten i noe større grad tar på seg økonomisk ansvar for å få sedvaner rettslig avklart, at Sametingets interessenotater i konsultasjoner publiseres på lovdata som en del av lovforarbeidene og at Sametinget skal delta i et forum for den samiske dimensjonen i rettsvesenet for å følge opp målsetningene og tiltakene i rapporten.

Sametingsrådet har i sitt høringssvar til rapporten spesielt vektlagt behovet for kompetanseheving i Jordskifteretten på samisk språk og kultur og reindriftens manglende adgang til jordskiftevirkemidler. Her fremhevet sametingsrådet at reindriften i dag er avskåret fra å benytte seg av jordskiftevirkemidler og derfor har manglende rettssikkerhet. Sametinget skisserte en løsning ved at det opprettes en egen reindriftskommisjon eller at Finnmarkskommisjonen utvides til også å omfatte reindriftssaker på nasjonalt nivå. På kort sikt kan det være en løsning at Jordskifteretten tar denne rollen. Sametingsrådet har varslet at det skal konsulteres om foreslåtte tiltak med Domstolsadministrasjonen og berørte departement.

2 Opplæring

Kunnskap og kompetanse er grunnlaget for utvikling og styrking av samiske samfunn.

Hovedmål

Den samiske befolkningen skal ha kunnskap, kompetanse og ferdigheter som kreves for å utvikle samiske samfunn.

Delmål

- Samiske barn og unge har en sterk samisk identitet og tilknytning til samisk språk, kultur og samfunnsliv
- Den samiske befolkningen har reell rett til kvalitativ god opplæring i og på samisk
- All høyere utdanning og forskning ivaretar det samiske perspektivet

Strategi

- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter og andre aktuelle aktører sikre gode rammevilkår for samisk barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Samarbeidsmøter

Det er avholdt møte med representant for Foreldreutvalg for barnehager (FUB). Både Sametinget og samisk representant i FUB har sett behov for gjensidig kommunikasjon og informasjonsutveksling. På møtet med FUB ble det som følge av dette etablert samarbeid mellom Sametinget og FUB.

Sametinget har deltatt på statsråds Tora Aaslands "grasrotmøte" om kompetanse i Alta. På dette møtet deltok Alta kommune ved oppvekstsjef og barnehagekonsulent, barnehageansatte i barnehager i Alta, foreldrerepresentanter, Høgskolen i Finnmark, Fylkesmannen i Finnmark og Sametinget. Samisk høgskole var også invitert, men møtte ikke. Dette var et møte med grasrota om rekruttering og kompetanseheving. Barnehagene fikk fortelle om sine utfordringer i forhold til de minste barna i barnehagen og flerkulturelle barn. Sametinget informerte om at vi jobber for at samiske barnehager skal ha samisktalende ansatte

Sametingsrådet har i samarbeidsmøte med Kunnskapsdepartementet informert om evaluering av Sametingets tilskudd til barnehager og funn i evalueringsrapporten. Det ble også informert om videre arbeid med å utarbeide nye kriterier for tilskuddsordningen.

Badderer barnehage, Kvænangen, besøkte Sametinget hvor de deltok på et informasjonsmøte om Sametinget og samiske barns rettigheter når det gjelder samisk barnehagetilbud. I forbindelse med møtet fikk de også besøke Sametingets læremiddelsentral. Grunnen til at denne barnehagen var på besøk, er at de har samiske barn i barnehagen. Av den grunn har barnehagen hatt fokus på den reindriftssamiske kulturen og språket. Barnehagen har valgt å bruke verddevuolta som utgangspunkt for tilnærmingen av samisk kultur. Reindriftsnæringen og kulturen er godt synlig i nærmiljøet, og er en del av barnas nærmiljø, og det samme er sjøsamisk kultur (fiskarbonden) og kvensk kultur.

Sametingsrådet har i februar 2011 hatt samarbeidsmøter med Samisk høgskole om tilpassing av rammeverk for nasjonale prøver i lesing på samisk. Utdanningsdirektoratet har gått inn for å lage nytt rammeverk. Arbeidet er igangsatt.

Sametingsrådet har deltatt i møte med fylkesmennene i de tre nordligste fylkene, Samisk høgskole og Utdanningsdirektoratet. Møtet var i Kautokeino 5.3.2011. Sametingsrådet presenterte rapporten om fag- og timefordeling og læremiddelportal-prosjektet Ovttas/Aktan/Aktesne.

Det første av årets fire faste samarbeidsmøter med Kunnskapsdepartementet ble holdt 15.-16.3.2011 i Kautokeino. På møtet ble det blant annet orientert om ungdomstrinnsmeldinga, rapport fra Nordlandsforskning - rett til samiskopplæring, og framdriften for nasjonale prøver i lesing på samisk.

Sametingsrådet har i møte med Utdanningsdirektoratet tatt opp justering av læreplan i norsk for elever med samisk som førstespråk og læreplanene i samisk som førstespråk og samisk som andrespråk.

Sametingsrådet har deltatt 22.3.2011 i en samarbeidsgruppe mellom Norge og Sverige med representanter fra Kunnskapsdepartementet i Norge, Utbildningsdepartementet i Sverige,

Utdanningsdirektoratet, Skolverket, Sameskolestyrelsen og Sametinget i Norge. Samarbeidsgruppa skal lage utkast til avtale mellom Norge og Sverige om samiskopplæring.

16.-20.5.2011 deltok sametingsrådet på det 31. årlige seminaret i organisasjonen International Society for Teacher Education på Universitetet i Agder, Kristiansand. Sametingsrådet holdt et innlegg med tittelen "Samiske barns rettigheter i skole og barnehage i Norge – utfordringer sett fra Sametingets ståsted".

18. mars avholdt Sametinget et informasjonsmøte om Sametinget, på Diehtosiida, for elever ved Kjækan skole i Kvænangen kommune.

Møte med de samiske videregående skolene

Sametingsrådet har 11.5.2011 hatt møte med styreleder for de samiske videregående skolene. På møtet kom man fram til at det er ønske om å formalisere samarbeidet mellom Sametinget og styret for de statlige samiske videregående skolene, og at det avholdes faste samarbeidsmøter. På samarbeidsmøtene bør styreleder, nestleder og de to rektorene delta. Sametinget inviterer til samarbeidsmøte i august eller september for 2011. På møtet vurderes om og eventuelt hvilke andre samarbeidspartnere som bør inviteres til møter. Sametingsrådet ønsker også et snarlig møte mellom Sametinget og rektorene for de samiske videregående skolene om sametingsrådets melding om opplæring. Sametinget har behov for en skriftlig beskrivelse av status, utfordringer og fremtidige muligheter for de to skolene. Partene er enige om å synliggjøre det spesielle på de samiske videregående skolene, som blant annet er opplæring i og på samisk og opplæring etter Kunnskapsløftet. Det er ønskelig at Sametinget kan være observatør på etatsstyringsmøter.

Møte med Finnmark fylkeskommune om opplæring

Sametingsrådet har hatt møte med Finnmark fylkeskommune 24.2.2011 for oppfølging av samarbeidsavtalens artikkel om opplæring. Det ble enighet om at Finnmark fylkeskommune og Sametinget sender felles brev til Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet med anmodning om at beregningsmodellen for refusjon for samisk opplæring justeres i påvente av eventuelle endringsforslag fra KS-gruppa.

Videre ble det enighet om at Sametinget og Opplæringskontoret for reindrift og duodji skisserer et prosjekt om nordisk-samisk samarbeid innenfor fag- og yrkesopplæring i reindrift og duodji og utformer utkast til søknad til Leonardo mobilitet om økonomisk støtte til opphold og faglig samarbeid i europeiske land. På møtet ble også kompetanseheving innen fagopplæring drøftet, og man kom fram til at det er ønskelig med felles kompetanseheving for lærere i Samisk videregående skole og reindriftsskole, og instruktører og faglige ledere i særskilte samiske fag.

Oppnevning av medlemmer i rammeplanutvalg for ny lærerutdanning 8-13

Etter forespørsel fra Kunnskapsdepartementet har sametingsrådet oppnevnt samiske representanter i rammeplanutvalg (RPU) for ny lærerutdanning 8.-13. For RPU 1, for integrert lektor/adjunktutdanning og PPU ble rådgiver Kevin Johansen oppnevnt. For RPU 2, for de treårige faglærerutdanningene i praktisk og estetiske fag ble professor Frode Fjellheim oppnevnt og til RPU3, for yrkesfaglærerutdanning og PPU-Y ble rektor Ellen Inga O Hætta oppnevnt. Sametingsrådet er opptatt av at alle nasjonale utdanninger skal ha et urfolksperspektiv og at alle fag skal ha et samisk innhold på linje med det som er kommet med i de nye nasjonale grunnskolelærerutdanningene.

Forslag til kandidater til forskningsrådets divisjonsstyrer

Norges Forskningsråd har invitert Sametinget til å foreslå kandidater til divisjonsstyrene for perioden 2011-2015. Forskningsrådet har fire divisjonsstyrer: Divisjon for vitenskap, divisjon for innovasjon, divisjon for energi, ressurser og miljø og divisjon for samfunn og helse.

De hensyn som vektlegges ved oppnevning av divisjonsstyremedlemmer er blant annet innsikt i forskning innenfor divisjonens fagfelt og interesse for forskningsstrategisk arbeid, interessefelt over

flere divisjoners ansvar, erfaringsbakgrunn og personlige egenskaper. Ellers vektlegges det i sammensetningen kjønnsbalanse, geografisk fordeling og aldersspredning.

Sametingsrådet har foreslått aktuelle kandidater til de ulike divisjonsstyrene. Kunnskapsdepartementet har oppnevnt professor Nils Oskal (Samisk høgskole) i forskningsrådets divisjonsstyret for perioden 1.7. 2011 – 31.5.2015. Han sitter i divisjonsstyret for energi, ressurs og klima.

Utvalget for samisk forskning og høyere utdanning, Butenschønutvalget

Sametingsrådet har hatt møte med Butenschønutvalget i Karasjok 14.3.2011. Utvalget er tidligere oppnevnt av Kunnskapsdepartementet etter konsultasjoner med Sametinget. Utvalgets mandat er å utrede samisk forskning og høyere utdanning. De skal klargjøre på hvilken måte forskning og høyere utdanning skal være premissleverandører for og bidra til samisk samfunnsutvikling.

Det var et positivt møte hvor sametingsrådet tok opp utfordringene i det samiske samfunnet i et vidt perspektiv og drøftet hvordan en best så for seg at en skulle gjøre for å legge til rette for et godt tilbud innenfor høyere utdanning til den samiske befolkningen. Viktigheten av samisk språk både i utdanningene og i samisk forskning, ble også framhevet. Sametingsrådet er fornøyd med at utvalgsarbeidet er igangsatt og ser fram til å se resultatet i form av utvalgets utredning som skal foreligge 31.12.2011.

- Revidere læreplaner fastsatt av Sametinget.

Sametingsrådet har vedtatt anbefaling om justering av læreplan i samfunnsfag – samisk og naturfag – samisk for videregående opplæring. Videre har Sametingsrådet vedtatt å godkjenne fagbrev som betegnelse på sluttkompetanse i duodjifagene.

- Medvirke til revisjon av opplæringsloven, voksenopplæringsloven, privatskoleloven og tilhørende forskrifter vedrørende samisk opplæring.

Nye kompetansekrav for undervisning i samisk.

Kunnskapsdepartementet har orientert om at de har tatt sametingsrådets innspill vedrørende kompetansekrav for undervisning i samisk i opplæringsloven og privatskoleloven til følge. Det betyr at det vil stilles samme kompetansekrav til lærere uansett om de skal undervise i samisk som førstespråk eller samisk som andrespråk. Sametingsrådet vurderer det slik at elever som har samisk som andrespråk også har krav på en kvalitativ god opplæring og er fornøyd med at dette tas med i lovarbeidet.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke kunnskap og kompetanse i samiske samfunn.

Sametinget har gitt informasjon og veiledet søkere om tilskudd til samiske barnehager.

Sametingsrådet har igangsatt oppfølgingsarbeid om evaluering av tilskudd til samiske barnehager. Nye kriterier er under utarbeidelse. Det tas sikte på å sende ut de nye kriteriene ut på høring til berørte parter.

Kompetanseheving

Sametingsrådet har sendt brev til kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk, samiske grunnskoler utenfor forvaltningsområdet for samisk språk, samiske videregående skoler m. fl og spurt hvilke kompetansehevingsbehov deres lærere har.

5-årig språkprosjekt i samarbeid med Samisk høgskole

Sametingsrådet har hatt møte med Samisk høgskole 29.4.11 om det 5-årige språkprosjektet for samiskopplæring for voksne. På samarbeidsmøte ble det blant annet drøftet om vi klarer å oppfylle målet om at så mange voksne som mulig skal få anledning til å gjennomføre samiskopplæring.

Prosjektet er halvveis og viser gode resultater så langt. 112 voksne begynte på samiskopplæring i 2010 og i år, og 51 personer har allerede gjennomført og bestått eksamen. Prosjektet har også nådd et høyt nivå når det gjelder undervisningsmetoder. Høgskolen holder nå på å finne samarbeidspartnere både i sør- og pitesamisk område. I lulesamisk område har ÁRRAN- julevsáme guovdásj/lulesamisk senter tilbudt voksenopplæring, men språkprosjektet kan også tilpasses deres behov.

- Arbeide for at eldre samers kunnskaper anerkjennes og synliggjøres gjennom engasjement som kunnskapsformidlere i barnehager og i grunnopplæringen.
- Bidra til effektiv utvikling av samiske læremidler og pedagogisk materiell.

Sametingsrådet har igangsatt arbeid med å kartlegge samiske leker i barnehager med samiske barn. Formålet er å få utviklet flere samiske leker til bruk i barnehage. Det er i perioden foretatt 7 barnehagebesøk. Disse har vært i Alta, Snåsa, Tromsø og Drag. Formålet med disse besøkene har vært å kartlegge hva samiske barnehager innehar av samiske leker og pedagogisk materiell. Kartleggingen skal være utgangspunkt til det videre arbeidet.

Sametingsrådet har tildelt midler til 6 læremiddelprosjekter, hvorav 2 prosjekter skal utgis parallelt på lulesamisk og sørsamisk. De øvrige prosjektene skal utgis på nordsamisk.

Sametingsrådet har hatt samarbeidsmøter med Drag skole angående ressurskoleprosjektet og med forlagene Báhko, Idut og Davvi Girji om læremidler. Før møtene har læremiddelprodusentene sendt statusrapport for læremiddelprosjekter. På møtene ble blant annet utfordringer i forbindelse med prosjektene tatt opp.

- Arbeide for at den nasjonale politikken innenfor barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning ivaretar det samiske perspektivet.

Arbeidet med ny revidert rammeplan for førskolelærerutdanning

Rammeplanutvalget fortsetter sitt arbeid med å utarbeide ny rammeplan for førskolelærerutdanningen og har hatt to møter i perioden, et møte 1.-2.3.2011 i Hamar og 12.4.2011 i Oslo. Rammeplanutvalget ønsker en åpen debatt med innspill fra miljøer, grupper og enkeltpersoner. Det har vært god respons fra ulike miljøer i debatten om faglig organisering og struktur. Utvalget er nå i gang med å lage beskrivelser av forventet læringsutbytte på utdanningsnivå som skal være relatert til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Stortingsmelding om ungdomstrinnet

Regjeringen la 29.4.2011 fram ny melding til Stortinget om ungdomstrinnet ”Motivasjon – Mestring – Muligheter”. Sametingsrådet har kommet med innspill i prosessen, og det har vært administrativ konsultasjon mellom Kunnskapsdepartementet og Sametingsrådet 31.3.2011. Formålet med konsultasjonen var at den samiske eleven skulle bli ivaretatt i den nye stortingsmeldingen.

Sametingsrådet er spesielt fornøyd med at det i kapitlet om et mer praktisk og relevant ungdomstrinn, er tatt med et punkt om at skoleeier kan tilrettelegge for elevenes deltakelse i primærnæringene, noe som vil kunne ha betydning for elevenes senere deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.

- Arbeide for økning av antall elever som fullfører videregående opplæring.
- Bidra til kvalitativt samisk innhold i barnehager med samiske barn.
- Gi nødvendig informasjon og veiledning om samisk opplæring innenfor barnehage og grunnopplæring.

“Barnehagedagen” markeres årlig. Formålet med dagen er å vise frem barnehagen. Årets slagord var Vi kan! . Sametinget deltok under markering i barnehagene i Karasjok.

Sametingsrådet har deltatt på Nord-Norgekonferansen for barnehagesektoren 5. – 6. 5.2011 i Tromsø. Tema var ”Under min ledelse.” Arrangert av SEBU.

Sametingsrådet har deltatt på Sørsamisk konferanse som ble avholdt 9.-10.2.2011. Tema var språk. Første dagen var det miniseminar om språklæring gjennom praktisk arbeid. Andre dagen var det forelesninger om språkmeter.

- Medvirke til etablering av et varig studietilbud innen samisk tolkeutdanning.

Virkemidler - søkerbaserte

Læremidler

Ordinære læremidler for grunnopplæringen
Budsjett kr 9 775 000.

Det er kommet inn 62 søknader med en søknadssum på kr 27 161 587. Av disse er det 31 søknader som er blitt innvilget, som utgjør til sammen kr 12 400 000. Dette er kr 2 625 000 over budsjettet sum for 2011. Sakene er blitt behandlet av rådet i møte 26.-28.04.11.

Særskilt tilrettelagte læremidler
Budsjett kr 1 900 000.

Til denne ordningen er det kommet inn 17 søknader, som til sammen utgjør kr 3 609 238. Av disse er det 6 søknader som er innvilget, til sammen kr 1 718 688. Her ble det et overskudd på kr 181 312 i forhold til budsjettet sum for 2011. Sakene er blitt behandlet av rådet i møte 26.-28.04.11.

Læremidler til barnehager
Budsjett kr 1 500 000.

Det kom inn 10 søknader om læremidler til barnehage, til sammen søknader for kr 5 458 485. Av disse ble 5 innvilget, som utgjorde kr 1 732 000. Det ble et underskudd på kr 232 000. Sakene er blitt behandlet av rådet.

Kompetanseheving

Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole
Budsjett kr 2 400 000. Forbruk kr 2 421 745. Søknadsfrist 1. februar.

522 søkere fikk innvilget stipend som ble fordelt på følgende måte:

Fordeling	Antall søknader	Antall bevilget	Kroner
Antall søkere:			
			Tilsv. hele:
Første språk	226	søkere	226
Andre språk	171	søkere	128,25
Fremmed språk	125	søkere	62,5
Totalt:	522	søkere	416,75
	Utbetaling i kr. pr. elev	Total i kr	%
Utbetaling samisk som 1.språk:	5 810	1 313 060	54,2 %
Utbetaling samisk som 2.språk:	4 360	745 560	30,8 %
Utbetaling samisk som fremmed:	2 905	363 125	15,0 %
Totalt		2 421 745	100,0 %

Stipend for høyere utdanning

Budsjett kr 2 350 000. Forbruk 1 176 000 i henhold til budsjettet. Søknadsfrist 1. februar og 1. oktober. Det kom inn 75 søknader hvorav 58 søknader ble innvilget og fordelt på følgende måte:

Fordeling	Antall søknader	Antall bevilget	Kroner
Lærerutdanning og førskolelærerutdanning med samisk i fagkretsen	0	0	0
Høyere utdanning i sør, lule- eller nordsamisk språk	60	54	1 075 200
Høyere utdanning i læremiddelpedagogikk	0	0	0
Tolkeutdanning for samiske tolker og translatorer	4	4	100 800
Videreutdanning innen samisk barnehagesektor	0	0	0
Rehabiliteringsstipend	0	0	0
Utenfor prioriteringer.	11	0	0
SUM	75	58	1 176 000

Barnehager

Budsjett kr 9 405 000. Tilskudd til barnehager består av 2 støtteordninger som er hhv. grunntilskudd til samiske barnehager, og samisk språkopplæring for samiske barn i barnehager.

Grunntilskudd til samiske barnehager.

Forbruk kr. 4 200 000

Søknadsfristen var 1. februar. 33 barnehager har søkt om grunntilskudd fordelt på 58 avdelinger. Hittil har 18 barnehager fordelt på 28 avdelinger fått innvilget søknaden. I tillegg gis det tilskudd inntil kr 30 000 pr. samisktalende barnehageansatte i hel stilling, begrenset oppad til to samisktalende ansatte pr. avdeling. For deltidsstilling tildeles tilskudd etter stillingens størrelse. Til sammen er det tildelt tilskudd for 58 ansatte i samiske barnehager.

Samisk språkopplæring for samiske barn i barnehager

Forbruk kr. 269 000

Samisk språkopplæring for samiske barn i barnehager. Åpen søknadsfrist til 15. oktober 2011. 6 barnehager har hittil fått støtte i gjennomsnitt på kr. 65 000.

Tiltak for å styrke læremiddelproduksjonen

Oversetting og tilpasning av læreverk

Budsjett kr 4 000 000.

Pilotprosjekt – ressurskole i lulesamisk område

Resterende ubrukte midler fra 2010 kan overføres til 2011.

Samisk læremiddelportal

Budsjett kr 3 500 000.

3 Språk

Den samiske befolkningen skal ha mulighet og rett til å bruke sitt eget språk. Bevaring og utvikling av det samiske språket er sentralt for den samiske kulturens framtid.

Hovedmål

- Samisk språk brukes aktivt og er synlig i det offentlige rom.

Delmål

- Levedyktige og aktive arenaer for samisk språk.
- Samisk språk brukes i områder der språket står svakt.
- I områder der samisk er dagligspråk er det en sterk bevissthet om bruken av samisk språk.

Strategi

- Gjennom dialog med lokale, regionale og sentrale myndigheter og andre aktører skape gode rammevilkår for samisk språk.

Samisk språkundersøkelse 2011

Sametingsrådet har sett at det er behov for mer systematisert kunnskap om bruken av de samiske språkene og har derfor satt i gang prosessen med en landsdekkende språkundersøkelse.

Formålet med undersøkelsen er å få en oversikt over hvor mange som behersker hvert av de samiske språkene muntlig og skriftlig, i hvilke sammenhenger de bruker språket og i hvor stor grad samisk språk brukes som samhandlingsspråk i barnehage, skole, jobb, utdanning, fritid, lokalsamfunn og i frivillig eller politisk arbeid. Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet, og skal også dekke områder og steder/byer utenfor forvaltningsområder.

Språkundersøkelsen ble lagt ut på DOFFIN og kunngjort 28.3.2011. Etter tilbudsfristen 9.5.2011, er det kommet inn 2 interessenter. Etter behandling og valg av det beste tilbudet, starter undersøkelsen opp i august. Rapporten vil foreligge i mars/april 2012.

Nye tildelingskriterier for tospråklighetsmidlene

Sametingsrådet har påbegynt arbeidet med å følge opp de nye tildelingskriterier for tildeling av tospråklighetsmidlene. I de nye tildelingskriteriene er samarbeid mellom kommunene/fylkeskommunene og Sametinget sentral. Sametingsrådet møter enkeltkommuner med formål å påbegynne prosessen med å utarbeide individuelle samarbeidsavtaler med kommunene og fylkeskommunene gjeldende fra 2012.

Samarbeidsavtalene skal blant annet omfatte mål og strategier for bruken av tospråklighetsmidlene i henhold til tildelingskriteriene for tospråklighetstilskuddet. Sametingsrådet har så langt hatt møte med Kautokeino, Lavangen, Nesseby og Porsanger kommune. Det blir avholdt møter med de resterende kommuner og fylkeskommuner i løpet av mai og juni måned.

Utvidelse av forvaltningsområder for samisk språk

Tromsø kommune startet høsten 2010 arbeidet med å utrede hva det vil innebære at Tromsø kommune innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk. Tromsø kommunestyre vedtok så at det skulle utarbeides en handlingsplan for samisk språk som skal danne grunnlag for en eventuell søknad om innlemmelse i samisk forvaltningsområdet. Handlingsplanen skal behandles av Tromsø kommunestyre i juni 2011.

Sametingsrådet har avgitt høringsuttalelse til Tromsø kommune angående handlingsplanen etter anmodning fra Tromsø kommune. I høringsuttalelsen berømmer Sametinget Tromsø kommune for et grundig forarbeid i arbeidet med å søke om å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samiske språk, deriblant utvikling av Handlingsplan for samisk språk 2013-2016. Sametinget er positiv til Tromsø kommunes planer om å sende søknad til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet for å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. En innlemmelse vil bidra til å sette fokus på det viktige arbeidet med å bevare, styrke og utvikle samisk språk i Tromsø kommune

- Styrke og utvikle samisk språk gjennom arbeidet med utvikling av samisk terminologi.

Sametinget gir råd og hjelp med oversettelser både på nord- og lulesamisk, internt som eksternt, men har dessverre manglet sørsamisk språkkompetanse. Fra august i år vil en sørsamisk konsulent tiltre stillingen.

Sametinget har vurdert plantenavn og andre botaniske termer, som skal brukes i barnebok om planter.

Sametingsrådet møtte Norsk språkråd 3.5.2011, for å få informasjon om hvordan termarbeidet er organisert innenfor norsk språk. Det termarbeidet som gjøres i Norge er organisert i fagråd, fagkomiteer og termgrupper. Språkrådet sender utarbeidede termer ut til høring, og gir deretter råd om termer. Sametingsrådet fikk informasjon om hvilke oppgaver Språkrådet jobbet med. Innenfor norsk termarbeid har man ikke en felles (nordisk) termgruppe som godkjenner nye termer, men termene godkjennes med tid og bruk. Tanken med møtet var å utveksle tanker og ideer om hverandres arbeid.

- Styrke, bevare og synliggjøre samisk språk gjennom arbeidet med samiske stedsnavn

Sametinget har i samarbeid med samiske stedsnavnkonsulenter gitt tilrådinger i navnesaker, blant annet navn på nye nasjonalparker og naturreservat i Troms og Finnmark fylke og gitt forslag på samisk navn på en flerbrukshall i Bodø. Sametingsrådet har i samarbeid med Samisk navnekonsulenter også gitt tilråding i skrivemåte på en del stedsnavn i Kautokeino kommune, og en del stedsnavn og navn på riksroyser i sørsamisk område, i Lierne og Namsskogan kommuner.

Sametingsrådet har også blitt orientert om at Narvik kommune vil søke om samisk navn på byen. Dette blir trolig tatt opp på bystyremøte i juni i år. Sametingsrådet vil, sammen med samisk Navnekonsulent, komme med tilråding av skrivemåte på dette navnet.

- Igangsette arbeidet med å få på plass en ny orddatabank for samisk språk

Sametingsrådet forsetter arbeidet med å få på plass et nytt digitalt ord/terminologibank på internett. Et samarbeid med Giellatekno på Universitetet i Tromsø kan vurderes som aktuelt i denne saken.

Sametingsrådet vedtok i april å sette av kr 160 000 til et engangshonorar til forfatteren av digital versjon av lulesamisk ordbok fra Sametingets reviderte budsjett. Det utarbeides en egen avtale mellom ordbokforfatteren og Sametinget.

- Gjennom dialog med relevante aktører synliggjøre de samiske språkenes truede situasjon.

Styrke og utvikle det sørsamiske språket

15.3.2011 hadde sametingsrådet møte med Samisk Høgskole om Elgå prosjektet. Elgå prosjektet er avsluttet, men det er viktig at erfaringene fra prosjektet brukes i det videre arbeidet med språkopplering i det sørsamiske området. Sørsamisk språk står fortsatt ovenfor store utfordringer, samtidig som det er en sterkere bevissthet omkring språket og bruken av språket. Det er derfor viktig at tiltak som har vist seg å gi resultater videreføres. I det sørsamiske området er det spesielt viktig at språkopplering ses på i et helhetlig perspektiv, hvor opplæring ikke begrenses til skolesektoren. Sametingsrådet ønsker derfor i større grad at gode tiltak og erfaringer integreres i arbeidet med å styrke og utvikle det sørsamiske språket.

Samisk språkkonferanse 2011

Sametingsrådet arrangerte en språkkonferanse den 11.-12.5.2011 i Tromsø. Tema for konferansen var synliggjøring og bruk av samiske språk.

Konferansen var åpen for alle, og det var 160 deltakere på konferansen. Konferansen hadde forelesere fra nord-, lule- og sørsamiske områder og konferansen var lagt opp slik at det var tolketjenester på alle disse språkene, samt til norsk.

Første dag var temaet bruk av samiske språk og de forskjellige foreleserne holdt innlegg om de samiske språkenes utfordringer både fra helsevesenet, politiet, reindriften, undervisning, og utfordringer til daglig språkbruk. Det var informasjon om språkteknologi og ortografi. På slutten av dagen ble det holdt en paneldebatt for deltakerne hadde anledning til å stille spørsmål til panelet. Panelet besto av de som hadde holdt innlegg tidligere på dagen, samt rådsmedlem Ellinor Marita Jåma og sametingsrepresentant Aili Keskitalo.

Temaet andre dag var synliggjøring av samisk språk. Det ble forelest om bruk av samisk språk i sosiale medier, festivaler, språkbad og språkleir, terminologi, samt fremme samisk språk på nye arenaer.

Sametingsrådet arrangerte denne språkkonferansen blant annet for å få innspill til arbeidet med en ny melding om samiske språk. I løpet av konferansen kom det fram forskjellige utfordringer, både når det gjelder bruk av, holdninger til og verdsetting av språkene. Sametingsrådet fikk også skriftlige tilbakemeldinger fra enkeltdeltakere. Disse tilbakemeldingene vil bli brukt i arbeidet med meldingen.

Sametingsrådet ser at det er behov for at det arrangeres språkkonferanser med jevne mellomrom, og vil derfor arbeide for at det avholdes språkkonferanse jevnlig.

- I samarbeid med regjeringen gjennomføre tiltakene i Regjeringens handlingsplan for samiske språk.
- Gjennom aktiv bruk av virkemidler fremme bruken av samisk språk, med spesiell vektlegging på sørsamisk.
- Arbeide for oppretting av et nasjonalt samisk språkorgan for styrking av det samiske språkarbeidet.

Forprosjekt – Samisk forsknings- og fag/ressurscenter, SPR

Sametingets mål er et utstrakt samarbeid mellom samer over landegrensene. I den forbindelse er Sametinget i samarbeid med Sametingene i Finland og Sverige i gang med å oppfylle SPRs tiltak om et utredningsarbeid om en ny fremtidig samisk forsknings- og fag/ressurscenter. Det er Sametinget i Finland som har hovedansvaret for oppfølging av tiltaket, som har fått Interreg-finansiering. Sametingets administrasjon er med i styringsgruppa for prosjektet. Prosjektet har nå fått på plass en prosjektarbeider som har startet arbeidet med utredningen. Prosjektarbeideren skal være ferdig med utredningen, samt en ny interreg-søknad for etablering for et slikt senter til september 2011.

- Opprettholde og videreutvikle eksisterende arenaer, og etablere nye arenaer for samisk språk.

Samisk språksentertreff

Samiske språksentre er viktige både i arbeidet med språkopplæring og som språkarenaer. De samiske språksentrene arrangerer hvert år et språksentertreff. I år ble språksentertreffet arrangert på Evenes 3.-4.5.2011. Sametingsrådet deltok på treffet.

Storfjord språksenter

Sametingsrådet har bevilget 415 000 kr i driftstilskudd til Storfjord språksenter for driftsåret 2011. Storfjord språksenter ble offisielt åpnet i 2010 og har vært finansiert og administrert som et prosjekt. For prosjektperioden 2009-2010 har driften vært finansiert med prosjektmidler fra Fornyings- og administrasjons- og kirke departementet, Troms fylkeskommune, Sametinget og Storfjord kommune. De har søkt prosjektmidler også for 2011. Sametingsrådet ser det som viktig for utvikling og bevaring av det samiske språket at Storfjord språksenter sikres prosjektmidler i prosjektperioden frem til får direktetilskudd fra Sametinget.

- Bidra til at det utvikles samisk innhold i skolefritidsordningen og i kulturskolen

Virkemidler – direkte tilskudd

Tospråklighetstilskudd, kommuner

Budsjett kr 40 829 000.

Tospråklighetstilskudd, fylkeskommuner

Budsjett kr 5 100 000.

Samiske språksentre

Budsjett kr 5 670 000.

Virkemidler – søkerbaserte

Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet for samisk språk - Budsjett kr 3 450 000.

Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk - Budsjett kr 4 160 000.

104 språkprosjektsøknader innkommet, fra 50 ulike søkere, med total søknadssum på kr 17 510 750. Søknadene er under behandling. Sluttbehandles i rådsmøtet i juni.

4 Kultur

Et allsidig kulturliv styrker samisk samhörighet og identitet, og bidrar til et levende lokalsamfunn der folk vil bo.

Hovedmål

- Et levende og allsidig samisk kunst- og kulturliv

Delmål

- Levedyktige og aktive samiske møteplasser, kulturinstitusjoner og museer
- Et mangfold av samiske kunstneriske og kulturelle uttrykk som formidles i samfunnet
- Et mangfold av idrettsaktiviteter for den samiske befolkningen
- Et bredt tilbud av kulturaktiviteter for samiske barn og unge
- Et godt bibliotektilbud til samiske brukere

4. – 8.4.2011 arrangerte Sametinget International Indigenous Librarians Forum. Deltakerne kom fra ulike bibliotek, fra New Zealand, Australia, Canada og USA, i tillegg til Sápmi. Første del av programmet var i Karasjok, på Sametinget. Restende del av programmet foregikk i Kautokeino. Det er bestemt at neste forum blir i New Mexico, USA, i 2013.

For andre gang samarbeidet Sametinget med Norsk bibliotekforening avdeling nord om å arrangere Nordnorsk bibliotekkonferanse. Konferansen var lagt til Alta 24. – 26. 5.2011. Det var 110 deltakere, i tillegg til utstillere.

Strategi

- Gjennom dialog med lokale, regionale og sentrale myndigheter og andre aktører styrke rammevilkårene for samisk kulturutvikling

Sametingsrådet holdt åpningstale under Ungdommens kulturmonstring Finnmark 2011. Mønstringen fant sted i Karasjok 11.3.2011, og er den største arenaen der ungdom kan vise frem sine kulturbidrag; enten det er musikk, film eller andre kunstformer.

Sametinget har 23.3.2011 henvendt seg til Kulturdepartementet vedrørende det kommende arbeidet med kulturpolitikken etter 2014. Det ble i statsråd 18.3.2011 utnevnt et utvalg i forbindelse med dette arbeidet. Sametinget var ikke informert om opprettelsen av utvalget og dets mandat. Sametinget mener at en slik type utvalg må ha en sterk samisk representasjon, at mandat bør utformes slik at en sikrer at også samisk kultur ivaretas, og at det bør være en dialog med Sametinget i forkant av oppnevningen av slike utvalg. Sametinget har ikke enda fått tilbakemelding fra departementet på henvendelsen.

Sametingsrådet deltok på Generalforsamlingen i Senter for nordlige folk – DÁG, 12.4.2011. Sametingsrådet har oppnevnt Hilde Anita Nyvoll som medlem i styret i to år, med Nils Olaf Larsen som varamedlem.

Kulturdepartementet er i gang med arbeidet med en stortingsmelding om visuell kunst. Sametinget har i brev av 3.5.2011 kommet med innspill til dette arbeidet der en legger vekt på at det vil være viktig at det samiske perspektivet blir ivaretatt og synliggjort i arbeidet med stortingsmeldingen, og at den samiske dimensjonen innenfor det visuelle kunstområdet blir integrert i meldingen.

Sametinget har også gitt innspill til Nordland fylkeskommune sitt utkast til strategi for visuell kunst i Nord-Norge der en vektlegger at det samiske perspektivet blir ivaretatt. I innspillet legges det også vekt på at Samisk kunstnersenter må innlemmes i Den nordnorske kulturavtalen.

Sametingsrådet avholdt den 11.5.2011 møte med styret i Árran-lulesamisk senter. Formålet med møtet var å drøfte og gjennomgå de aktuelle utfordringene som Sametinget og Árran har felles i det lulesamiske området.

Sametingsrådet deltok under årsmøtet til Samisk kunstnerforbund (SDS) og Samisk kunstnersenter (SDG) som ble avviklet i Stockholm 25.-27.3.2011. Under åpningen kom sametingsrådet med en hilsen til årsmøtet der det ble vektlagt at Sametinget er opptatt av at samiske kunstnere får tilfredsstillende rammevilkår, og at de i tillegg til å være utøvere av kunst også inviteres til å være med på å utforme kunst- og kulturpolitikken i nært samspill med Sametinget.

På møte med Sametinget i Finland sin kulturkomite 18.5.2011, informerte sametingsrådet om hvordan Sametinget i Norge jobber med kultursaker.

Sametingsrådet deltok under åpningen av årets Kirkemøte 5.4.2011 i Tønsberg. Sametingspresident Egil Olli holdt en åpningshilsen. Kirkemøtet vedtok Strategiplan for samisk kirkeliv den 10.4.2011.

Sametingsrådet deltok under åpningen av Samemesterskapet på ski som ble arrangert i Skånland 25.-27.3.2011. I åpningstalen vektla sametingsrådet at Sametinget er opptatt av å støtte opp arbeidet med å legge til rette for at samiske idrettstalenter og utøvere skal få gode rammevilkår, og ga honnør til det frivillige arbeidet som blir gjort innenfor samisk idrett.

- Bidra til en styrking av det samiske medietilbudet, som på en god måte ivaretar de sør-, lule- og nordsamiske språkområdene
- Bidra til å sikre bredden i samisk teatervirksomhet.

Sametingsrådet har hatt møte med styret i Beiavváš Sámi Našunálateáhter 25.2.2011. Tema var blant annet drift og nytt teaterbygg.

- Arbeide for å sikre bredden innen samisk idrett
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og videreutvikle samisk kunst- og kulturliv

- Skape større forpliktelse til felles utvikling av samisk kunst og kulturliv gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene
- Legge til rette for skaping og formidling av samisk kunst gjennom kunstneravtalen
- Arbeide for utbygging av prioriterte samiske kulturbygg i henhold til melding om samisk institusjonsutvikling
- Følge opp prioriterte tiltak i melding om samisk institusjonsutvikling.

Sametingsrådet hadde 29.4.2011 et møte med Sijti Järnge om arbeidet med organisasjonsendring av senteret. Sametingsrådet hadde et tilsvarende møte 13.5.2011 med Várdobaiki Samisk senter.

- Bidra til at de samiske museene får gode rammevilkår for drift og faglig utvikling.

I 2010 fikk Sametinget utarbeidet en Mål- og behovsanalyse for museene i Finnmark i samarbeid med Finnmark fylkeskommune. Finnmark fylkeskommune gikk videre med dette arbeidet og utarbeidet dokumentet Museumsstrategi for Finnmark 2010-2015 som Sametinget ga en høringsuttalelse til. Sametinget sa i denne at vi ikke ønsket å gå inn på de konkrete tiltakene i dokumentet fordi Sametinget vil avvente til utformingen av en egen museumspolitik for alle de samiske museene er ferdigstilt. Sametinget ønsker ikke å inngå i etableringen av en ny organisasjon Museumstjenesten for Finnmark.

Som en oppfølging av den første behovsanalysen har nå Sametinget startet opp arbeidet med utføringen av en behovsanalyse for de samiske museene utenfor Finnmark. Det tas sikte på å ferdigstille denne innen august. Behovsanalysene skal danne grunnlag for utarbeidelsen av en framtidig samisk museumspolitik.

Sametinget er i gang med arbeidet med utformingen av en rapport om tilbakeføring av samiske gjenstander fra Norsk folkemuseum. I den forbindelse ses det på magasinforhold, ressurser og kompetanse ved de samiske museene. Denne rapporten ventes ferdigstilt på nyåret 2012.

Sametinget planlegger å avholde et museumsseminar i juni der behovsanalysene og tilbakeføring fra norsk folkemuseum er tema.

- Videreføre arbeidet med å realisere samiske møteplasser og kulturinstitusjoner

Virkemidler, kultur - direkte tilskudd

Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner

Budsjett kr 9 588 000.

Samiske festivaler

Budsjett kr 3 034 000.

Samisk idrett

Budsjett kr 1 847 000.

Samisk teater

Budsjett kr 17 740 000.

Samiske publikasjoner

Budsjett kr 3 106 000.

Bokbusser

Budsjett kr 6 975 000.

Museer

Budsjett kr 23 167 000.

Virkemidler, kultur - søkerbaserte tilskudd

Litteratur

Budsjett kr 2 586 000.

Budsjett kr 2 586 000. I tillegg er det budsjettert kr. 2 000 000 under litteraturprosjekter til samefolkets fond. Samlet budsjett for postene er kr. 4 586 000.

Det er innkommet totalt 65 søknader for til sammen kr. 13 358 000. Søknadene er p. t. under behandling. Sluttbehandles i rådsmøtet i juni

Musikkutvikling

Budsjett kr 1 900 000. Det er innkommet 28 søknader for til sammen kr. 5 100 000. Søknadene er under faglig vurdering, og vil bli sluttbehandlet i slutten av juni.

6.3.1.3 Kulturtiltak for barn og unge

Budsjett kr 1 900 000. 40 søknader innkommet i perioden 19. mai til 20. mai 2011. Derav er 16 søknader hittil er behandlet. 7 søknader har fått tilsagn om støtte, som utgjør til sammen kr 602 000.

Andre kulturtiltak

Budsjett kr 2 678 000.

65 søknader innkommet i perioden 19. mai til 20. mai 2011. Det er 34 søknader som hittil er behandlet. 22 søknader har fått tilsagn om støtte, som utgjør til sammen kr 1 091 500.

Samiskspråklige tegneserier

Budsjett kr 460 000. Det er innkommet 2 søknader til ordningen for til sammen kr 1 035 000. Sluttbehandles i rådsmøtet i juni

Samiske forlag

Budsjett kr 2 750 000. 6 søknader innkommet. Søknadene er p.t. under behandling. Sluttbehandles av rådet i løpet av mai.

Investeringsstøtte til samiske bokbusser

Budsjett kr 2 500 000. Det er ikke innkommet søknader innenfor denne posten i perioden.

Samiske møteplasser

Budsjett kr 1 175 000. Det er kommet inn 13 søknader på til sammen kr 2 353 000. Disse sluttbehandles av rådet i løpet av juni 2011.

Samisk kunstneravtale

Budsjett kr 5 915 000.

5 Næring

Sterke og levende samfunn med allsidig næringsliv er en sentral forutsetning for å opprettholde bosettingen i samiske områder. Det er behov for flere kvinnelige etablerere i samiske områder. Dette vil styrke næringslivet og skape grobunn for et variert næringsliv.

Hovedmål

- Et sterkt og allsidig næringsliv som tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø i samiske områder

Delmål

- Sysselsettingen innenfor et allsidig næringsliv opprettholdes og utvikles
- Økt andel kvinnelige foretakseiere og næringsutøvere

Strategi

- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter, og andre aktører sikre gode rammevilkår for samisk næringsutvikling

Sametingsrådet har fulgt opp Sametingets innspill til stortingsmelding om ny landbruks- og matpolitikk. Sametinget har i denne perioden hatt et konsultasjonsmøte med Landbruks- og matdepartementet den 11.4.2011 i Tromsø. Sametinget opplever konsultasjonene som krevende.

Sametinget har deltatt i prosessen med å utarbeide nye strategier for reiselivsutvikling i Nord-Norge. Det er holdt tre samlinger. Strategien skal være til nytte for virkemiddelapparatets prioriteringer innenfor satsing på reiselivet i nord.

Oppfølgingsarbeidet i sørsamisk område måtte utsettes i tre måneder slik at det kunne passe alle deltakerne. Første samling ble holdt 18. og 19.5.2011. Det er VINN og Norges Vel som har det tekniske ansvaret med å gjennomføre oppfølgingsarbeidet.

Sametingsrådet har valgt PricewaterhouseCoopers AS, Tromsø til å stå for oppfølgingsarbeidet i Sør- og Midt-Troms. Der er det ikke avholdt noen samling ennå. Dette tiltaket og det ovennevnte tiltaket er et ledd i verdiskapingsprogrammet for næringskombinasjoner og samisk reiseliv.

Indre Finnmark Utviklingsselskap AS(IFU) og Gaisa Næringshage, Tana kommune, inviterte Sametinget til et informasjonsmøte den 11.5.2011 i Varangerbotn. Tema for møtet var mulig sammenslåing av selskapene for å skape et tynge utviklingsmiljø for næringsutvikling i indre Finnmark. Med en eventuell sammenslåing vil en kunne få en desentralisert næringshage som dekker kommunene Porsanger, Karasjok, Tana og Nesseby. Tanken er også å invitere Kautokeino med på laget. Selskapene gjør interne avklaringer for saken eventuelt fremmes formelt overfor Sametinget. Sametingets eventuelle rolle vil kunne være finansiering av utviklingsprosjekter i regionen.

Sametinget var invitert til å holde et innlegg under et internseminar for utviklingsavdelingen i Finnmark fylkeskommune. Seminaret ble holdt den 11.5.2011 i Varangerbotn og tittelen var Utviklingsarbeid i Finnmark – sett fra Sametingets ståsted. Innlegget sees på som et tiltak for å vedlikeholde og styrke samarbeidet mellom Sametinget og Finnmark fylkeskommune.

Markedssituasjonen for reinkjøtt

Markedssituasjonen for reinkjøtt har vært kritisk de senere årene. Dette har ført til at reineiere ikke får levert slakterein til slakteriene, slakteriene får ikke omsetning på kjøttet. Sametingsrådet er opptatt av at markedssituasjonen løser seg til høsten og at man finner permanente løsninger. Disse utfordringene blir drøftet i forbindelse med arbeidet med reindriftsavtalen og stortingsmeldingen om mat og landbruk. Sametingsrådet har også deltatt på et møte i regi av markedsutvalget for reinkjøtt 5. april i år, der alle aktuelle markeds og produsentaktører deltok og kom med innspill til dette arbeidet.

Rovviltsituasjonen i Sør-Sápmi

Konsultasjoner med Miljøverndepartementet om ”Rapport fra arbeidsgruppen for reduksjon av konfliktnivået rovdyr – reindrift i Nord-Trøndelag 7.september 2009.” er i ferd med å avsluttes. Til nå har det vært 3 møter på politisk nivå, og et møte på administrativt nivå. Dato for avsluttende konsultasjonsmøte er ennå ikke bestemt.

Erstatningsordning for tap av rein til fredet rovvilt

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har fått i oppdrag av Miljøverndepartementet om å utrede erstatningsordning for tap av tamrein til rovvilt. Det er nedsatt en prosjektgruppe bestående av DN, to fylkesmenn, Statens naturoppsyn, reindrifftsforvaltningen og Norsk Reindriftssamers Landsforbund. Arbeidsgruppen har særlig vurdering eventuelle endringer av erstatningsordningen etter en modell basert på risikobasert erstatningsordning. Sametinget har vært i møte med prosjektgruppen i februar i år. På dette møtet uttrykte Sametinget noen kritiske synspunkter og eventuelle fallgruver med en risikobasert erstatningsordning, men vi har ikke bundet våre posisjoner.

Prosjektgruppa ferdigstilte sitt arbeid i april i år. Gruppa foreslår at dagens erstatningsordning endres til en ny kunnskapsbasert erstatningsmodell. En ny erstatningsordning vil stille økte krav til overvåking av rovdyr, og at reindriffta i større grad involveres i overvåkingen. Prosjektgruppas arbeid har avdekket at det fortsatt er kunnskapsmangler knyttet både til reindata og rovviltdata. Blant annet vil det være nødvendig å innhente data om drapsrater for flere rovviltarter og for flere områder enn i dag. Reineiernes plikt til å avdekke tap gjennom skadedokumentasjon fjernes som vilkår for å få erstatning. Det vil likevel fortsatt være tilfeller som krever dokumentasjon av kadaver.

Sametinget har bedt om konsultasjoner vedrørende prosjektgruppens rapport om ny erstatningsordning for rovviltskader på tamrein.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og utvikle et allsidig næringsliv med god fordeling av tilskuddsmidler mellom kjønnene
- Drive utadrettet virksomhet med fokus på å få et mer variert næringsliv
- Stimulere kvinnelige etablerere og næringsutøvere til å starte og videreutvikle egen virksomhet
- Stimulere unge etablerere til å starte egen virksomhet
- Bidra til å utvikle samiske kulturnæringer
- Bidra til å bevare og utvikle marine næringer, reindrift og jordbruk som viktige kulturbærere og sysselsettere i samiske områder.

Jordbruksforhandlingene

Sametingsrådet presenterte innspill til jordbruksforhandlingene 6.4.2011 for Landbruks- og matdepartementet. Rådet la spesiell vekt på å få bedre lønnsomhet i jordbruksnæringen og at jordbruket måtte få et inntektsløft. Rådet tok også opp den høye egenandel ved avlingsskader og overvintringsskader og ba om halvering av egenandelen. Resultatet av jordbruksforhandlingene er skuffende. Det dekker ikke godt nok den kostnadsveksten som har vært i jordbruket de seneste årene. Det er fortsatt stort gap mellom inntektsveksten i jordbruket og samfunnet for øvrig. Resultatet ble kr 25 000 i inntektsvekst. Budsjettnemnda hadde beregnet at denne veksten burde ha vært kr 30 000 for å holde følge med kostnadsutviklingen.

- Bidra til å utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer
- Bidra til å opprettholde og utvikle en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift og utmarksnæring.

Konsultasjoner om fastsetting av forskifter til reindrifftsloven

Sametinget er i konsultasjoner med Landbruks- og matdepartementet om reindrifftslovens forskrift om avgift ved brudd på bruksregler og forskrift om tvangsmulkt. Det er avholdt et konsultasjonsmøte 5.5.2011.

Landbruks- og matdepartementet har foreslått å fastsette sanksjonsforskrifter til reindrifftslovens § 75, § 76 og § 77 ved brudd på bruksreglene, jf reindrifftsloven bestemmelser §§ 57 – 60.

Reindrifftsforvaltningsutvalg

Sametinget har i denne perioden ferdigstilt et samarbeid med Norske Reindriftssamers Landsforbund om forslag til mandat og sammensetning av et utvalg som skal vurdere en ny fremtidig forvaltningsmodell for den samiske reindriften. Se egen sak i plenum, sak 24/11.

- Bidra til at det opprettes gode ordninger for generasjonsoverganger i primærnæringene

Virkemidler, næring - direktetilskudd

Duodjiinstitusjoner

Budsjett kr 3 102 000.

Virkemidler, næring - søkerbaserte tilskudd

Variert næringsliv

Budsjett kr 7 947 000.

Forbruk kr 2 261 000

Marine næringer

Budsjett kr 4 165 000.

Forbruk kr 1 433 000

Hovedtyngden av virkemidlene er gått til finansiering til kjøp av fiskefartøyer. Det er en rimelig stor søknadsmasse og det forventes at hele budsjettrammen vil bli brukt opp.

Jordbruk

Budsjett kr 4 799 000.

Forbruk kr 1 347 000

Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner og samisk reiseliv

Næringskombinasjoner

Budsjett kr 3 150 000.

Forbruk kr 1 038 000

Duodji

Budsjett kr 1 500 000.

Budsjettrammen gjelder Læringordning i duodji over Verdiskapningsprogrammet. Det forventes at hele rammen vil bli brukt i 2011.

Utredningsprosjekter og andre tiltak

Budsjett kr 850 000

Forbruk kr 0

Faglig forum og utviklingsforum

Budsjett kr 150 000

Forbruk kr 0

Næringsavtale for duodji

Driftstilskudd

Budsjett kr 4 000 000.

Den ordinære søknadsfristen for ordningen er 25.10.11. Rammen forventes å bli brukt opp.

Investerings- og utviklingstilskudd

Budsjett kr 3 140 000. Av rammen avsettes kr 600 000 til etablererstipend.

Forbruk kr 1 835 782. Kr 559 000 er gitt som etablererstipend.

Velferdsordninger

Budsjett kr 50 000

Forbruk kr 22 648

Fag- og økonomisk utvalg

Budsjett kr 100 000

Forbruk kr 0

Duodjiutsalg – søkerbasert tilskudd

Budsjett kr 550 000

Forbruk kr 400 000

Samiske duodjiorganisasjoner - direkte tilskudd

Budsjett kr 1 560 000

Forbruk kr 0. Det forventes at budsjettrammen vil bli brukt opp i 2011.

6 Arealer, miljø- og kulturvern

Arealer og ressurser gir grunnlag for bosetting og næringsutøvelse, og er en betingelse for å utvikle samisk kultur, næringer og samfunnsliv. Samisk natur- og kulturarv, herunder blant annet tradisjoner, kulturminner, stedsnavn og kunnskaper om bærekraftig bruk, er viktig å ta vare på for fremtidige generasjoner. Kulturminnene viser arealenes og naturens betydning over tid for økonomiske, sosiale og religiøse forhold. Vern av det samiske kulturlandskapet er derfor et bidrag til å vedlikeholde samenes relasjoner til forfedrenes landskap. Samene og andre urfolk har en nær avhengighet og tilknytning til naturen, og er derfor mer sårbare og påvirkes sterkere av klimaendringer enn andre.

Hovedmål

- Bærekraftig utnytting av arealer og ressurser i samiske områder med grunnlag i samisk historie og samiske verdier

Delmål

- Samiske kulturminner brukes som dokumentasjon for samisk tilstedeværelse
- I samiske områder vektlegges et bærekraftig og langsiktig perspektiv i all disponering av arealer og ressurser
- Samiske rettigheter ivaretas i bevaring og bruk av arealer i samiske områder

Strategi

- Skape gode rammevilkår for samisk areal-, miljø- og kulturvern gjennom dialog og samarbeid med sentrale, regionale og lokale myndigheter samt andre relevante aktører

Samarbeidsmøte

Sametinget har deltatt på samarbeidsmøte med NTNU ved Vitenskapsmuseet og kulturminnevernadministrasjonen i fylkene som er tilknyttet dem. En av de to dagene var særlig viet til samisk kulturminnevernarbeid. Sametinget, Saemien Sijte – Sørsamisk museum samt dokumentasjonsprosjektet Saemieh Saepmesne på Snåsa gikk sammen og laget innspill for å fremme det vidt favnende samiske kulturminnevernarbeid som blir utført på Snåsa. Sametinget var representert med to forelesere. Budskapet med innspillene var å fremme et godt samarbeid mellom Sametinget og andre kulturminneinstitusjoner som er virksomme i det sørsamiske området.

Prøveprosjekt som gjelder delegasjon av midlertidig myndighet etter kulturminneloven
Miljøverndepartementet (MD) har invitert Sametinget og samtlige fylkeskommuner til å inngå i et prøveprosjekt der myndigheten til å fatte avgjørelser i dispensasjonssaker etter kulturminneloven § 8 første, andre og fjerde ledd, midlertidig delegeres til den regionale kulturminneforvaltningen. Det gjelder ved søknader om tillatelse om fjerning av visse kulturminnetyper under visse betingelser. Den midlertidige myndigheten er altså begrenset.

I utgangspunktet er det positivt at den regionale kulturminneforvaltningen får utvidet myndighet i medhold av kulturminneloven. Men det er samtidig usikkert på hva dette innebærer av merarbeid for Sametinget og det er også usikkert på hvilken kompensasjon som Sametinget kan forventes å få for dette merarbeidet. Sametingets plenum har dessuten i sak 37/07 vedtatt at Sametinget må gis myndighet direkte nedfelt i kulturminneloven for forvaltningen av samiske kulturminner. Den midlertidige ordningen vi har i dag, som utøver av en delegert myndighet, er begrensende for Sametinget som et folkevalgt parlament, og etter vårt syn ikke i tråd med folkeretten.

På bakgrunn av dette har Sametinget gitt beskjed til MD at vi ikke ønsker å delta i ytterligere en midlertidig forvaltningsordning. Vi har isteden gitt klart uttrykk overfor MD at det bør settes i gang en konsultasjonsprosess mellom Sametinget og staten, der formålet er å komme til enighet om en permanent forvaltningsordning hva gjelder forvaltningen av samiske kulturminner.

Avtaler om mineralleting og utvinning

Som en oppfølging av Sametingets mineralveileder har Sametinget hatt møte 14.4.2011 med reinbeitedistrikt 16, Rivkkaroggi siida og Nuorajot siida og Store Norske Gull AS. Målet er inngåelse av avtale ved undersøkelse og drift på mineralressurser sør for Karasjok.

Finnmark mineralforum – treårig mineralprosjekt i Finnmark

Sametinget har fått forespørsel fra Finnmark fylkeskommune om samfinansiering av et treårig mineralprosjekt i Finnmark. Prosjektets bakgrunn er ønsket om å innlede et samarbeid om økt næringsutvikling basert på mineralressursene i Finnmark.

Sametingsrådet har vurdert henvendelsen og besluttet å gi sin politiske støtte til etableringen og gjennomføringen av prosjektet, men ser ikke muligheten for å være med på finansieringen av dette prosjektet. Sametinget er representert i Finnmark mineralforum, og vi vil blant annet gjennom dette engasjementet ivareta våre interesser i forhold til mineralutvikling i Finnmark.

Møter om mineralutvikling i samiske områder

Sametingsrådet er opptatt av at mineralselskap og myndighetsorganer er kjent med vårt syn i saker som gjelder leting og utvinning av mineraler i samiske områder. Det er også viktig for rådet å kjenne til hvilke mål aktuelle mineralaktører har for mineralutvikling i samiske områder. På bakgrunn av dette har sametingsrådet deltatt med innlegg på møte med NHO-styret i Finnmark, Finnmarks fylkeskommunes temadag om mineralutvikling og møte 6.4.2011 om mineralvirksomhet i nordområdene med statssekretær Erik Lahnstein i regi av Norsk Bergindustri.

Mineralvirksomhet og nordområdeutvikling

President Egil Olli har holdt innlegg på et seminar om nordområdesatsning og mineralvirksomhet i Oslo den 6. april. Seminaret var et felles initiativ fra Utenriksdepartementet og Sametinget, og ble utført i forbindelse med Norsk Bergindustri sitt årsmøte. Det kom frem at regjeringen vil utarbeide en strategi om forvaltning av mineraler. Sametinget vil følge opp dette arbeidet og be om konsultasjoner dersom det utarbeides tiltak i mineralstrategien som kan påvirke samiske interesser direkte.

Stortingsmelding om petroleumsvirksomhet

Sametinget har hatt ett konsultasjonsmøte den 19.5.2011 i Tromsø med Olje- og energidepartementet om arbeidet med en Stortingsmelding om petroleumsvirksomhet. Departementet redegjorde for status for arbeidet med meldingen, meldingens hovedinnhold, struktur samt videre framdriftsplan der meldingen planlegges å fremlegges ovenfor Stortinget før sommeren 2011. Beskrivelsen i

meldingsutkastet av petroleumsaktiviteten i nord ble identifisert som det mest relevante temaet for Sametinget og samiske interesser. Sametinget ga uttrykk for ønske om en beskrivende tekst om urfolksperspektivet på petroleumsaktivitet, herunder vurderinger av ilandføring og elektrifisering, eierskap til ressursene, samiske interesser og Sametingets rolle i forvaltningen (konsultasjonsprosesser etc.) og generelt om Sametingets standpunkter i forhold til petroleumsvirksomhet. Sametinget har i etterkant oversendt et notat som redegjør for Sametingets grunnsyn og vurderinger knyttet til petroleumsvirksomhet og ivaretagelse av samiske interesser. Olje- og energidepartementet vil ta inn relevante emner hvor disse passer i meldingsteksten. Tiltakene i petroleumsmeldingen er utformet slik at de er svært lite konkret, det heller mer i retning av formuleringer som løfter perspektivene og de balanserer regjeringens syn i lys av den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Sametinget vurderer det dit hen at tiltakene ikke påvirker samiske interesser direkte, og de er dermed ikke konsultasjonspliktige. Konsultasjoner i forhold til samiske interesser vil skje i tilknytning til de enkelte utbyggingsprosjektene dersom de realiseres i fremtiden.

Samerettsutvalget II

Som en oppfølging av oppstartsmøtet på Røros i begynnelsen av februar 2011 mellom president Egil Olli og statsråd Rigmor Aasrud om retten til land og vann fra Hedmark til Troms har berørte departementer og Sametinget arrangert et fellesmøte på Snåsa den 10-11. mai. Temaene for drøftinger var en gjennomgang av vedtaket i sak 08/09 om Sametingets grunnlag og premisser i forhold til Samerettsutvalget II, presentasjon av hovedinntrykkene fra høringen, urfolksrettigheter og folkerettslige utviklingstrekk og hvordan konsultasjonene skal gjennomføres. Det ble understreket betydningen av å ha kontinuitet i konsultasjonsprosessen og det er enighet om å komme i gang med substansielle konsultasjoner om innholdet i lovforslagene i løpet av høsten 2011. Det legges opp til at partene først starter parallelt med henholdsvis forslagene til kartleggingslov og konsultasjonslovgivning. Så tas endringer i andre lover, og ny forvaltningsordning tas til slutt. Sametinget har et særskilt ansvar for å ivareta de ulike interessene i det samiske samfunnet i konsultasjonene med departementene i denne saken. Der det er tydelige samiske interesser som blir direkte berørt av lovarbeidet, legges det opp til at staten også konsulterer disse etter omforent samordning med Sametinget. Dette gjelder for eksempel reindriftsinteresser i forbindelse med endringer av reindriftsloven.

Vårjakt på ender

Det har vært et drøftingsmøte om vårjakt på ender mellom rådsmedlem Vibeke Larsen, statssekretær Heidi Sørensen i Miljøverndepartementet og leder Anton Dahl i Sámi Bivdo- ja Meahcástanservi/ Samisk Fangst- og Utmarksforening. Møtet fant sted i Oslo den 13.4.2011. Prøveordningen gjennom forskrift om vårjakt på ender i Kautokeino blir forlenget for jaktseasonen 2011 og 2012. Jakttiden flyttes noe frem i tid etter ønske fra lokalt holdt ettersom våren som oftest kommer tidligere nå enn før. Det er enighet om at det legges opp til en konsultasjonsprosess med formål om å komme frem til en endelig beslutning om fremtiden for vårjakt på ender innen årsskiftet 2012/2013. Det er bestemt at Sametinget med bistand fra Sámi Bivdo- ja Meahcástanservi og Kautokeino kommune sender et innspill som konsultasjonsgrunnlag til Miljøverndepartementet. Sametinget har hatt et møte den 26.4.2011 med Kautokeino kommune og Sámi Bivdo- ja Meahcástanservi for å følge dette opp, og det tas sikte på å sammenstille et innspill som sendes Miljøverndepartementet i løpet av sommeren 2011.

Verneområder

President Egil Olli og rådsmedlem Vibeke Larsen har holdt innlegg på Miljøverndepartementets nasjonalparkkonferansen den 1. - 3.3.2011 på Røros. Konferansen fungerte som et dialogforum mellom miljøvernmyndigheter og representanter for den nye ordningen om lokal forvaltning av verneområder gjennom nasjonalparksyrer. Sametingsrådet oppnevner representanter til nasjonalparkstyrene i samiske områder, og ser et behov for å arrangere et eget seminar for disse representantene når alle nasjonalparkstyrene har kommet på plass i løpet av høsten 2011. Sametingsrådet har blitt enig med Miljøverndepartementet om sammensetningen av verneplanstyret for Lyngsalpan landskapsvernområde - Ittugáissáid suodjemeahcci, hvor Sametingsrådet har oppnevnt 2 av 7 medlemmer, mens Balsfjord, Lyngen, Storfjord og Tromsø kommuner og Troms

fylkeskommune har oppnevnt ett hver. Sametingsrådet har blitt enig med Miljøverndepartementet om sammensetningen av nasjonalparkstyret for Rohkunborri nasjonalpark - Rohkunbori álbmotmeahcci. Sametingsrådet skal oppnevne 1 av 5 medlemmer, mens Bardu kommuner oppnevner 2 og Troms fylkeskommune og Talma sameby oppnevner ett hver. Talma sameby kan hvis de ønsker, møte med både oppnevnt styremedlem og varamedlem på møtene. Begge vil ha møte og talerett, men bare styremedlemmet fra Talma kan avgi stemme. Gjennom vernevedtaket i kongelig resolusjon av 25.2.2011, er det lagt til grunn at Talma sameby kan be om at saker som forvaltningsstyret etter verneforskriften får til behandling, legges fram for Miljøverndepartementet for avgjørelse. Dette gjelder saker som etter Talma sameby sin oppfatning vil være til ulempe/skade for reindrifta i Talma sameby og utøvelse av rettigheter i tilknytning til denne innenfor nasjonalparken, Dette gjelder imidlertid ikke forhold som ikke reguleres av verneforskriften, for eksempel utøvelsen av jakt og fiske. Sametinget er involvert i planleggingen av den offisielle åpningen Rohkunborri nasjonalpark - Rohkunbori álbmotmeahcci den 20.8.2011.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke kunnskapen om samisk tradisjon og historie samt grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner
- Forvalte samiske kulturminner på bakgrunn av egen historie og egne verdier
- Dokumentere og formidle kunnskap om samiske kulturminner og kulturmiljø
- Ivareta kjønnsperspektivet i forbindelse med dokumentasjon og registrering av samiske kulturminner
- Følge opp arbeidet med kartlegging og forvaltning av tradisjonell kunnskap, herunder dokumentasjon og synliggjøring av samisk tradisjonell kunnskap i forbindelse med registrerings- og restaureringsprosjekter.

Sametingets seminar om tradisjonell kunnskap ble arrangert i samarbeid med etikk og kunnskapsutviklingsseminaret og åpningen av UArctic EALÁT Instituttet i Kautokeino i perioden 22. - 24.3.2011. President Egil Olli åpnet både seminaret og det nye instituttet, og holdt innlegg om samisk tradisjonell kunnskap. Presidentene fra Sametinget i Sverige og Sametinget i Finland, og leder av Kola Sámi Sobbar holdt også innlegg på seminaret. I tillegg var det representasjon i programmet fra nordiske myndigheter, samiske institusjoner og internasjonale eksperter på fagfeltet. Sametinget får presentert resultatene fra pilotprosjektet Árbodiehtu i regi av Sámi allaskuvla i løpet av våren 2011. Disse innspillene vil danne grunnlaget for en sak i Samisk Parlamentarisk Råd (SPR) om strategier for samisk tradisjonell kunnskap som forberedes til parlamentarikerkonferansen som planlegges den 9. - 11.2011 i Kirkenes

- Utvikle positive klimatiltak og tilpasningsstrategier som integrerer samenes tradisjonelle kunnskaper i beslutninger knyttet til klimapolitikken

Forvaltningsknutepunkt for og Nasjonalparksenter i tilknytning til Varangerhalvøya nasjonalpark Sametinget har 5.5.2011 hatt møte med Nesseby kommune om Nasjonalparksenter og forvaltningsknutepunkt for Varangerhalvøya nasjonalpark. På dette møtet, som var en oppfølging av et tidligere møte med kommunen 17.2.2011, orienterte kommunen om sitt engasjement for å få nasjonalparksentret og forvaltningsknutepunktet lokalisert til Nesseby.

Kommunen orienterte om sine planer, og faglige argumenter for en slik lokalisering av nasjonalparksenter og forvaltningsknutepunkt i Nesseby. Sentralt i kommunens argumenter var synergieffekten av en samlokalisering av nasjonalparksenter og forvaltningsknutepunkt, og et formidlingssenter for kulturmiljøet i Mortensnes. Det er i gang en prosess for å få Mortensnes inn på UNESCOs verdensarvliste. Sametinget er med i dette arbeidet.

Sametingets plenum vedtok i 2005 (Sak 14/05: Forslag til opprettelsen av Varangerhalvøya nasjonalpark i Finnmark fylke) at et eventuelt nasjonalparksenter må etableres i eller i tilknytning til en samisk kulturinstitusjon i området. Planene om nasjonalparksenter som foreslås opprettet i Nesseby

er på det nåværende tidspunkt det eneste forslaget som oppfyller vilkårene i plenumsvedtaket, og sametingsrådet følger opp planene og arbeidet.

Klimapolitikk

Utenriksdepartementet har den 8.4.2011 oversendt tilråding til Stortinget i St. Meld. 14 (2010-2011) Mot en grønnere utvikling – om sammenhengen i miljø- og utviklingspolitikken. Meldingen er tildelt Utenriks- og forsvarskomiteen med frist for innstilling i høstsesjonen den 9.11.2011. Fattigdom, økonomisk vekst, geopolitikk, klima, bærekraft, naturmangfold/økosystemer og strategier for grønnere utvikling er stikkordene i meldingen. Sametingsrådet legger opp til et utvidet høringsmøte med Stortingskomiteen for å fremme Sametingets syn om at urfolksperspektivet må forsterkes i denne meldingen. Opposisjonen inviteres til å delta på dette møtet, og bistå i utformingen av et skriftlig innspill til Utenriks- og forsvarskomiteen.

Sametinget har fremdeles utfordringer knyttet til den administrative dialogen med Miljøverndepartementet om oppfølgingen av arbeidet under klimakonvensjonen. Sametinget har ikke blitt informert om de norske posisjonene i mellomforhandlingene frem mot partsmøtet i desember 2011. Dette er tatt opp på politisk nivå med statssekretær Heidi Sørensen, og det er lovet en bedring. Ny forhandlingsleder for klimaforhandlingene i Miljøverndepartementet, Henrik Harboe, tiltrer den 23.5.2011.

- Integre kjønnspektivet i Sametingets miljø- og arealpolitikk

Sametingsrådet har i et møte med Finnmarkskommisjonen i 2010, bedt kommisjonen være bevisst på kjønnspektivet i arbeidet med å kartlegge eksisterende rettigheter til grunn og naturressurser i Finnmark. Dette er et av tiltakene i Sametingets handlingsplan for likestilling 2009-2013.

Sametingsrådet er derfor glad for at kvinner og menns bruk av utmarka var et av temaene som ble belyst under høringsmøtet om kartleggingen av utmarksbruk i Nesseby kommune.

Virkemidler – miljø- og kulturvern - Søkerbaserte tilskudd

Samisk kulturminnevern

Budsjett kr 2 000 000.

Forbruk kr 0. Sakene er ikke blitt behandlet ferdig. Det er kommet inn søknader for nærmere kr 3 000 000.

I perioden er det kommet inn avsluttende rapporter fra 6 prosjekter. En solskinnshistorie her er prosjektet til Inga Malene Bruun som fått tilskudd til registreringer av fiskevær langs den nordnorske kysten som Sametinget støttet i 2010. Rapporten inneholdt 255 registreringer av kulturminner fordelt på 108 lokaliteter langs kysten av Finnmark. Sametinget støttet også hennes registreringer i 2009 hvor det ble registrert 150 kulturminner fordelt på 76 lokaliteter, da i Troms og Finnmark. I løpet av to år er det registrert til sammen 405 kulturminner på 184 lokaliteter i dette prosjektet alene.

7 Helse, sosial og omsorg

Sametingets helse- og sosialpolitikk bygger på en likeverdig helse- og sosialtjeneste til det samiske folk på lik linje med befolkningen for øvrig. Grunnlaget for å sikre målsettingen om en likeverdig tjeneste er kunnskap om og kompetanse i flerkulturell forståelse og samisk språk og kultur på alle nivåer.

Hovedmål

- En likeverdig helse-, sosial- og omsorgstjeneste til det samiske folk som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur

Delmål

- En styrket helse-, sosial- og omsorgstjeneste tilpasset den samiske befolkningens behov
- Helse-, sosial- og omsorgspersonell over hele landet gis opplæring i samisk språk- og kulturkompetanse

Strategi

- Gjennom dialog og samarbeid med myndigheter og relevante aktører sikre Sametingets innflytelse på utforming og gjennomføring av helse- og sosialtjenester til det samiske folk

Samhandlingsreformen

Sametingsrådet har, sammen med Norske Samers Riksforbund, konsultert med Regjeringen om ivaretagelse av samiske pasienter i Samhandlingsreformen. Regjeringen har lagt frem forslag til kommunal helse- og omsorgslov, folkehelselov og Nasjonal helse- og omsorgsplan. Sametinget har fremmet konkrete forslag til lovtekst som skal ivareta samiske pasienters rettigheter til å bli møtt med samisk språk og kulturforståelse i helse- og omsorgstjenesten. Likeledes fremmet Sametinget også forslag om lovfesting av vektlegging av samiske hensyn i folkehelseplanarbeidet i kommunene. Dette mente Sametinget måtte uttrykkes klart i lovteksten til folkehelselov. Regjeringen avsto å synliggjøre samiske hensyn i forslag til folkehelselov.

I forslag til kommunal helse- og omsorgslov vil Regjeringen innlemme i lovtekst samiske pasienters rett til tilrettelagte helse- og sosialtjenester, men kun innenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget ga klart uttrykk for i konsultasjonene at dette ikke var en tilfredsstillende løsning. Kommunenes plikt til tilrettelegging for samiske pasienter, må gjelde alle kommunene i Norge. Regjeringens forslag strider mot Samhandlingsreformens intensjon om likeverdighet, og er med å lage skille mellom samiske pasienter.

Etter avsluttede konsultasjoner med Regjeringen, ba Sametinget om å få delta i åpen høring i Stortingets helse- og omsorgskomiteé. Høringen ble avholdt 10.5.2011, og rådsmedlem Ellinor Jåma og sametingsrepresentant Silje Muotka deltok. I høringen satte Sametinget fokus på behovet for å uttrykke i lovs form samiske pasienters rett og behov til tilrettelagte helse- og omsorgstjenester i kommunene, og behovet for å uttrykke klart i lovteksten vektlegging av samiske hensyn i folkehelseloven. Sametinget har i denne saken fått støtte for sitt syn gjennom høringsvar fra KS Finnmark og Troms, samt åpne brev fra ordførere i Tysfjord kommune og Snåsa kommune.

Sametingsrådet vil fortsette sitt arbeid med denne saken frem mot behandling i Stortinget 14.6.2011.

Regjeringens nasjonale strategi for bioteknologi

Sametingsrådet har avgitt høringsuttalelse til Regjeringens nasjonale strategi for bioteknologi. I vår høringsuttalelse, har vi gitt uttrykk for uløste spørsmål omkring eierskap til urfolks genressurser, og vårt krav om å være en aktør i det videre arbeid på dette feltet.

Førstehjelpskurs ved selvmordsfare

6. og 7.4.2011 ble det arrangert førstehjelpskurs ved selvmordsfare for Sametingets politikere og administrasjon i Tromsø. Kurset var i regi av Vivat som er et landsdekkende undervisningsprogram opprettet av Universitetssykehuset Nord-Norge i 2000. Målet er å spre kompetanse om førstehjelp ved selvmordsfare.

Sametingsrådet deltok den 12. og 13.5.2011 på seminar i Karasjok arrangert av Blåe Bånd, Finland og Blå Kors, Norge. Målet med seminaret var å ha en dialog med mennesker i grenseområdet Finland/Norge som er engasjert og opptatt av arbeid med rus og rusproblematikk i dette området.

Sametingsrådet deltok på Samisk legeförenings fagseminar 25.3.2011. Temaet for seminaret var kroniske lidelser blant samer. Sametingspresidenten orienterte om Sametingets arbeid innenfor helse med et spesielt fokus på samhandlingsreformen.

Sametingsrådet deltok på Arktisk helseministermøte på Nuuk 16.2. 2011. Seminaret hadde fokus på helseutfordringer i Circumpolare området. Helseministermøte ble avsluttet ved underskrivelse av deklarasjon ”The Arctic Health Declaration”

- Arbeide for at samiske barns rettigheter i møte med barnevernstjenesten ivaretas.

Sametingsrådet planlegger seminar om samiske barns møte med barnevernstjenesten i uke 42. Seminaret vil avholdes i Alta, og arrangeres i samarbeid med aktuelle aktører.

- Arbeide for at kriminalomsorgen tilpasses samiske innsattes behov
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å utvikle og tilrettelegge for en helse- og sosialtjeneste som bygger på samisk språk- og kulturforståelse på alle nivå

Virkemidler, helse, sosial og omsorg - søkerbaserte tilskudd

Helse-, sosial og omsorgsprosjekter

Budsjett kr 2 850 000.

Forbruk kr 0. Sakene er ikke blitt behandlet ferdig. Det er kommet inn søknader for nærmere 7,7 mill.

Brukerrettede tilbud for eldre samer

Budsjett kr 500 000.

Forbruk kr 0.

8 Regionalutvikling

Et forpliktende samarbeid mellom Sametinget og statlige og regionale myndigheter bidrar til å styrke og synliggjøre samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Hovedmål

En levende samisk kultur, språk og samfunnsliv i de områdene samarbeidsavtalene gjelder

Strategi

- Skape gode rammevilkår for samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom dialog og samarbeid med regionale myndigheter samt andre relevante aktører
- Styrke det regionale utviklingsarbeidet gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene og de regionale utviklingsprogrammer (RUP)/RUP-partnerskapet

Sametinget og Finnmark fylkeskommune har gjennomført det årlige politiske møtet og godkjent rapport for samarbeidsavtalen for år 2010. I midten av 2011 vil administrasjonene foreta en statusrapportering for å se hvordan man jobber med å oppnå målsettingene oppsatt for 2011.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv

Virkemidler, regionalutvikling

Budsjett kr 4 987 000.

Forbruk 2 122 000. Det forventes at budsjetttrammen vil bli fordelt i 2011.

9 Internasjonalt og samisk samarbeid

Sametinget forvalter prinsipielle standpunkt og interesser som fremmes og forsvares på den internasjonale arena. Det er viktig at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora blir ivaretatt, og at saker som har betydning for urfolk blir fremmet både nasjonalt og internasjonalt.

Det grenseoverskridende arbeidet retter seg blant annet mot nasjonale og internasjonale fora og arenaer som angår FN, nordområdepolitikk, Samisk parlamentarisk råd, Barentssamarbeidet, nordisk samarbeid, arktisk samarbeid, Interreg og EU.

Hovedmål

- Urfolk bestemmer over egen utvikling og har mulighet til å ivareta egne interesser internasjonalt

Delmål

- Et utstrakt samarbeid mellom samene over landegrensene
- Sametinget er en selvstendig aktør i samspill med andre i det internasjonale arbeidet
- Den internasjonale rettsutviklingen for urfolk er bedret

Strategi

- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter og andre aktuelle aktører styrke rammevilkårene for internasjonalt arbeid og samarbeid.

Sametinget oversendte i mars Utenriksdepartementet et innledende innspill til den kommende stortingsmelding om nordområdene. Sametinget støtter en nordområdepolitikk som bidrar til å synliggjøre, trygge og utvikle urfolkenes livsgrunnlag, næringer, historie og kultur i nordområdene. I innspillet påpekes bl.a. at urfolksrettigheter må fremmes og respekteres, at urfolk må sikres medbestemmelse og innflytelse på utviklingen i nordområdene, og sikres økonomiske ressurser til å kunne delta som frie og uavhengige aktører i internasjonale beslutningsprosesser og i samarbeidsorgan knyttet til nordområdene. Klima/miljø og bærekraftig utvikling, næringsutvikling, etiske retningslinjer for økonomisk virksomhet i nord, kapasitets- og kompetanseutvikling, kultur og folk-til-folk samarbeid, språk, helse- og sosial og likestilling er noen andre tema som omtales.

Sametinget ga i mars et innspill til ny stortingsmelding om statlig eierskap ("Eierskapsmeldinga"). Innspillet fokuserte på viktigheten av etiske retningslinjer og næringslivets samfunnsansvar i urfolksområder. Sametinget poengterte blant annet at norske selskaper, og ikke minst statlige selskaper, må operere med samme rettighetsstandarder internasjonalt som nasjonalt, basert på internasjonalt aksepterte normer om urfolks menneskerettigheter og rett til å ha innflytelse på utviklingen.

Åpningen av den andre nordlige dimensjons parlamentariske forum

Sametingspresidenten holdt åpningstalen til parlamentarikerkonferansen til Den nordlige dimensjon i Tromsø 22.2.2011. Den nordlige dimensjon er et partnerskap som består av EU, Russland, Island og Norge, og har klima, kultur, helse og transport i nordområdene som sitt arbeidsfelt. I sin tale understreket presidenten viktigheten av at urfolkene i nord må tas hensyn til og bli hørt når beslutninger som berører dem skal tas. Videre uttrykte Olli sin støtte til forslaget fra urfolksorganisasjonen "Raipon" om at det etableres en egen arbeidsgruppe innenfor rammene av Nordlig dimensjon. I slutterklæringa fra forumet er hensynet til urfolk integrert. Parlamentarikerforumet ber også regjeringene i partnerlandene i Den nordlige dimensjon, i samarbeid med urbefolkningene, om å utarbeide en modell for å styrke deltakelsen av urfolkene i Den nordlige dimensjons politikk for slik å forberede deres velstand.

Nordisk samekonvensjon

Forhandlingsdelegasjonene har blitt oppnevnt og første forhandlingsmøte ble avholdt i Stockholm 15.3.2011. Tema så langt har vært rekkefølge på emner det skal forhandles om og arbeidsmetodikk. De substansielle forhandlingene har ikke begynt. I Norge vil det bli gjennomført egne konsultasjoner om hvilke posisjoner Norge skal innta for de ulike områder konvensjonsforslaget omfatter i forkant av at disse forhandles internasjonalt. Neste møte er foreløpig satt til september. Ved oppnevningen av Norges delegasjon har regjeringen forutsatt at arbeidet ikke skal ta mer enn fem år.

Arktisk råd

12.5.2011 deltok president Egil Olli på Arktisk råds ministermøte i Nuuk, Grønland, hvor han også holdt en tale. Talen framhevet betydningen av samarbeidet i Arktisk råd for urfolkene i nord, og pekte på at det kunnskapsgrunlaget Arktisk råd skaffer til veie er viktig for Sametingets beslutninger. Den første juridisk bindende avtalen i regi av Arktisk råd, om søk og redning i Arktis, ble vedtatt under ministermøtet. Det var enighet om å arbeide videre med nye bindende avtaler i tida framover. Videre ble det bestemt at et fast sekretariat for rådet skal etableres i Tromsø.

FNs Permanente forum for urfolkssaker

Sametinget deltok ved FNs Permanente forum for urfolkssaker i år. Sametinget inviterte urfolkene til en forberedende urfolkskonferanse i 2013 i Alta, i forkant av FNs Verdens urfolkskonferanse i 2014. Det ble arrangert et sidearrangement om dette temaet der man nærmere fikk diskutert forslaget og hva som er tenkt med at man ønsker å samle urfolkene før FNs Verdens urfolkskonferanse 2014.

Substansen ved en slikt forberedende konferanse i 2013 er ikke diskutert. Man har kun fokus på prosessen tilknyttet en slik forberedende konferanse hvor man alt nå ønsker å få urfolkene til snarlig å komme i gang med en forberedelsesprosess for FNs Verdens urfolkskonferanse 2014. Meningen med en forberedende konferanse i 2013 er å gi urfolkene mulighet til å dele perspektiver, behov og etablere felles strategier for realiseringen av våre rettigheter, samt søke å oppnå målsetningene etter urfolkserklæringen, og at våre målsettinger og ambisjoner reflekteres i sluttdokumentene fra Verdens urfolkskonferanse 2014.

Det er foreslått at urfolkene har regionale prosesser, med etterfølgende felles prosess der urfolkene fra regionene deltar. Det er foreslått at det nedsettes en urfolkskoordineringskomitee for 2013 og 2014 som bør representere alle 7 urfolksregioner, og som vil ha hovedansvaret med å utforme felles strategier og standpunkter.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og videreutvikle Barents urfolkskontor i Lovozero
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og videreutvikle samisk kultur og samfunnsliv
- Arbeide for kunnskapsoppbygging om internasjonale konvensjoner som omhandler urfolk, herunder FNs urfolkserklæring

Virkemidler, internasjonalt og samisk samarbeid - direkte tilskudd

Barents urfolkskontor i Lovozero

Budsjett kr 250 000.

Forbruk kr 250 000.

Andre virkemidler, internasjonalt og samisk samarbeid

Internasjonale tiltak

Budsjett kr 100 000.

Forbruk kr 0. Det forventes at midlene vil bli brukt opp i 2011.

Interreg- regional andel

Budsjett kr 1 000 000, hvorav kr 600 000 øremerkes til igangsatte flerårige prosjekter.

Budsjett kr 0. Det forventes at hele budsjettposten vil bli fordelt i 2011.

10 Samiske organisasjoner

Et demokratisk samfunn er avhengig av et aktivt og variert organisasjonsliv. Samiske organisasjoner er viktige aktører i utviklingen av samiske samfunn.

Hovedmål

- Opprettholde et variert samisk organisasjonsliv

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk legge til rette for et variert organisasjonsliv

Dialogmøte med samiske likestillingsorganisasjoner

I tråd med Sametingets handlingsplan for likestilling 2009-2013, ble det avholdt dialogmøter med Norgga Sáráhkka og Sámi NissonForum 8.3.2011. Likestillingsorganisasjonene informerte om sitt arbeid på ulike felt, men tema som rasisme, behov for holdningsskapende arbeid, hvordan komme nærmere folket, samiske språksentre, og SNF sitt arbeid med samisk ressurscenter for kvinner ble også diskutert. Det er også ønskelig at Sametinget og likestillingsorganisasjonene har dialog om tema for de årlige markeringene av kvinnedagen.

Omlægging av tilskuddet til samiske organisasjoner

Sametingsrådet arbeider med en omlægging av tilskuddet til de samiske organisasjonene. Omlæggingen foregår samtidig med arbeidet med sametingsrådets forslag til budsjett for 2012. Det blir sendt ut høringsnotat i løpet av uke 24 med høringsfrist 1. september 2011. Målsettingen er at eventuelle endringer skal foretas fra og med budsjettåret 2012.

Virkemidler, samiske organisasjoner - søkerbaserte tilskudd

Budsjett 4 201 000.

Forbruk kr 3 600 736.

Samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner

Budsjett kr 400 000. Det er innkommet i alt 5 søknader i hovedsak fra kulturorganisasjoner.

Sluttbehandles i rådsmøtet i juni.

Samiske organisasjoner som arbeider med spørsmål knyttet til tapt skolegang under andre verdenskrig

Budsjett kr 200 000. Det er kommet inn en søknad på kr. 200 000. Sluttbehandles i rådsmøte i juni.

11 Andre virkemidler

Virkemidler til sametingsrådets disposisjon

Frie virkemidler

Budsjett kr 300 000.

Forbruk kr 105 000

Likestillingstiltak

Budsjett kr 300 000.

Forbruk kr 300 000.

Oppfølging av institusjonsmeldingen

Budsjett kr 350 000.

Forbruk kr 25 000.

Senter for samisk i opplæringen

Budsjett kr 500 000.

Forbruk kr 0.

Verdde-prosjektet

Budsjett kr 250 000.

Forbruk kr 0.

Skrive- og lesehjelp for eldre samer

Budsjett kr 250 000.

Forbruk kr 0.

Prosjekt om samiske leker og pedagogisk materiell til barnehager

Budsjett kr 500 000.

Forbruk kr 0.

Virkemidler til plenumsledelsens disposisjon

Politiske grupper i Sametinget

Budsjett kr 3 219 000.

Opposisjonens arbeidsvilkår

Budsjett kr 1 013 000.

12 Samefolkets fond

Søkerbaserte tilskudd - Samefolkets fond

Språkutvikling

Budsjett kr 1 200 000.

Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidling

Budsjett kr 1 300 000.

Forbruk kr 1 300 000.

Litteratur - Samefolkets fond

Budsjett kr 2 000 000.

Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler

Språkprogram

Budsjett kr 800 000.

Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap

Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap

Budsjett kr 200 000.

13 Andre tiltak som ikke er virkemidler

Konferanser i regi av Sametinget

Budsjett kr 1 350 000.

Samiskrelatert statistikk i Norge

Budsjett kr 375 000.

Utdeling av priser og stipend

Kultur- og idrettstipend for ungdom

Budsjett kr 100 000.

Stipendordningen vil bli utlyst etter at nytt skole/studieår er kommet i gang til høsten, og Sametingsrådet tar sikte på at tildelingen skal skje i oktober.

Forskning og utvikling, utredninger og dokumentasjonsprosjekter

Budsjett kr 1 300 000.

Evalueringer

Budsjett kr 900 000.

14 Driftsutgifter politisk nivå

Budsjett kr 21 774 000.

Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) har i perioden hatt et fysisk møte, to telefonmøter og et arbeidsmøte. SUPU hadde 20.03.11. sitt årlige møte med Barneombudet. SUPU har gjennomført besøk ved flere videregående skoler i Sápmi hvor de har informert om Sametinget, SUPU, valgmannallet, m.m. De har hatt innlegg og deltatt i paneldebatten på Sametingets språkkonferanse, de har opprettet en blogg, og SUPUs leder deltar i Sametingets delegasjon til årets sesjon i Permanent Forum for urfolk.

15 Driftsutgifter administrativt nivå

Driftsutgifter administrasjon

Budsjett kr 89 300 000.

Spesielle prosjekter

Bedre service til brukerne

Prosjektet er utsatt noe i forhold til det som var planlagt. Midler som blir igjen fra i 2010 blir overført til 2011.

Østsamisk kulturmiljø i Skoltebyen

Budsjett kr 600 000.

Kvalitetsutvikling i samiske barnehager

Budsjett kr 300 000.

Forprosjekt teaterbygg til Beaivváš Sámi Našunálateáhter

Budsjett kr 500 000.

16 Kunngjøring av nye saker - oppfølging

Sametingsrådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenumsmøtet sak 004/11.

Forslag 1: Behov for endring av forskrift av opplæringsloven

Da Utdanningsdirektoratet i november 2008 sendte på høring forslag til endring i forskrift til opplæringsloven, kap.17 – ”Kravet om språkleg parallellutgåve”, foreslo sametingsrådet i sin høringsuttalelse følgende ordlyd i benevnelsen av forskriften: ”Elevens rett til læremiddel på eiga målform og på samisk”.

På et etterfølgende konsultasjonsmøte våren 2009 mellom Sametinget og Kunnskapsdepartementet, fikk Sametinget i svar at dagens opplæringslov gir kun anledning til å gi forskrifter vedrørende de to målformene bokmål og nynorsk siden, samisk språk ikke omtales i lovteksten. Dersom språklig parallellitet i forhold til samiske språk skal oppnås, må opplæringsloven først endres.

Sametingsrådet mener imidlertid at det er uheldig å automatisk oversette alle norske læremidler til samisk. Disse læremidlene vil ikke oppfylle målsetningen i prinsipper for opplæringen - samisk, der

opplæringen skal ha basis i samisk språk, kultur og samfunnsliv og alle kompetansemålene i Kunnskapsløftet - samisk vil heller ikke være med i de norske læremidlene.

Sametingsrådet mener at skoleeiers ansvar for å sikre samiske læremidler til bruk i undervisning allerede er lovfestet i følge opplæringslovens § 9-3 Utstyr; ”Skolane skal ha tilgang til nødvendig utstyr, inventar og læremiddel”. Dersom samiske læremidler er nødvendige, er det skoleeiers ansvar at skolene har tilgang på dem.

Selv om tilstanden nå på langt nær er tilfredsstillende med hensyn til omfang av samiske læremidler, arbeider sametingsrådet for å oppnå visjonen i ”Sametingets strategiske plan for læremiddelutvikling 2009-2012” om å utvikle ”læremidler på alle fagområder og i alle fag, på sør-, lule- og nordsamisk, som redskap for å nå målene i Rammeplan for barnehagen og i læreplanverket for Kunnskapsløftet – Samisk”.

Forslag 2: Føringsstilskudd til marin fangst

Det blir årlig avsatt midler i budsjettet til Fiskeri- og kystdepartementet til føring av fisk fra mottakstaksstasjoner. Dette omfatter også føring av fisk fra mottaksstasjoner i sjøsamiske områder. Ved en gjennomgang av ordningen er det ikke registrert søknader avslag i søknad om midler til føring av fiske fra mottaksstasjoner som tilfredsstillt kravene i henhold til gjeldende regelverk for tildeling av midler til føring av fisk.

Forslag 3: Stipendordninger for studenter som tar utdanning innen duodji

Sametinget har som mål med duodjinæringen å utvikle en næringsrettet duodji og å øke omsetningen av egenproduserte varer. Det er etablert en næringsavtale i duodji og Sametinget prioriterer tiltak innenfor duodjinæringen høyt. Sametinget har blant annet en tilskuddsordning for elever som tar duodji på videregående nivå. Sametinget har også etablert en lærlingordning der målet er å rekruttere flere til duodjinæringen. I tillegg har søkere som vil undersøke om det er grunnlag for å etablere nye duodjivirksomheter muligheter til å søke om etablererstipend. Det er også mulig å søke om midler til investeringer i nye tiltak. Alle disse ordningene er rettet mot etableringer og å rekruttere flere til å starte med duodji som næringsvei.

Sametinget bruker årlig 14 millioner til ulike duodjiltak. Sametingsrådet har vurdert forslaget om å gi stipend til studenter som tar duodji på bachelor nivå. Rådet vil heller bruke de tildelte midlene på en slik måte at disse direkte kommer den enkelte duodjiutøver til gode. Sametingsrådet anser det ikke som Sametingets ansvar å finansiere bachelorutdanningen innen duodji.

Forslag 4: Samisk brukerundersøkelse

I kunngjøring av ny sak 04/11, ble det etterlyst en samisk brukerundersøkelse både i forhold til bruk av tjenester gitt fra kommune og fylkeskommune, og statlige tjenester.

Sametingsrådet har sett at det er behov for mer systematisert kunnskap om bruken av de samiske språkene og har derfor satt i gang prosessen med en landsdekkende språkundersøkelse.

Formålet med undersøkelsen er å få en oversikt over hvor mange som behersker hvert av de samiske språkene muntlig og skriftlig, i hvilke sammenhenger de bruker språket og i hvor stor grad samisk språk brukes som samhandlingsspråk i barnehage, skole, jobb, utdanning, fritid, lokalsamfunn og i frivillig eller politisk arbeid. Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med Fornyings-, administrasjons og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet, og skal også dekke områder og steder/byer utenfor forvaltningsområdene.

Språkundersøkelsen ble lagt ut på DOFFIN og kunngjort 28.3.2011. Etter tilbudsfristen 9.5.2011, er det kommet inn to interessenter. Etter behandling og valg av det beste tilbudet, starter undersøkelsen opp i august. Rapporten vil foreligge i mars/april 2012.

Forslag 5: Justering av Sametingets søkerbaserte tilskuddsordning.

Sametinget er i gang med et arbeid som går ut på å avklare om samtlige av våre virkemidler er i samsvar med EØS – avtalens regler om offentlig støtte. Advokatfirmaet Selmer er engasjert til å slutføre dette arbeidet som blant annet går ut på å se om noen av våre virkemidler må meldes inn til EFTAs overvåkingsorgan (ESA). Sametingsrådet regner med at dette arbeidet vil bli slutført i løpet av dette året, men dette er noe usikkert da tiden vil avhenge av saksbehandlingstiden hos ESA.

Når dette arbeidet er ferdigstilt vil Sametinget bli bedre kjent med hvordan man kan utøve virkemiddelbruken innenfor det regelverket som er forenelig med EØS – avtalen. Dette vil gi Sametinget et grunnlag for å vurdere endringer av støttesatsene, som også vil være tilpasset EØS – avtalens regler om offentlig støtte. Dette vil også gi et bedre grunnlag for å diskutere samfinansieringsmuligheter med Innovasjon Norge og andre som tildeler offentlige tilskudd. Når EØS – arbeidet er ferdigstilt vil også Sametingsrådets melding om næringsutvikling være ferdigbehandlet av plenum. Dette vil gi Sametinget anledning til å se næringsmeldingens mål og strategier i sammenheng med tilskuddbruk som er forenelig med EØS – avtalen.

Sametingsrådet vil avvente med å vurdere endring av tilskuddsordningenes støttesatser til EØS – arbeidet og næringsmeldingen er ferdigstilte.

Forslag 6: Samisk kulturhistorie - i en mer utfyllende form - inn i grunnskolepensum

Sametingsrådet ønsker å øke kunnskapen om samenes historie og samfunnsforhold blant alle elever i norsk skole.

Grunnskolelærerutdanningene

Som et første steg har sametingsrådet gjennom konsultasjoner blitt enige med Kunnskapsdepartementet om samisk innhold i de nye grunnskoleopplæringene som startet opp i august 2010. Sametinget og Kunnskapsdepartementet har hatt konsultasjoner både om fastsetting av forskrift om rammeplan og nasjonale retningslinjer for program- og fagplaner.

Alle studentene som startet på den nye nasjonale grunnskolelærerutdanningen fra 2010 skal ha kunnskaper om samene som urfolk. De nasjonale retningslinjene for fagene har nå en tydelig samisk profil. Fremtidens lærere skal blant annet lære følgende: "Opplæring om det samiske folket som anerkjent urfolk og opplæring for samiske elever står i en særstilling i norsk grunnskole. Samisk kultur og samfunnsliv er en viktig del av den felles kulturarven som alle studentene må ha kunnskap om."

Det er også innenfor faget pedagogikk og elevkunnskap spesifisert følgende: "Bevisstheten om kulturelle variasjoner i oppdragelsen vil være avgjørende i møte med samiske og andre minoritets-språklige elever, der man tar hensyn til både det særskilte og det som er felles for alle barn i Norge." I tillegg er det lagt inn bolker i alle fag som skal styrke kunnskapene hos de fremtidige lærerne slik at de skal være bedre i stand til å videreføre denne kunnskapen i sin lærergjerning.

For å sikre at flest mulig av fremtidens lærere får denne kunnskapen, har sametingsrådet i konsultasjon bedt om å få representanter i alle nye rammeplanutvalg på nasjonalt nivå. Hensikten er at samisk kulturkompetanse integreres i alle nye utdanninger. Sametingsrådet har oppnevnt representanter i rammeplanutvalg for integrert lektor/adjunktutdanning og PPU, i rammeplanutvalget for de treårige faglærerutdanningene i praktisk og estetiske fag og i rammeplanutvalget for yrkesfaglærerutdanningen og PPU-Y.

Grunnskolepensum og fagplaner

I forbindelse med Kunnskapsløftet 06 og Kunnskapsløftet Samisk, ble det tatt inn samisk kulturkunnskap i alle fag i grunnskolen. I tillegg har Utdanningsdirektoratet gitt ut en ressurspakke om det samiske innholdet i de nasjonale læreplanene, Gavnos. I den pakken er også et idehefte som er laget for kommuner, høyskoler med flere som ønsker å tilby etterutdanningskurs for lærerne.

Målet er blant annet at kompetansemålene med samisk innhold i Kunnskapsløftet får sin naturlige og selvsagte plass i opplæringen og på den måten gir alle elever kunnskap om og forståelse for den plassen samisk historie og kultur har. Idehefte er utarbeidet av Samisk høgskole i samarbeid med Utdanningsdirektoratet. I tillegg er det også utarbeidet et ressurshefte for lærerne og et eget nettsted. Heftet inneholder tekster om samisk kultur, språk og samfunnsforhold knyttet til kompetansemål i fagene norsk, KRL, samfunnsfag, historie, geografi og religion og etikk. Men også lærere i andre fag i grunnopplæringen kan hente innsikt og ideer gjennom Gávnos. Heftet inneholder også ideer til elevaktiviteter og viser til kilder og litteratur som kan brukes i opplæringen.

Sametingsrådet er fornøyd med innholdet i de nasjonale læreplanene, men ser samtidig at det burde vært utarbeidet samiske læremidler på norsk. Dette er en mangelvare og har også vært nyttig for samiske elever som ikke får opplæring etter Kunnskapsløftet samisk. Sametingsrådet er av den oppfatning at samisk kulturhistorie bør og må være en integrert del av de ordinære fagplanene både i grunnskole, videregående og lærerutdanningene. Med samisk kultur og tradisjonskunnskap integrert, vil det etter Sametingsrådets oppfatning være en berikelse i det norske samfunnet.

Sametingsrådet har igangsatt et arbeid med en samisk læremiddelportal som vil være ferdig til høsten. Her vil alle læremidler på samisk og om samiske forhold samles på et sted.

Sametingsrådet arbeider med en sametingsmelding om opplæring hvor disse spørsmålene vil bli nærmere vurdert.

Forslag 7: Samisk språkundervisning av samiske barn og unge

Sametingsrådet er bekymret for nedgangen av antall samiskspråklige elever i grunn- og videregående skoler.

Sametingsrådet viser til at tilskuddsordningen på kap. 225 post 63 Tilskott til samisk og finsk i grunnopplæringa er evaluert. Sametingsrådet viser til at er nødvendig å få revidert tilskuddsatsene slik at de dekker merkostnadene fullt ut. Ordningen må ta utgangspunkt i at lønnskostnader til lærer er tilnærmet den samme uten hensyn til størrelsen på gruppen. Videre må ordningen ta hensyn til ekstra kostnader ved fjernundervisning. Dette har Sametinget tatt opp med Kunnskapsdepartementet.

Sametingsrådet viser til at det også jobbes kontinuerlig med tiltak som skal styrke og fremme samisk språk i skole og barnehage. Sametingsrådet vil høsten 2011 legge frem en melding om Sametingets opplæringspolitikk der blant annet disse problemstillingene vil bli drøftet.

Det vises også til den utdanningsmessige redegjørelsen som vil bli fremlagt for dette plenumet..

Forslag 8: Rovdyr

Reindrifta og jordbruket i samiske områder har store årlige tap av rein og sau til rovvilt. For noen områder er situasjonen prekær. Sametingsrådet slutter seg derfor til APs representant Mariann W. Maggas bekymring over den økte rovviltbestand i våre områder. Rådet er også kjent med at nyere forskning viser at gaupas drapstakt på rein er hyppigere enn tidligere antatt, slik representanten påpeker. Magga mener at gaupe ikke bør tillates etablert innenfor reindriftsområder og at forvaltning av ørn er fraværende. Rådet har ikke fremmet krav om en total endring av territoriene for gaupebestanden i Norge slik det her foreslås, dette vil være en svært krevende prosess som blant annet forutsetter et bredere kunnskapsgrunnlag enn det Sametinget har per i dag. Sametingsrådet kan forsikre representanten om at de øvrige forhold som her tas opp blir fokusert på i vår kontakt med de aktuelle myndighetene.

Når det gjelder erstatningsordningene viser rådet til en egen prosess. Dette omhandles på et annet sted i rådets beretning.

Forslag 9: Sametinget bør støtte opp om flerbrukshus i Kautokeino

Sametingsrådet avholdt den 14.4.2011 møte med stiftelsen Giliviessu-Samfunns-/flerbrukshus i Kautokeino. På møtet fikk rådet orientering om planene for bygging av et flerbrukshus i Kautokeino. Behovet for et bygg som kan benyttes til ulike arrangement som bryllup, konfirmasjoner og lignende ble fremhevet. Fra stiftelsens side ble da spørsmålet om finansiering av bygget reist, og om Sametinget kan være med på finansieringen av et flerbrukshus i Kautokeino.

Fra Sametingsrådets side ble det signalisert at det er de kulturelle aktivitetene, slik som for eksempel museumsaktivitet, språkaktivitet eller annen kunst-/kulturaktivitet, som vil være avgjørende for en eventuell deltakelse i finansieringen av bygget. Rådet ser ikke at Sametinget kan påta seg et finansielt ansvar for bygging og drift av et bygg som primært skal benyttes som selskapslokale.

Sametingsrådet ser imidlertid muligheten for å kunne bistå stiftelsen i arbeidet med å kontakte sentrale myndigheter med tanke på å få løsninger til bygging av et flerbrukshus i Kautokeino. Rådet vil også anmode stiftelsen til å se på mulighetene til å komme i dialog med aktuelle aktører med tanke på samlokalisering og sambruk av lokaler. En aktuell aktør i denne sammenheng kan være Beavivváš sámii teáhter.

Forslag 10: Gjennomgang av Norges lover for å se på at disse er i samsvar med Norges forpliktelser overfor sitt urfolk

Sametinget gjennomgår allerede i dag lovgivningen på de områder der det foreslås ny lovgivning som berører samene eller samiske interesser. På de fleste områder er det nettopp en gjennomgang av den aktuelle lovgivning i forhold til de forpliktelser staten har etter folkeretten overfor samene som urfolk, som ligger til grunn for de posisjoner Sametinget inntar i konsultasjoner med statlige myndigheter.

Når det gjelder en generell gjennomgang av alle norske lover er dette en enorm oppgave som Sametinget ikke har kapasitet til. Det er her snakk om mange tusen sider med lovtekst der ikke alt er like relevant for samene og samiske interesser. Da er det viktigere for Sametinget å prioritere å bygge opp kunnskap om hva som konkret ligger i de folkerettslige forpliktelser i vår egen organisasjon, slik at vi står rustet til å møte aktuelle og fremtidige lovgivningsprosesser med sikte på løsninger som er innenfor udiskutable folkerettslige rammer.

Forslag 11: Likestill forlagsstøtten til samiske og nynorske forlag

Sametingsrådet er opptatt av at forlag som har til formål å utgi litteratur på samisk har tilfredsstillende rammevilkår. Dette vil være en av faktorene som må være på plass i arbeidet med å sikre vårt samiske språk.

Sametinget har i dag en forlagstøtteordning der målet er å støtte opp om aktiviteten til forlag som i hovedsak utgir samiskspråklig litteratur. Sametingsrådet ser imidlertid at rammen for denne ordningen på langt nær er med på å sikre en stabil samisk forlagsbransje, og ser i likhet med forlagstilleren behovet for å styrke rammevilkårene for de samiske forlagene.

Sametinget har tidligere gjort henvendelser til de ansvarlige myndighetene med tanke på å styrke finansieringen av samiske forlag, og at rammevilkårene for samiske forlag skal likestilles med forlag som utgir nynorsk litteratur. Dette har til nå ikke ført frem, men rådet vil følge opp dette forslaget med å gjøre en ny henvendelse til Kulturdepartementet angående den finansielle situasjonen for samiske forlag.

Merknad, NSRs sametingsgruppe v/Geir Tommy Pedersen

Produksjon av tørrfisk

Den sjøsamiske kulturen har vært utsatt for massiv undertrykking fra storsamfunnet og er på mange måter fratatt retten til å livnære seg av de lokale og regionale ressurser. Nå senest gjennom arbeidet med kystfiskeutvalgets utredning og regjeringens manglende vilje til å rette opp tidligere tiders urett. I tillegg innføres det en rekke krav og reguleringer av ulike forvaltningsinstitusjoner og departement som alene og samlet er til stort hinder og utelukker sjøsamisk utnyttelse av ressursene.

Noen av det seneste urimelige krav er Mattilsynet som i mars i år kommet med en lang liste med krav til produksjonen av tørrfisk. De nye reglene for å produsere tørrfisk handler i realiteten om hvordan fisken håndteres og om å godkjenne trygge anlegg for tørking og lagring. Kravene fra Mattilsynet er blant annet at fisken skal sløyes og skylles før fiskeren kommer til land. Sløying i fjæra er dermed ikke lenger lov og heller ikke å råskjære fisken. Det blir heller ikke tillatt å henge fisk på hjell i fjæra. Det kan heller ikke henges fisk i hjell ved vei. Sjøltilvirkere skal også lagre tørrfisken i egnede lager, enten egne eller som leies.

Noen steder er det ikke fiskemottak, og da velger mange å henge fisken til tork. Derfor er det viktig at reglene også tar høyde for vår tradisjonelle tilvirkningsmåte. Det skal blant annet være mulig i ettertid å spore hvor fisken kommer fra og hvordan forholdene hos den enkelte produsent var da varen ble videreforedlet. Småprodusentene reagerer på maks prisen på 7.680 kroner som Mattilsynet har opplyst skal dekke inspeksjon. Alle skal levere søknad gjennom nettportalen Altinn/MinID, og dette er et system som av sikkerhetsmessige hensyn er komplisert å bruke. En del av tilvirkerne er eldre, og bruken av Altinn/MinID er ikke så selvforklarende at det er lett å bruke. Det har vært uklart når reglene settes i funksjon, men det har vært varslet at kontrollene fra Mattilsynet ville gjennomføres etter de nye kravene.

NSR registrerer at Sametingsrådet at har vært fraværende i denne saken og rådet berører ikke denne saken i sin beretning. NSR ber om at Sametingsrådet redegjør for hvordan de har fulgt opp denne saken. Vi ønsker å vite hvem (og når) Sametingsrådet har kontaktet i denne saken.

NSR mener at krav om matvaresikkerhet er viktig, men finner mange av kravene fra Mattilsynet som urimelig og mener at dette sammen med andre krav, regler og kostnader utgjør en stor trussel for videreføringen av sjøsamisk tradisjonell utnyttelse av råstoffer og matkultur. Når det gjelder utviklingsmulighetene i forhold til å sikre produksjonen gode vilkår, og ruste selv småprodusenter bedre for salg og eksport, så er det viktig at Sametinget også tar tak i denne dimensjonen i samarbeid med øvrige aktører. Målet må være at tradisjonelle tilvirkningsmåter støttes og utvikles i dialog med utøverne.

Det kan føre til at flere gir opp den tradisjonelle produksjonsmåten.

Sametinget må ta tak i utviklingen omkring regelproduksjonen på dette området, og sikre at man får produsere tørrfisk på tradisjonell måte uten for mye byråkrati.

Merknad, NSRs sametingsgruppe v/Silje Karine Muotka

Sjølaksefiskerne har de siste årene hatt utfordringer med at regelverket for sjølaksefiske innskrenker fisketiden på en måte som hindrer mulighetene for å sikre sjølaksefiske som inntektskilde for utøverne. Samtidig vet vi at rekrutteringen til sjølaksefiske er i en negativ utvikling. Derfor er det avgjørende at Sametinget holder fokus og trykket oppe når det gjelder å sikre sjølaksefiskernes betingelser. Det er urimelig at sjølaksefiskerne som gruppe skal bære uforholdsmessig mye av reguleringsbyrden for å sikre bærekraftige fiskebestander. I den sammenhengen er det nødvendig å bemerke at saken ikke er omtalt i sametingsrådets beretning til Sametinget.

Når det gjelder gruvedriften i Kvalsund og tilsvarende mineralsaker er det viktig at Sametinget gjør kjent for allmennheten det synet og den policyen som Sametinget eventuelt har når det gjelder leting og utvinning av mineraler i samiske områder. Videre burde sametingsrådet legge frem de avtaler som Sametinget eventuelt inngår med reinbeitedistrikter og andre interessenter som berøres i lokalsamfunnene for allmennheten. I sametingsrådets beretning fremkommer det at Sametinget er deltaker i Finnmark mineralforum. I den sammenhengen er det av interesse om Sametinget og Finnmark fylkeskommune nå har etablert et omforent syn på Sametingets veileder for undersøkelser og drift på mineralressurser. Det vil være avgjørende at samhandlingen i Finnmark mineralforum baserer seg et godt felles grunnlag og utgangspunkt for å sikre forumets berettigelse.

Det er oppsiktsvekkende at sametingsrådet vurderer det dit hen at tiltakene i den varslede Stortingsmeldingen om petroleumsvirksomhet ikke påvirker samiske interesser direkte og at de ikke er konsultasjonspliktige. Det er naturlig at Sametinget gjør et godt grunnlagsarbeid i forhold til de overordnede prinsippene når det gjelder stortingsmeldingen, og at det føres sak basert på plenumsvedtak i forhold til konsultasjoner om saken.

Merknader, NSRs sametingsgruppe v/Kirsti Guvsám

NSR registrerer at Sametingsrådet har hatt møte med de samiske videregående skolene, hvor det ønskes å formalisere samarbeid med blant annet faste samarbeidsmøter. NSR vil med dette påpeke Sametingets uttalelse i sak 08/08:

«Sametinget ber sametingsrådet snarest om å utrede en forvaltningsmodell med Sametinget som forvaltningsansvarlig for de statlige samiske videregående skolene, herunder oppretting av et eget organ under Sametinget for forvaltning av samiske skole- og opplæringsspørsmål.

Sametinget går inn for at de statlige samiske videregående skolene forblir tilknyttet Utdanningsdirektoratet inntil en forvaltningsmodell med Sametinget som forvaltningsansvarlig er utredet, og Sametinget er klar til å påta seg ansvaret for forvaltningen av skolene, jf. ILO-konvensjon nr. 169 art. 27.2.»

NSR kan ikke se at sametingsrådet har fulgt opp dette. Dette arbeidet må settes i gang, i tråd med plenumsvedtak.

Merknad, NSRs sametingsgruppe v/Rolf Johansen

Søkere må vente lenge på svar

Sametingsrådet benyttet raskere saksbehandlingstid som argument for å legge ned Sametingets tilskuddsstyre og selv overta saksbehandlingen fra januar 2011.

Av beretningen for perioden 19.02.11 til 20.05.11 fremgår det at søkere må vente like lenge på avgjørelse av sin sak etter den nye ordningen som da det tverrpolitiske utvalget hadde ansvaret. Det kan stilles spørsmål om saksbehandlingstiden tvert i mot er blitt lengre etter at Sametingsrådet fikk beslutningsmyndighet i disse sakene.

Det er forståelse for at Sametingsrådet i likhet med det nedlagte Tilskuddsstyret må gjøre et forberedende saksbehandlararbeid som kan ta tid. Videre må også Sametingsrådet gjennomføre beslutningsmøte, det må føres protokoll, søker må informeres og det må gis tid til å fremme klage og tid til klagebehandling.

Nyordningen som ble etablert fra 01. januar 2011 viser seg altså så langt ikke å ha gitt den gevinsten som ble forespeilet. Mange søkere må vente for lenge med å få sine saker behandlet. Nyordningen gir dessuten som minuseffekt at kontaktflaten mellom Sametinget og brukerne er blitt redusert som følge av at tilskuddssaker ikke lengre behandles av et bredt, tverrpolitisk utvalg.

Merknad, NSRs sametingsgruppe v/Åge Nordkild

NSR registrerer at Sametingsrådet er blitt orientert om at Narvik kommune vil søke om samisk navn på byen. Dette er svært positive signaler.

NSRs sametingsgruppe registrerer også at Sametingsrådet i samarbeid med samisk navnekonulent vil komme med tilråding av skrivemåten på navnet på byen når navneprosessen er kommet så langt.

NSR vil i denne forbindelsen vise til NSRs landsmøtevedtak 3.-5. september 2010 der landsmøtet anmodet Narvik kommune om å sidestille det samiske navnet Áhkkánjárga med det norske navnet Narvik, i tråd med Stadnamnloven av 1990. NSR viser også til at Várdobáiki samisk senter har opprettet et stedsnavnsutvalg som har bred kompetanse i forhold til samiske stedsnavn i regionen. Várdobáikis stedsnavnutvalg har anbefalt Áhkkánjárga som samisk navn på Narvik.

Merknad, NSR/SABs sametingsgruppe v/Ann-Mari Thomassen

Arbeidet med Samerettsutvalget II

NSRs sametingsgruppe har tidligere etterlyst aktivitet i forhold til Samerettsutvalget 2. NSR er derfor fornøyd med at arbeidet med Samerettsutvalget 2 endelig blir fulgt opp av Regjeringen, jmf konsultasjonsmøte på Røros i februar i år, der også NSR v/Jarle Jonassen var tilstede og deretter fellesmøte på Snåsa 10.-11.mai.

NSR konstaterer at det er enighet om at forslagene til kartleggingslov og konsultasjonslovgivning vil bli prioritert først. NSR har også i sitt landsmøtevedtak av 2008 fremholdt viktigheten av at kartlegging og identifisering av den samiske bruken i samiske områder igangsettes snarest. På folkemøtene i 2010 i regi av Sametinget var også hovedfokuset rettet mot at kartlegging og identifisering må prioriteres for å få innhentet dokumentasjon fra brukere som har det den samiske bruken i minnet.

NSR forutsetter å bli inkludert i fremtidige konsultasjoner om SRU II

Merknad, NSRs sametingsgruppe v/Aili Keskitalo

Nordisk samekonvensjon

Sametingsrådet beskriver i sin beretning framdriften i forhold til forhandlingene om Nordisk samekonvensjon. NSR sametingsgruppe konstaterer med forundring at Sametingsrådet her ikke sier noe om det fellessamiske samarbeidet og hvordan man planlegger å koordinere de samiske standpunktene i forhandlingene. NSR sametingsgruppe mener det er av avgjørende betydning for framdrift og slagkraft i forhandlingene at de samiske posisjonene er omforente og samordnede så langt det lar seg gjøre. Dette bør også være i tråd med samekonvensjonens ånd, i og med at den ikke bare handler om statenes forpliktelser overfor samene, men også ufordrer og legger til rette for økt samisk samarbeid.

III Votering

- Av 39 representanter var 35 til stede. Det ble ikke votert i saken.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Egil Olli, saksordfører	Ann-Mari Thomassen Geir Tommy Pedersen Rolf Johansen
2	Egil Olli, saksordfører Aili Keskitalo	
3	Geir Tommy Pedersen	
4	Rolf Johansen	
5	Inga-Lill Sundset	
6	Anders Somby jr.	
7	Olaf Eliassen	Mariann Wollmann Magga
8	Olaf Eliassen Knut Roger Hansen	Anders Somby jr. Olaf Eliassen Mariann Wollmann Magga
9	Knut Roger Hansen Jørn Are Gaski	Ann-Mari Thomassen Silje Karine Muotka Aili Keskitalo
10	Jørn Are Gaski Hilde Anita Nyvoll	
11	Ida Marie Bransfjell	
12	Vibeke Larsen	
13	Per Andersen Bæhr	
14	Anne Helene Saari	Silje Karine Muotka
15	Anne Helene Saari Age Nordkild	
16	Arthur Johan Tørfoss	
17	Ellinor Marita Jåma	
18	Ann-Mari Thomassen	Knut Roger Hansen
19	Ann-Mari Thomassen Silje Karine Muotka	
20	Mariann Wollmann Magga	Silje Karine Muotka
21	Vibeke Larsen	
22	Kirsti Guvsám	Jørn Are Gaski
23	Kirsti Guvsám Marianne Balto	
24	Láilá Susanne Vars	
25	Willy Ørnebakk	Ann-Mari Thomassen
26	Willy Ørnebakk Ronny Wilhelmsen	Silje Karine Muotka
27	Ronny Wilhelmsen Egil Olli, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget tar Sametingsrådets beretning om virksomheten i perioden 19.02. - 20.05.11 til orientering.

Behandlingen av saken ble avsluttet 07.06.11 kl. 12.00.

Originalspråk: *

Ášši/Sak SP 019/11

Spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11

Arkiv Arkivsaksnr.
SF-012.39 11/2084

Saken påbegynt 07.06.11 kl. 13.35.

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	31.05.2011	Representant Ann-Mari Thomassen, NSRs sametingsgruppe	Arbeidet med etablering av samisk VGS i Skånland
2	31.05.2011	Representant Ann-Mari Thomassen, NSRs sametingsgruppe	Oppdrett i Hellekofjorden
3	31.05.2011	Representant Aili Keskitalo, NSRs sametingsgruppe	Nytt teaterbygg Beaivváš Sámi Nášunalteahter
4	31.05.2011	Representant Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe	Kystfiskeutvalget
5	31.05.2011	Representant Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe	Retten til fiske i sjøsamiske området
5	31.05.11	Representant Randi A. skum, NSRs sametingsgruppe	Rovviltsituasjonen i reindriften

II Spørsmål og svar

Spørsmål 1 fra representant Ann-Mari Thomassen, NSRs sametingsgruppe

Arbeidet med etablering av samisk VGS i Skånland

NSR er kjent med at Skånland kommune for en tid tilbake har sendt en henvendelse til Sametinget vedrørende medvirkning til etablering av en statlig støttet samisk videregående skole på Elvemo i Skånland. På forespørsel har NSR fått kopi av henvendelsen fra Skånland kommune og informasjon om

at kommunen ikke har fått svar. Henvendelsen er vedlagt.

I sametingsrådets beretning i nov 2010 kom det frem at Rådet kunne bistå Skånland kommune med faglige spørsmål slik som læreplaner og utvikling av et fagtilbud som er forskjellig fra andre videregående

skoler i regionen. Sametingsrådet kunne også ved behov delta i eventuelle utredninger og oppfølging i de

planer Skånland kommune har, samt presentere saken blant annet for kunnskapsdepartementet.

Har sametingsrådet tenkt å bidra Skånland kommune i arbeidet overfor Departementet og på hvilken måte?

Svar på spørsmål 1

Sametingsrådet har ved tidligere anledninger signalisert at vi er positive til initiativet til etablering av en videregående skole i Skånland og det har vært flere møter mellom rådet og politisk og administrativ ledelse i Skånland kommune.

Sametingsrådet vil videre være behjelpelig med å bistå Skånland kommune med faglige spørsmål, slik som læreplaner og utvikling av fagtilbud. Sametinget vil også kunne ved behov delta i eventuelle utredninger og oppfølging i de planer Skånland kommune har.

Sametingsrådet har gitt Skånland kommune t tilbakemelding fra om hvordan vi kan være behjelpelig med å få i gang driften ved Skånland videregående skole. Sametingsrådet mener det er viktig for det markasamiske området at det finnes en lokal videregående skole som har et samisktilbud. Vi ser gjerne at skolen ved oppstart tilbyr undervisning i og på samisk, og at det undervises på samisk i flere fag.

Sametingsrådet er kjent med at Skånland og Evenes kommuner i brev av 13.05.2011 til Kunnskapsdepartementet har bedt om klarsignal til videre arbeide med etablering av en videregående på Elvemo i Skånland kommune.

Sametingsrådet vil følge denne prosessen og være behjelpelig i kontakten mot departementet.

Spørsmål 2 fra representant Ann-Mari Thomassen, NSRs sametingsgruppe

Oppdrett i Hellemofjorden

NSR har gått i mot flere oppdrettsanlegg i fjordene der lokalbefolkningen er imot. I Tysfjord foreligger det søknader og planer om å øke antallet havbrukslokaliteter i Tysfjord. NSR er bekymret over planene sett i forhold til spørsmål om samiske rettigheter, tradisjonelle fiskerier, økt forurensning og ferdsel på fjordene. Spesielt gjelder dette Hellemofjorden hvor flere oppdrettsanlegg allerede er lokalisert. Nye anlegg vil mest sannsynlig virke ytterligere konfliktskapende i forhold til den tradisjonelle bruk av sjøarealene og påvirke miljøet i fjordene. Hva er sametingsrådets syn på søknader og planer om å øke antall havbrukslokaliteter i Tysfjord?

Svar på spørsmål 2

Det er riktig som representant Ann-Mari Thomassen påpeker at det har vært og er et økende antall saker relatert til akvakulturvirksomhet i Tysfjord. Sametingsrådet ser med bekymring på en vekst og utvikling innenfor havbruksnæringen dersom dette fører til konflikter med samiske interesser.

For å starte akvakulturvirksomhet i Norge kreves det tillatelse fra ulike myndigheter. Når det gjelder lakseoppdrett er det Fiskeri- og kystdepartementet som bestemmer antall tillatelser, altså laksekonsesjoner og den fylkesvise fordelingen av disse. Så er det fylkeskommunene som etter forvaltningsreformen fra 2010 som gir tildeling av tillatelser etter akvakulturloven til oppdrett av matfisk av anadrome og marine arter, og havbeite, samt myndighet til å avgjøre søknader tilknyttet eksisterende tillatelser og lokaliteter. Kommunene er også myndighet etter akvakulturloven som plan- og bygningsmyndighet og plikter å foreta en effektiv og samordnet søknadsbehandling. Det stilles strenge krav til at driften lever opp til målsetningen om en miljømessig bærekraftig havbruksnæring. Det er en kjent sak at det er utfordringene knyttet til lakselus og rømming og at hensynet til både villaks og sjørret står sentralt. I tillegg kan det oppstå arealkonflikter med tradisjonelt kyst- og fjordfiske. Samt at akvakulturvirksomhet kommer i veien for båttrafikk og fritidsinteresser.

Det uavhengige forsknings- og rådgivingselskapet Akvaplan-niva AS, laget en rapport i 2010 som

vrderer bæreevne for Tysfjorden i forhold til lakseoppdrett. Her kommer det frem at Tysfjordbassenget har stor kapasitet til organisk belastning og kan opprettholde en god miljøtilstand med om lag 200.000 tonn med fiskeoppdrett. Dette er mye når vi vet at tallet tilsvarer nesten 1/4 av samlet norsk laksoppdrett i 2009. Det er derfor liten tvil om at Tysfjorden med sin store dybde og hurtige utskiftninger av vannmasser er godt egnet til lakseoppdrett.

På et generelt grunnlag er det et problem at mange oppdrettssaker i samiske områder kommer om dispensasjoner fra plan- og bygningsloven fordi kommunene mangler godkjent kystsoneplan. Og da avskjæres Sametinget ofte å komme i reell befatning med saken. Det er dessuten svært ressurskrevende for Sametinget å gå inn i enkeltsaker som kommer som dispensasjoner. Sametingets innsigelsesadgang er videre knyttet til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan, ikke til dispensasjonssaker. Det beste er at alle kommuner utfører en grundig planprosess og får på plass arealplaner også for fjordområdene, slik at Sametinget og andre kan avklare de samiske interessene i planbehandlingen, og avsette sjø- og fjordområder som er minst konfliktfylt og best egnet til akvakultur. Tysfjord kommune har pågående rullering av sin kystsoneplan fra 2003, og har valgt ikke å kommentere søknader for akvakultur inntil dette arbeidet er ferdigstilt.

I Tysfjorden har Musken Laks AS uttrykt et vesentlig behov for flere lokaliteter. Dette for å sikre nye generasjonsområder og fordi selskapet fikk en ny tillatelse ved konsesjonsrunden 2009. Selskapet søkte derfor om flere nye lokaliteter. Sametingsrådet har registrert at Nordland fylkeskommune i 2010 gav tillatelse til Musken Laks AS til produksjon av laks, ørret og regnbueørret på lokaliteten Salaluokta i Tysfjord kommune. Og at Nordland fylkeskommune har valgt å gi tillatelse til ny lokalitet i Hulløysundet i Tysfjorden. Høringsrunden påviste at disse to lokalitetene var de minst konfliktfylte. Samtidig avslo Nordland fylkeskommune andre søknader om lokaliteter. Sametingsrådet er videre kjent med at Musken Laks AS i 2011 har inne søknad om klarering av lokalitet Máhkke i Hellmofjorden. Høringsrunden tyder på at denne lokaliteten er konfliktfylt i forhold til samiske interesser. Sametingsrådet vil følge opp den saken med Nordland fylkeskommune før sluttbehandlingen. Sametingsrådet har videre i brev av 06.05.2011 bedt om konsultasjoner med Fiskeridirektoratet i forbindelse med en klagebehandling der Nordland fylkeskommune har gitt tillatelse til havbeite av hummer på lokaliteten Nordbukt i Hellemfjorden.

Oppsummert ser Sametingsrådet alvorlig på det økende konfliktnivået mellom akvakulturvirksomhet i Tysfjord og samiske interesser. Vi vil derfor fortsatt følge opp aktuelle saker i dialog med berørte samiske grunneierlag og relevante myndigheter.

Spørsmål 3 fra representant Aili Keskitalo, NSRs sametingsgruppe

Nytt teaterbygg Beavváš Sámi Nášunalteahter

Saken om det nye teaterbygget til Beavváš Sámi Nášunalteahter ser fortsatt ut til å utvikle seg på underlige måter.

Hva er status for byggesaken?

Hva er bakgrunnen for millionkravet som er framsatt mot Sametinget av en interessent i prosjektet, og

hvordan vil Sametinget seg til dette kravet?

Svar på spørsmål 3

Hva er status for byggesaken?

På bakgrunn av styrevedtak gjort av Beavváš Sámi Nášunalteahter den 16.12.10. hvor Sametinget som oppdragsgiver ble anmodet om å sende et oppdragsbrev til Statsbygg, sendte Sametingsrådet et slikt brev den 03.02.11.

I oppdragsbrevet ga Sametinget Statsbygg i oppdrag å forestå planleggingen av en behovsutredning og forslag til rom- og funksjonsprogram (programfasen) med kostnadsestimat og fremdriftsplan.

Programmeringsarbeidet skal skje i nært samarbeid med Beavváš Sámi Našunálateáhter som bruker og Sametinget som oppdragsgiver, og planlegges ferdigstilt i løpet av høsten 2011. Prosessen er godt i gang og den 31.mai var det oppstartsmøte i Oslo hvor Statsbygg, Kulturdepartementet, Beavváš og Sametinget deltok. Møtet vil blant annet følges opp med en studietur til Nordland Teater i Mo i Rana.

Hva er bakgrunnen for millionkravet som framsatt mot Sametinget av en interessent i prosjektet, og hvordan vil Sametinget forholde seg til dette kravet?

Sametinget mottok 24. mars brev og faktura fra Centrum Eiendom, hvor det bl.a. ble henvist til at Sametinget har gitt støtte til forprosjekt for nytt teaterbygg, samt til møte med Sametingsrådet. Slutfaktura for arbeidet de har lagt ned prosjektet oppgir de å være NOK 1,4 mill. Fra dette beløpet trekkes de bevilgede NOK 600 000.

I svarbrevet av 18.04.11. avviste Sametinget kravet fra Centrum Eiendom, og understreket at det eneste formelle vedtak som foreligger i denne saken er vedtaket om støtte til forprosjektering i sak R109/09. Av dette vedtaket fremgår det forøvrig i punkt 5 at ”Det gis ikke ytterligere tilskudd til dette prosjektet eller til eventuelle kostnadsoverskridelser.”

Utover dette foreligger verken noen skriftlig avtale, noe formelt vedtak eller andre dispositive utsagn i saken om at Centrum Eiendom er det prosjekterende selskap i saken videre. Sametinget har, som alle andre folkevalgte organ, formelle vedtaksprosedyrer å forholde seg til.

Sametinget beklaget avslutningsvis hvis det er slik at de føler seg ”forledet” i denne saken. Videre ble det vist til at Sametinget som et offentlig organ er underlagt anbudsreglene, - et regelverk også aktørene i bransjen presumptivt kjenner til.

Spørsmål 4 fra representant Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe

Kystfiskeutvalget

Pga. av at Sametingspresidenten ikke ønsket å svare på spørsmålene fra NSR i komiteen, ser jeg det nødvendig å stille følgende spørsmål knyttet til kystfiskeutvalget.

Hvorfor får ikke Sametinget tilgang til merknadene til lovteksten?

Sikrer den inngåtte avtalen en fremtidig rett til et utkomme av fiske som gir en akseptabel inntekt for fremtidlige generasjoner?

Har avtalen sikret et fremtidig kvantum (kvote) for småbåtflåten?

Har FKD avvist kravet om beslutningsmyndighet for fjordfiskeremid?

Har det vært tema i konsultasjonene om fjordlinjene i Varanger og adgangen for båter over 15 meter å fiske i Varanger?

Hvor er kvantumet (3000 tonn) hentet fra de siste årene? (Når skjer uttaket fra totalkvota)

Hvordan er de blitt fordelt de siste årene?

Er dette de eneste kvotene som skal avsettes til fjord og kystfiskerene?

Har fritt fiske for båter under 10 meter blitt fremmet som krav?

Er det avtalt minimuskvoter for noen?

Har Sametingsrådet konsultert om kvoter til andre grupper enn åpen gruppe?

Har en omfordeling fra havflåten til kystflåten vært en del av konsultasjonene, hvis ikke, hvorfor?

Når ser Sametingsrådet at dette skal skje? Er dette avklart i konsultasjonsprosessen?

Sametingsrådet har forutsatt at de historiske elementene blir gjort til gjenstand for en avklaringsprosess, med sikte på å anerkjenne og styrke sjøsamenes rettigheter. Har fiskeri- og kystdepartementet avvist å anerkjenne en slik rett? Når ser Sametingsrådet at en slik prosess vil finne sted? Er dette avklart i konsultasjonsprosessen?

Spørsmål 5 fra representant Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe

Retten til fiske i sjøsamiske området

Sametinget har alltid insistert på at merknadene til lovteksten skal foreligge før Sametinget behandler en lov sak.

- Hvorfor behandles saken Retten til fiske i sjøsamiske områder før Sametinget har fått sett merknadene?

Svar på spørsmål 4 og 5

Sametingsrådet viser innledningsvis til at svarene på de fleste spørsmålene som er stilt av NSR i komiteen og som er gjentatt til plenum fremgår av selve saken, enten det er i saksfremstillingen, vurderingsdelen, vedtaksdelen, eller vedleggene. I tillegg har NSR selv deltatt på konsultasjonene og har siden i fjor kjent til hvilke tiltak som har vært gjenstand for konsultasjoner. Sametingsrådet henviser til saken som er lagt frem for plenum for mer utfyllende svar på disse spørsmål.

Hvorfor får ikke Sametinget tilgang til merknadene til lovteksten?

Sametinget har alltid insistert på at merknadene til lovteksten skal foreligge før Sametinget behandler en lov sak. - Hvorfor behandles saken Retten til fiske i sjøsamiske områder før Sametinget har fått sett merknadene?

Som NSR allerede kjenner til har vi i konsultasjonene drøftet og vurdert flere tiltak som har til formål å styrke sjøsamenes rettigheter. Tiltakene som nå ligger på bordet er fra Sametingsrådets side å regne for strakstiltak som skal bidra til å avhjelpe den kritiske situasjon sjøsamiske lokalsamfunn befinner seg i og er tildels tuftet på de samme vurderingene som tiltakene til Kystfiskeutvalget, blant annet ønsket om å rette opp uretten fra 90- tallets fiskeripolitikk.

Når det gjelder den konkrete ordlyden i merknadene i lovteksten er ikke dette arbeidet slutført enda, men det er enighet om at merknadene så langt som mulig skal være nøytrale og at eventuelle markeringer om rettsgrunnlagene ikke skal omtales i merknadene, alternativt at også Sametingets syn kommer klart frem av merknadene.

Merknadene følger for øvrig av departementets utkast til merknader sammenholdt med Sametingets svarnotat samt protokoll fra det siste konsultasjonsmøtet 9 juni. Dette er de tre siste vedleggene som er lagt ved plenumssaken.

Innholdet i de lovmessige tiltak som foreslås fremgår av vurderingsdelen av saken som er lagt frem for plenum. Departementet har akseptert Sametingets krav om at det skal være oppfølgende prosesser for å sikre at norsk lov skal være innenfor folkerettslige minimumsstandarder. Sametingsrådet og NSR er enige om at de forslagene som nå ligger på bordet ikke er tilstrekkelig for å oppfylle folkerettslige urfolksstandarder. Derfor er det viktig med påfølgende konsultasjoner om forvaltningsspørsmålene, spørsmålet om Sametingets styrkede rolle i fiskerispørsmål og spørsmålet om anerkjennelse av sjøsamers og andres historiske rettigheter. På alle disse tre punktene så oppfatter rådet at vi er enige med NSR om at det kreves oppfølgende prosesser.

Sikrer den inngåtte avtalen en fremtidig rett til et utkomme av fiske som gir en akseptabel inntekt for fremtidige generasjoner?

Det vises igjen til plenumssakens vurderingsdel det det fremgår at Sametinget har vært grunnleggende opptatt av sikring av noen overordnede prinsipper som sikrer sjøsamenes rettigheter i den daglige fiskeriforvaltningen. Sametinget har aldri kvantifisert kravet om at fremtidige generasjoner fiskere i sjøsamiske områder skal ha tilstrekkelig inntekter fra fisket. Dette mener vi er spørsmål som må vurderes videre, særlig mht mandatet og myndigheten som vi forutsetter fjordfiskeriemda skal få gjennom lovgivning. For Sametingsrådet har det vært viktig å poengtere at spørsmålet om kvoter og

ressursgrunnlag vil være gjenstand for jevnlig forhandlinger mellom Sametinget og departementet der det skal legges til grunn at Målsettingen er å virke til styrking av grunnlaget for sjøsamisk kultur med bosetting, næringsutøvelse og samfunnsniv.

Det skal være mulig å leve av et fiske i åpen gruppe alene eller i kombinasjon med annen virksomhet Det skal bidra til økning i antall fartøy og fiskere

Det skal frambringes statistisk materiale om antall fartøy, fiskere, alderssammensetning og fangstverdier fordelt på fartøy i virkeområde som grunnlag for beregning”

Har avtalen sikret et fremtidig kvantum (kvote) for småbåtflåten?

Også dette fremgår av plenumssaken. De lovmessige tiltak gir en anerkjennelse av en rett til fisket sammenliknet med den adgangen til fiske som ellers gjelder etter deltakerloven. Denne retten og de som har retten skal prioriteres foran alle andre ved ressursknapphet, dette har statsråden bekreftet Departementet får dermed en skranke, slik at de ikke skal kunne gjennomføre en vesentlig reduksjon av fisket etter torsk, hyse og sei innenfor det geografiske virkeområdet slik departementet faktisk kunne med hjemmel i dagens lovverk. I tillegg sikrer en egen vektleggingsbestemmelse at det ved alle reguleringstiltak skal legges vesentlig vekt samisk bruk og dennes betydning for samiske lokalsamfunn. Samlet anser vi at disse lovforslagene styrker sjøsamenes rettigheter i forhold til dagens lovgivning hvor hensynet til sjøsamenes rettigheter er bortimot fraværende.

Har FKD avvist kravet om beslutningsmyndighet for fjordfiskeremnd?

Dette følger også av saken som er lagt frem for plenum. Sametingsrådet er ikke enige med departementet om beslutningsmyndighet for en fjordfiskeremnd. Vi er enige om at det er behov for å styrke både Sametingets, sjøsamenes og lokalbefolkningens rett og mulighet til medbestemmelse i fiskeriforvaltningen. Her vises det til at det i forslaget til vedtak forutsetter at dette følges opp videre. Videre konsultasjoner skal avgjøre hvilke arbeidsområder og myndighet nemnden skal ha. Det ligger på bordet et forslag om en egen rammeavtale om konsultasjoner i fiskerispørsmål mellom fiskeridepartementet og Sametinget. Rammeavtalen skal styrke Sametingets stilling i fiskerisaker utover den generelle konsultasjonsretten. For Sametinget vil det være avgjørende at en løsning vil ivareta retten til medbestemmelse i ILO konvensjonen 169 art 15. Det vil også være helt sentralt for Sametinget å sikre at også rettighetshaverne selv i mye større grad sikres en rett til å påvirke fiskeriforvaltningen enn det som er tilfellet i dag. Her oppfatter vi også at det er enighet mellom NSR og rådet i at rammene for fjordfiskeremnda må komme på plass, slik at det sikrer de ovenfornevnte hensyn.

Har det vært tema i konsultasjonene om fjordlinjene i Varanger og adgangen for båter over 15 meter å fiske i Varanger?

Partene har i konsultasjonene blitt enige om et generelt forbud mot fiske innenfor fjordlinjene for båter over 15 meter. Et slikt generelt forbud finnes ikke i dagens lovgivning, selv om det finnes lokale variasjoner i forhold til fjordlinjer og adgang for større båter innenfor fjordlinjer.

Hvor er kvantumet (3000 tonn) hentet fra de siste årene? (Når skjer uttaket fra totalkvota)

Hvordan er de blitt fordelt de siste årene?

Sametinget har ikke krevd, ei heller fastslått dette kvantumet. Forslaget kommer fra departementet. Sametingsrådet har ikke sluttet seg til en forståelse av at disse tonnene med fisk er tilstrekkelig for å sikre det økonomiske grunnlaget for fisket i de sjøsamiske områdene. Statlige myndigheter vil være rett instans å rette disse spørsmålene til for hvordan dette har blitt gjort før vi kom til enighet. Vi er blitt opplyst at det er fordelt 3000 tonn for inneværende år, og har i likhet med NSR som også har deltatt på konsultasjonene ikke fått ytterligere svar på det spørsmålet som her reises.

Er dette de eneste kvotene som skal avsettes til fjord og kystfiskerene?

Nei.

Har fritt fiske for båter under 10 meter blitt fremmet som krav?

Nei, det var heller ikke foreslått av kystfiskeutvalget.

Er det avtalt minimuskvoter for noen?

Sametinget har forutsatt at fisket skal være til å leve av alene eller i kombinasjon med annen næring. Det skal være tilstrekkelig ressurser.

Har Sametingsrådet konsultert om kvoter til andre grupper enn åpen gruppe?

Sametinget har konsultert på bakgrunn av Kystfiskeutvalgets innstilling. Tiltakene som har vært drøftet har ikke omhandlet ressursgrunnlaget for andre grupper enn de minste båtene. Men det vises til at vektleggingsregelen som foreslås vil også omfatte andre grupper enn åpen gruppe.

Har en omfordeling fra havflåten til kystflåten vært en del av konsultasjonene, hvis ikke, hvorfor? Løsningen legger til grunn at kyst og fjordfiskerene skal kunne leve av fisket. Også på dette området kommer vektleggingsregelen til anvendelse. Det forutsettes at Sametinget gjennom en styrket rolle i fiskeriforvaltningen skal kunne påvirke nettopp slike spørsmål. Både departementet og Sametingsrådet, og slik vi oppfatter det også NSR, mener at Sametingets rolle utover konsultasjonsavtalen må styrkes, blant annet i de årlige fiskerireguleringsvedtakene.

Når ser Sametingsrådet at dette skal skje? Er dette avklart i konsultasjonsprosessen?

Vi forutsetter snarlig oppfølging av de aspekter ved Kystfiskeutvalgets forslag som vi ikke har funnet løsning på hittil i konsultasjonene.

Sametingsrådet har forutsatt at de historiske elementene blir gjort til gjenstand for en avklaringsprosess, med sikte på å anerkjenne og styrke sjøsamenes rettigheter. Har fiskeri- og kystdepartementet avvist å anerkjenne en slik rett?

Det er, som det fremgår av saksfremstillingen, uenighet rundt tolkningen av rettsgrunnlagene. Departementet har ikke ønsket å lovfeste historiske rettigheter som et generelt prinsipp, samtidig innebærer løsningen at man ikke avviser at slike rettigheter finnes lokalt da departementet ønsker at Finnmarkskommisjonen skal identifisere lokale historiske rettigheter til fiske i sjøen innefor virkeområdet som dekker sjøsamiske områder i Finnmark, Troms og Nordland. Sametingsrådet mener at det må arbeides videre med et lovforslag som inneholder en generell anerkjennelse av historiske rettigheter i sjøsamiske områder, fordi folkeretten krever en slik anerkjennelse.

Når ser Sametingsrådet at en slik prosess vil finne sted? Er dette avklart i konsultasjonsprosessen?

Finnmarkskommisjonens mandat vil utvides når lovendringen trer i kraft. Når det gjelder den lovmessige anerkjennelsen av sjøsamenes historiske rettigheter så kommer Sametingsrådet til å prioritere arbeidet med å få lovmessig anerkjennelse for samers og andres historiske rettigheter til utnyttelse av alle marine ressurser, ikke bare fisk. Rådet mener derfor at det ikke er nok å kun la kommisjonen identifisere lokale rettigheter, vi ser behovet for lovmessig anerkjennelse av prinsippet om at slike historiske rettigheter finnes og anerkjennes av staten Norge.

Hvem har/får en rett til å fiske ved den foreslåtte lovfestingen som fremgår av konsultasjonsavtalen? Er det knyttet betingelser til denne retten?

Også dette følger av saksfremstillingen:

Ny bestemmelse i deltakerloven § 21:

Uten hinder av bestemmelser fastsatt i medhold av første ledd, har personer som er bosatt i Finnmark, Nord-Troms og andre kommuner i resten av Troms og Nordland med innslag av tradisjonelle sjøsamiske områder rett til å fiske torsk, sei og hyse mv. med konvensjonelle redskap dersom vedkommende eier et merkeregistrert fartøy under 11 meter og fyller vilkårene for å stå i fiskermanntallet. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om virkeområde for denne bestemmelsen og hvilke fiskerier den omfatter.

Har Sametingsrådet akseptert en fjordfiskeriemnd uten beslutningsmyndighet?

Nei, Sametingsrådet forutsetter i vedtaket at en implementering av forpliktelsene i ILO art 15 finner sted gjennom oppfølgende prosesser.

Og er det enighet om at en fjordfiskeremnd skal opprettes?

Ja, det er enighet om at den skal opprettes. Sametingsrådet mener det er klokt å styrke den lokale påvirkningsmuligheten i fiskeripolitikken for å sikre sjøsamenes medbestemmelsesrett etter folkeretten. at den skal være et tungveieende faglig og politisk organ og at det skal være lik representasjon mellom de fylkeskommunalt oppnevnte og de Sametinget oppnevner slik at samene ikke kommer i mindretall.

Når ser Sametingsrådet at fiskeriforvaltningen skal være i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter?

På linje med alle andre deler av forvaltningen ønsker Sametingsrådet at dette skal skje så snart som mulig.

Er dette avklart i konsultasjonsprosessen?

Dette gjelder generelt for alle saker Sametinget befatter seg med. En slik generell forsikring av at fiskeriforvaltningen skal være i tråd med urfolksretten er et av de lovforslagene plenum skal behandle senere på dette møtet.

Hvilke forslag fra kystfiskeutvalget er det fått gjennomslag for i konsultasjonene?

Dette følger direkte av vurderingsdelen av saken som er lagt frem for plenum.

Når ser Sametingsrådet at en prosess om kystfiskeutvalgets forslag skal kunne taes opp igjen? Er dette avklart i konsultasjonsprosessen?

Det følger også av saksfremstillingen at vi skal ha oppfølgende konsultasjonsprosesser. For Sametingets del vil det være viktig at dette følges opp raskt.

Medfører det riktighet at Sametingspresidenten fikk tilsendt et skriftlig svar (vedlagt) på Sametingets intressenotat med NSR`s posisjoner forut for konsultasjonsmøtet i Nesseby, men at dette notat ble avvist pr. telefon av Sametingspresidenten?

Sametingspresidenten mottok opposisjonsleders notat. Dette inneholdt en rekke nye problemstillinger hvorav de fleste heller ikke var direkte behandlet av Kystfiskeutvalget. Etter Sametingsrådets vurdering er dette viktige spørsmål selv om disse ikke var tema for konsultasjoner, og de fleste av disse spørsmålene skal følges opp i forbindelse med oppfølgingen av Samerettsutvalget II. Derfor var det ikke naturlig å ta disse med under konsultasjonene om oppfølging av kystfiskeutvalgets forslag, da utvalgets forslag er saklig og stedlig avgrenset.

Spørsmål 6 fra representant Randi A. Skum, NSRs sametingsgruppe

Rovviltsituasjonen i reindriften

I en artikkel på Rovviltportalen den 12.mai 2011 framkommer det at Direktoratet for naturforvaltning (DN) erkjenner at lisensfelling på jerv ikke er effektiv nok som virkemiddel for å regulere jervebestanden. Dette gjelder over store deler av landet. Pr. I dag ligger jervebestanden over Stortingets målsetting.

Fra reindriften side har det over lengre tid blitt påpekt at rovviltbestandene ligger langt over Stortingets fastsatte bestandsmål, uten at dette har ført til endringer i rovviltforvaltningen. Rovviltsituasjonen er i mange reinbeiteområder kommet helt ut av kontroll og skaper en prekær situasjon for mange distrikter, blant annet i Nordland. Bare innenfor dette området er mange reineiere i ferd med å gi opp reindriften som følge av rovviltsituasjonen. For mange utgjør rovvilterstatningene en større del av inntektene enn selve næringsinntektene, noe som i seg selv synliggjør en uholdbar situasjon.

Hva har Rådet gjort i forhold til rovviltsituasjonen i reindriften?

Hvilke kort- og langsiktige løsninger anser Rådet som hensiktsmessig i forhold til denne situasjonen?

Svar på spørsmål 6

Dagens forvaltning av rovviltartene er forankret i St.meld. nr 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Stortingets behandling av denne. I tillegg til at Norge har sluttet seg til internasjonale mål om å beskytte rovvilt og rovfugler, har Norge tatt et selvstendig ansvar for disse artene. Det innebærer blant annet at når disse rovdyrene og rovfuglene dreper rein og sau, så skal staten erstatte tapet. Dersom erstatningsutbetalingene i enkelte områder er større enn næringsinntektene for reindriftnæringene, slik NSR viser til, kan dette være et uttrykk for at rovvilt- og rovfuglstammene er urimelig store. Sametingsrådet er enig med NSR i at næringsinntektene for primærnæringene ideelt sett bør være større enn erstatningene. Samtidig vil rådet presisere at vi ikke har grunnlag for å mene at erstatningsutmålingene som er gitt de senere årene er gitt på feilaktig grunnlag. Det er et politisk mål for sametingsrådet å bidra til at tapene reduseres både for sauenæringen og for reindriftnæringen.

Alle de fire største fredede rovviltartene, gaupe, jerv, bjørn, ulv og rovfuglen kongeørn, finnes i områder der det er samisk reindrift og jordbruk. I regionene fra Sør-Trøndelag til Finnmark, som defineres som områdene for samisk tamreindrift, skal det ikke akseptere annet enn streifdyr av ulv. Beitedyrnæringene regner med noe svinn når dyr er ute på utmarks beite. Utfordringene for næringene oppstår når rovvilt- og rovfuglestammene blir uforsvarlig store. For reindriften som har dyrene ute på beite året rundt, vil høye tapstall grunnet rovvilt komme som en ekstra belastning i tillegg til andre typer tap.

Sametingsrådet har vært, og er fortsatt i konsultasjoner med Miljøverndepartementet om rovviltsituasjonen i sørsamiske områder. Konsultasjonene er oppfølging av en rapporten som ble laget av en arbeidsgruppe høsten 2009, som skulle vurdere tiltak for reduksjon av konfliktnivået rovdyr- reindrift i Nord-Trøndelag. Rapporten omhandler rovviltsituasjonen i Nord-Trøndelag, men de foreslåtte tiltakene i rapporten har relevans og er overførbare også til andre regioner. Konsultasjonene har viet stor oppmerksomhet på tiltak som reduserer tap for reindriften.

1.juni i år, meldte Direktoratet for naturforvaltning om at bestandsmålene for gaupe, jerv og ulv er nådd. Bestandsmålene for gaupe og jerv har vært over Stortingets vedtatte mål lenge, noe som har medført vedvarende store tap for beitedyrnæringen. Rådet er fornøyd med at myndighetene gjennom omfattende uttak nå har oppnådd bestandsmålene for disse artene. De nærmeste årene vil vise om det hjelper tilstrekkelig med å ha bestandene i samsvar med Stortingets mål, eller ikke. I tillegg til dette, mener rådet at forvaltningen av bjørn og ørn fortsatt ikke er tilstrekkelig gode. I konsultasjonen har rådet sagt at de kortsiktige målene blant annet må være å forvalte rovdyrstammene slik at disse ikke overstiger de fastsatte bestandsmålene.

Som et langsiktig mål vurderer sametingsrådet at siden rovviltforliket ble vedtatt i 2004 foreligger det såpass mye ny informasjon både om de ulike rovviltartenes adferd, utbredelse og størrelse, samt om reindriftenes tapstall, at dette i sum burde være nok til å aktualisere behovet om nye bestandsmålvurderinger.

III Votering

- Av 39 representanter var 22 til stede. Det ble ikke votert i saken.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Ann-Mari Thomassen	
	Lailá Susanne Vars	
	Ann-Mari Thomassen	
	Lailá Susanne Vars	
2	Ann-Mari Thomassen	
	Marianne Balto	
	Ann-Mari Thomassen	
	Marianne Balto	
3	Aili Keskitalo	
	Vibeke Larsen	
	Aili Keskitalo	
	Vibeke Larsen	
4	Geir Tommy Pedersen	
	Lailá Susanne Vars	
	Geir Tommy Pedersen	
	Rolf Johansen	
	Lailá Susanne Vars	
5	Geir Tommy Pedersen	
	Lailá Susanne Vars	
6	Randi A. Skum	
	Marianne Balto	
	Randi A. Skum	
	Jarle Jonassen	
	Marianne Balto	

Behandlingen av saken ble avsluttet 07.06.11 kl. 14.50.

Originalspråk: *

Ášši/Sak SP 020/11

Kunngjøring av nye saker

Arkiv

Arkivsaksnr.

SF-

11/2085

Saken påbegynt 07.06.11 kl. 14.50.

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	06.06.2011	Representanten Silje Karina Muotka, NSRs sametingsgruppe	Sametinget må ta tak i de nye tørrfiskreglene
2	06.06.2011	Representanten Silje Karina Muotka, NSRs sametingsgruppe	Etablering av barnas Sameting
3	06.06.2011	Representanten Silje Karina Muotka, NSRs sametingsgruppe	Behov for fiskemottak i Altafjorden
4	06.06.2011	Representanten Åge Nordkild, NSRs sametingsgruppe	Ny vurdering av det samiske navnet på valgkrets 5
5	06.06.2011	Representanten Ida Marie Branssfjell, Áarjel-Saemiej Gielh	Ang. utdanning innen sørsamisk språk og andre samiske fag i Norge og Sverige
6	06.06.2011	Representanten Olaf Eliassen, Árja	Hyttebygging og plan om hytteområde i Lille Lerresfjord
7	06.06.2011	Representanten Kirsti Guvsám, NSRs sametingsgruppe	Pilotprosjekt for eldre samer i Oslo
8	06.06.2011	Representanten Kjell Erland Pedersen, NSRs sametingsgruppe	Sikre drift av Nuoraj TV - et lulesamisk medietilbud
9	06.06.2011	Representanten Randi A. Skum, NSRs sametingsgruppe	Entreprenørskap som et viktig distriktspolitisk virkemiddel
10	06.06.2011	Representanten Geir Johnsen, APs sametingsgruppe	Sametinget ønsker flere språksentre
11	06.06.2011	Representanten Ann-Mari Thomassen, NSRs sametingsgruppe	Forprosjekt Henrik Kvandahl museet
12	06.06.2011	Representanten Mariann W. Magga, APs sametingsgruppe	Opplæringstilbud i samisk for voksne
13	06.06.2011	Representanten Anne Helene Saari, APs sametingsgruppe, Árja, Samer bosatt i Sør-Norge, Áarjel-Saemiej Gielh, Nordkalottfolket	Gi eldre og langtidssyke pasienter en mer innholdsrik hverdag basert på sitt språk og kultur
14	06.06.2011	Representanten Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe	Handlingsplan for samiske kyst og fjordområder

II Forslag og merknader

Forslag 1, representanten Silje Karina Muotka, NSRs sametingsgruppe

Sametinget må ta tak i de nye tørrfiskreglene

Mattilsynet har i mars i år kommet med en lang liste med krav til produksjonen av tørrfisk. De nye reglene for å produsere tørrfisk handler i realiteten om hvordan fisken håndteres og om å godkjenne trygge anlegg for tørking og lagring.

Kravene fra Mattilsynet er blant annet at fisken skal sløyges og skylles før fiskeren kommer til land. Sløyging i fjæra er dermed ikke lenger lov. Det blir heller ikke tillatt å henge fisk i hjell i fjæra. Det kan heller ikke henges fisk i hjell ved vei. Sjøtilvirkere skal også lagre tørrfisken i egnede lager, enten egne eller som leies. Det skal blant annet være mulig i ettertid å spore hvor fisken kommer fra og hvordan forholdene hos den enkelte produsent var da varen ble videreforedlet.

Noen steder er det ikke fiskemottak, og da velger mange å henge fisken til tork. Derfor er det viktig at reglene også tar høyde for vår tradisjonelle tilvirkningsmåte. Småprodusentene reagerer på maks prisen på 7.680 kroner som Mattilsynet har opplyst skal dekke inspeksjon. Alle skal levere søknad gjennom nettportalen Altinn/MinID, og dette er et system som av sikkerhetsmessige hensyn er komplisert å bruke. En del av tilvirkerne er eldre, og bruken av Altinn/MinID er ikke så selvforklarende at det er lett å bruke. I sum kan disse reglene bidra til at flere gir opp den tradisjonelle produksjonsmåten, og at rekrutteringen av produsenter begyner.

Det har vært uklart når de reglene settes i funksjon, men det har vært varslet at kontrollene fra Mattilsynet ville gjennomføres etter de nye kravene.

Sametinget må ta tak i utviklingen omkring regelproduksjonen på dette området, og sikre at man får produsere tørrfisk på tradisjonell måte uten for mye byråkrati.

Når det gjelder utviklingsmulighetene i forhold til å sikre produksjonen gode vilkår, og ruste selv småprodusenter bedre for salg og eksport, så er det viktig at Sametinget også tar tak i denne dimensjonen i samarbeid med øvrige aktører. Målet må være at tradisjonelle tilvirkningsmåter støttes og utvikles i dialog med utøverne.

Forslag 2, representanten Silje Karina Muotka, NSRs sametingsgruppe

Etablering av barnas Sameting

Sametinget bør utrede hvordan en ordning som kan kalles for barnas Sameting kan etableres. Ordningen vil kunne være et tiltak for å gi barna en arena i Sametinget for læring, informasjon og tilrettelegging for bedret medbestemmelse.

Slike tilsvarende ordninger finnes på Stortinget, i noen fylkeskommuner og kommuner.

Ordningen kan etableres som et prosjekt med sikte på permanent drift etter forsøksperioden.

Formålet med barnas Sameting er å åpne for og å inkludere de samiske barna i å være aktiv i sin tenkning omkring å delta i å forme sin egen fremtid.

Forslag 3, representanten Silje Karina Muotka, NSRs sametingsgruppe

Behov for fiskemottak i Altafjorden

Alta har mistet sitt siste fiskemottak da mottaket i Kvalfjord ble lagt ned. Det er derfor viktig at Sametinget arbeider for å stimulere til nyetablering av fiskemottak i Altafjorden.

Krav fra store fiskeforedlingsaktører til de små mottakene om å få landet store nok kvanta ferskfisk gjør at det er vanskelig å få drift over små fiskemottak, og det er nødvendig at et mottak har flere bein å stå på. I ett eventuelt nytt mottaksanlegg bør det være mulighet for videreforedling, at anlegget tar imot flere fiskeslag enn torsk. Dette fører til at kravene til et effektivt og bærekraftig mottak i 2011 øker.

I Altafjorden har småbåtene ingen annen mulighet enn å gå ut mot Sørøya og det er både værhardt og langt for småbåtene. De store fiskeforedlingsbedriftene setter krav til leveransene, noe som til en viss utstrekning stopper de mulighetene man har for å utnytte mangfoldet i forhold til fiskeriressursene.

På Sametinget kappes vi om å snakke varmt for småbåter og tradisjonelt fiske. Landbaserte anlegg er sentrale i verdiskapningen, og viktige for at vi skal sikre god distribusjon, mangfoldige og ferske råvarer til et krevende marked. NSR foreslo i revidert budsjettbehandling at vi skulle gi føringstilskudd fra Sametinget, men det ble vi nedstemt på.

Sametinget må derfor sette i gang ett arbeid for å sikre fiskemottak i Altafjorden

Forslag 4, representanten Åge Nordkild, NSRs sametingsgruppe

Ny vurdering av det samiske navnet på valgkrets 5.

Gjennomføringen av ny valgordning for valget 2009 innebar større geografiske valgkretser og reduksjon til 7 kretser, samt nye navn på valgkretsene. Vedtak av navnene ble gjort av Sametingsrådet og lagt fram for Sametinget i februar 2008.

Valgkrets 5, Vesthavet på norsk, som geografisk strekker seg fra Saltfjellet i sør til Dyrøya i nord, fikk navnet Viesttarmeara på samisk.

Under og etter valget 2009 har man fått reaksjoner fra samer i valgkretsen på det samiske navnet. Reaksjonene går på det at man som samer i området ikke "kjenner seg igjen" på navnet. Navnet Viesttarmeara er fremmed for de samisktalende i valgkretsen. Man er også overrasket over at samene i valgkretsen i meget liten grad er blitt tatt med på fastsettingen av navnet. En høring blant samene innenfor valgkretsen burde vært gjennomført i navnesettingsprosessen.

Innenfor valgkretsen finnes flere samiske språk/språkvarianter. Samiske stedsnavn og samisk navn på valgkrets, er viktige elementer for å ivareta og synliggjøre det samiske språket. Stedsnavn er synlig på kart, skilt o.l. til en hver tid, og valgkretsnavnet synliggjøres blant folk ved hvert valg. Da er det viktig at de samiske ordene er riktige.

På dette grunnlag ber jeg Sametinget å ta opp navnet på valgkrets 5 til ny vurdering, og at Sametinget i ny prosess i navnesetting gjennomfører høring blant samiske lag, foreninger og andre nødvendige institusjoner i valgkretsen.

Sametinget bes også om å vurdere hvordan valgkretsnavn stiller seg i forhold til "Lov om stadnamn" av 1990.

Forslag 5, Representanten Ida Marie Branssfjell, Åarjel-Saemiej Gielh

Ang. utdanning innen sørsamisk språk og andre samiske fag i Norge og Sverige

I Norge kan man per i dag få tatt maksimalt 60 studiepoeng i sørsamisk gjennom HiNT-Høgskolen i Nord-Trøndelag. Studiet tilbys som deltidsstudium over 2 år med 30 studiepoeng pr. studieår. Imidlertid er det ikke noe studiested i Norge som tilbyr et fullstendig studium, for eksempel Bachelorprogram i sørsamisk.

Dersom man vil studere sørsamisk ut over 60 studiepoeng må man studere videre ved Umeå universitet i Sverige som tilbyr C- og D-kurs, og forskjellige andre studier med sørsamisk innhold. Også ved Umeå universitet er språkstudiene lagt opp som deltidstudie, det vil si 30 studiepoeng pr. studieår.

Begge studiestedene tilbyr altså halvtidsstudier på 30 studiepoeng pr. studieår. Kursene er enten

samlingsbaserte eller desentraliserte og nettbaserte deltidsstudier begge steder. Studiene har ikke kontinuitet hvert år, men går stort sett annet hvert år. Det vil si at det også tar lang tid å fullføre studier i sørsamisk. Ungdom som ønsker å studere sørsamisk står i den situasjon å bruke uforholdsmessig lang tid på studiet eller å måtte kombinere språkstudiet med annet ordinært studieløp, med uforholdsmessig høy studiebelastning som følge.

En følgeeffekt er at studenter som ønsker å studere i Sverige ikke oppnår studiestøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning for deltidsstudier i Sverige. I og med at det ikke finnes noen norsk studieinstitusjon hvor studiet inngår, har man ikke mulighet til å tilfredsstillere kravet som Lånekassen stiller om "bekreftelse fra norsk lærested om at studieoppholdet i utlandet inngår som del av utdanning i Norge" og da med avslag om studiestøtte som konsekvens.

Dette sammen med manglende kontinuitet i de språkstudiene som tross alt eksisterer, gjør muligheten til å satse på for eksempel en språkutdanning i samisk, der sørsamisk inngår, vanskelig. Etter dagens regler som Lånekassen praktiserer gis det ikke studiestøtte for deltidsstudium i Sverige. Studiene ved for eksempel Umeå universitet er en kombinasjon av nettbasert og samlingsbasert. Reglene for Lånekassen er at nettstudiet må være ved et norsk lærested.

For samiske studenter og spesielt sørsamiske studenter er det viktig at det åpnes opp i regelverket for at man kan ta studier ved flere læresteder samtidig både i Norge og Sverige. Det må opprettes et samarbeid og samordning mellom landene slik at ikke de som ønsker å ta språkstudium i sørsamisk ikke stoppes på grunn av et regelverk som svekker muligheten for å satse på høyere utdanning i sørsamisk språk og andre samiske fag.

Forslag 6, Representanten Olaf Eliassen, Árja

Hyttebygging og plan om hytteområde i Lille Lerresfjord

Vi har fått henvendelse fra beboere i Lille Lerresfjord om Alta kommunes praktisering av reglene for hyttebygging i området.

Det blir først og fremst påpekt at planer om hyttebygging i området går i disfavør av folk som bor i der. Folk som bor i bygda ønsker å la sine nære slektninger og barn få etablere seg på sin eiendom eller i umiddelbar nærhet. Dette er nødvendig for å bidra til at bygdemiljøet styrkes gjennom at familiemedlemmer som ikke bor i bygda kan ha nærhet til sin familie eller slektninger.

Arealdisponeringer og reguleringsplaner i kommunene tar ikke alltid inn over seg hensyn som er knyttet til familiebånd når byggebestemmelser og arealdisponeringer i bygdene vedtas.

Når vi vet at dette er viktig for folk bosatt i små bygder, og særlig gjelder det den samiske befolkningen som jo stort sett bor i små bygder, er det viktig at myndigheter viser hensyn til dette.

Intensjonen med særlige retningslinjer for endret bruk av utmark som Sametinget har vedtatt er jo nettopp å kunne ivareta interesser som er nevnt her.

Det kan være behov for at Sametinget presiserer retningslinjene noe og at i noen tilfeller må retningslinjene også ses i sammenheng med bruken av innmark, i tråd med samisk tradisjonell bruk.

Forslag 7, Representanten Kirsti Guvsám, NSRs sametingsgruppe

Pilotprosjekt for eldre samer i Oslo

Det er viktig å sikre eldre samer verdighetsgaranti, også utenfor tradisjonelle samiske områder. Vi står også foran en samisk eldrebølge, og derfor er det viktig allerede nå å sikre en god samisk eldreomsorg.

NSR foreslår derfor at det etableres et pilotprosjekt i Oslo, hvor en sykehjemsavdeling får ansvar for omsorgstilbud for eldre samer i Oslo og omegn. Et slikt prosjekt vil være med på å sikre tilstrekkelig fagkompetanse blant ansatte, deriblant språklige og kulturelle.

Det er en sentral urfolksverdi å respektere de eldres livskunnskap og se eldre som en ressurs. NSR mener at et slikt pilotprosjekt for eldre samer kan være viktig for å fremme nettopp dette. Ikke minst kan det føre til gode og tilpassede omsorgstilbud for samiske eldre.

NSR mener Sametinget må jobbe for at et slikt pilotprosjekt etableres.

Forslag 8, Representanten Kjell Erland Pedersen, NSRs sametingsgruppe

Sikre drift av Nuoraj TV et lulesamisk medietilbud.

Det er mangel på medietilbud på lulesamisk. I NRK Sápmi er det to radiosendinger ukentlig, og en sjelden gang tv-innslag på lulesamisk. Lokalavisa Nord-Salten skriver ei side på lulesamisk i sin ukentlige utgivelse. Nuoraj TV var et internettbasert medietilbud på lulesamisk for og av ungdom etablert i 2010. Tilbudet måtte imidlertid innstille fra årsskiftet 2010-2011 på grunn av manglende bevilgninger. NSR mener dette var et veldig godt tilbud som fikk stor oppmerksomhet blant samiske barn og unge. NSR mener at det generelt må satses på å få flere medietilbud på lulesamisk for å styrke språket. Spesielt er det viktig å satse på medietilbud til barn og ungdom.

NSR ber Sametinget arbeide for å sikre finansieringen av Nuoraj TV.

Forslag 9, Representanten Randi A. Skum, NSRs sametingsgruppe

Entreprenørskap som et viktig distriktpolitisk virkemiddel

Satsningen på Ungt Entreprenørskap viser at unge med erfaringer fra elev- og ungdomsbedrifter i større grad er tilbøyelig til å starte opp egen bedrift når de er ferdig med skolegangen. Gjennom elev- og ungdomsbedrifter har de fått verdifulle kunnskaper om prosessen med å starte og å drive egne bedrifter, noe som gjør at veien blir kortere til etablering av egen bedrift.

NSR viser til at styrene i Ungt Entreprenørskap i fylkene ikke finnes representanter som er oppnevnt fra samiske bedrifter, kunnskapsinstitusjoner eller samiske hovedorganisasjoner. Det betyr at satsningen primært styres utenfor den samiske offentlighetens deltakelse. Det er ikke tilsatt samiske koordinatorene i satsingen og det er heller ikke samisk representasjon i landsstyret i Ungt Entreprenørskap. Sametinget er heller ikke nevnt som en av samarbeidspartene i satsningen.

Entreprenørskapssatsningen er et viktig distriktpolitisk virkemiddel, og det har derfor stor betydning at det satses på samiske elev- og ungdomsbedrifter. NSR mener at det samiske samfunnet ikke kan stå uten medvirkning i en av de største innovasjonssatsningene for barn og ungdom i nyere tid.

Sametinget må derfor igangsette et arbeid der det sikres samisk representasjon i Ungt Entreprenørskap.

Forslag 10, Representanten Geir Johnsen, APs sametingsgruppe

Sametinget ønsker flere språksentre

Arbeiderpartiets sametingsgruppe, ønsker igjennom den forestående språkmeldingen, og gjennom samarbeidsavtaler med språkforvaltningskommuner å bidra til en minstestandard i forhold til den samiske befolkningens behov for revitalisering, og stimulering til bruk av samisk språk. I dag er det kommuner innenfor språkforvaltningsområdet som fortsatt ikke har etablert slikt senter. For at arbeidet med samisk språk skal kunne utvikle seg videre og oppnå det nivå kommunene og

Sametinget ønsker, er det viktig at kommunene er aktiv i revitaliseringsarbeidet og bruk av samisk språk. Vi ser gjennom de etableringer av språksentrene som er gjort, at disse bidrar til at språket blir en større del av det språk som brukes i det offentlige rom. I årets bevilgning tildeles det kr.567 000,- til dette viktige arbeidet. I sametingets budsjett er en av prioriteringene at samisk språk skal høres i deres virkeområde. Arbeiderpartiets sametingsgruppe ber sametingsrådet å ta initiativ ovenfor språkforvaltningskommuner slik at etablering av slike sentre kan realiseres.

Forslag 11, Representanten Ann-Mari Thomassen, NSRs sametingsgruppe

Forprosjekt Henrik Kvandahl museet

Med bakgrunn i "Delutredning av samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms" har Várdobáiki som planer om oppbygning av museumsvirksomhet og historieformidling rundt den samiske pioneren Henrik Kvandahl.

Kvandahl var en sentral skikkelse i den tidlige samiske rettighetskampen, både på lokalt og nasjonalt plan. I tillegg var han forfatter av "Samenes historie bind I-III". Várdobáiki initierer til et 3 mnd langt forprosjekt som tar sikte på å kartlegge dokumenter og gjenstander etter Henrik Kvandahl, samt prosjektering og planlegging i forbindelse med historieformidling og oppbygging av framtidig samisk museumsvirksomhet i Ballangen. Forprosjektet vil være et samarbeid mellom Várdobáiki museum og Ingolf Kvandahl.

NSR sametingsgruppe ber Sametingsrådet bidra finansielt til et forprosjektet i Sametingets budsjett for 2012.

Forslag 12, Representanten Mariann W. Magga, APs sametingsgruppe

Opplæringstilbud i samisk for voksne

Opplæringsprogrammet med praktisk opplæring i samisk for voksne som Sami Allaskuvla har avtale med Sametinget om, har vært positivt for språkutviklingen. Det er likevel mange utfordringer for å få flere funksjonelt samisktalende, på samme måte som det vil være for de som snakker samisk men ikke har skriftspråket.

Etter kursene som tilbys på språksentrene gjennom Sami Allaskuvla, har man mulighet til å ta videre utdanning - som årsenhet i samisk på Sami Allaskuvla, eller ved universitet. Dette er imidlertid et fagtilbud som retter seg mer mot de som skal lære opp andre, enn mot de som kun ønsker å kunne snakke samisk.

Jeg ber om at Sametinget igangsetter et arbeid for å gi et videregående tilbud om opplæring - rettet mot voksne som har behov for mer trening i å snakke samisk.

Forslag 13, Representanten Anne Helene Saari, APs sametingsgruppe, Árja, Samer bosatt i Sør-Norge, Áarjel-Saemiej Gielh, Nordkalottfolket

Gi eldre og langtidssyke pasienter en mer innholdsrik hverdag basert på sitt språk og kultur

Langtidssyke og eldre som oppholder seg på sykehus og sykehjem, er dratt bort fra sitt nærmiljø og sine daglige sysler. Det pasienter gjør til vanlig hjemme er med på å definere egenverdi. Sykehus/sykehjem må etterstrebe at pasienter/eldre får et tilnærmet likt tilbud når de er innlagt som det de har hjemme, dette for å opprettholde livskvalitet og egenverdi.

Sametinget må jobbe for at pasienter og eldre får muligheten til å fylle de lange dagene på sykehus/sykehjem med kjente gjøremål basert på sitt språk og kultur. Sykehus og sykehjem må sette fokus på å øke livskvaliteten og egenverdien til innlagte som et individ, og ikke kun bli sett på som pasient.

Dette kan gjøres med flere ulike tiltak:

- ved å forbedre språk- og kulturkompetansen til ansatte
- aktivisere pasienter/eldre utfra deres eget ønske om for eksempel drive på med duodji, samisk håndverk, lese litteratur, matlaging osv.
- arrangere diskusjonsgrupper med ulike aktuelle temaer, gjerne få de til å komme med innspill til ulike samfunnsdebatter, slik at deres røst blir hørt.
- arrangere at pasienter/eldre får besøk av personer, som kan deres språk og innehar kulturforståelse.
- arrangere felles middager/selskaper.
- få inn musikkarrangementer med lokale musiker etc.
- bli tilbudt mat tilpasset den kulturen man er del av, så som naturbaserte produkter

Sametinget må være en pådriver til å få dette iverksatt i sykehjem/hjemmetjenester og få kommunene til å sette i gang en slik prosess, samt fortsatt jobbe opp mot sykehus med det påbegynte arbeidet om økt språk- og kulturkompetanse.

Sametinget jobber for å forbedre helse og omsorg, og der igjennom å øke livskvalitet, trivsel og å styrke individets rett til å bli hørt. De innlagte har behov for å engasjere seg i samfunnsdebatter, der de kan være med på å påvirke sin hverdag og å fremme sine interesser.

Forslag 14, Representanten Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe

Handlingsplan for samiske kyst og fjordområder

NSR registrerer at regjeringen avviser de historiske rettigheter som samene har tilutnyttelse av de marine ressurser i sjø og havområdene. Samene har drevet utnyttelse av marine ressurser, fiske og bruk av sjøen så langt tilbake som de historiske kilder kan fortelle. De siste årene, særlig fra 70-tallet har ulike myndigheter innført en rekke lover, forskrifter, reguleringer og bestemmelser som både prinsipielt og i praksis har tatt levebrødet fra en rekke mennesker bosatt i de sjøsamiske områder og jagd disse på land. Dette har ikke skjedd før i historisk tid. Gjennom fremleggelet fra et bredt sammensatt ekspertutvalg (kystfiskeutvalget) som la frem sitt enstemmige anbefalinger har regjeringen valgt å avvise dette så å si på samtlige punkter og forslag som utvalget fremmet. Det vil si atfor første gang i historien er det fra offisielt hold i Norge fornektet samefolkets historiske rett til å skaffe seg et livsutkomme av de ressurser som bosetningen og kulturen alltid har hatt tilgang til.

NSR mener at bla. På denne bakgrunn av sentrale myndigheters manglende vilje til å rette opp gammel urett, må Sametinget selv snarest igangsette et særskilte tiltak som kan sikre og revitalisere den sjøsamiske kulturen. Med bakgrunn i bla. tidligere vedtak i sametinget ber NSR Sametingsrådet fremme en ny handlingsplan for strakstiltak for samiske kyst og fjordområder, samt senere en mer langsiktig handlingsplan.

Plenumsledelsens innstilling

- Nye saker 1-14 oversendes sametingsrådet for videre behandling

III Votering

Av 39 representanter var 32 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Silje Karine Muotka	Geir Tommy Pedersen Olaf Eliassen
	Silje Karine Muotka	
2	Silje Karine Muotka	Anne Helene Saari
	Silje Karine Muotka	
3	Silje Karine Muotka	Geir Tommy Pedersen Willy Ørnebakk
	Silje Karine Muotka	
4	Age Nordkild	Inga-Lill Sundset Willy Ørnebakk Ann-Mari Thomassen
	Age Nordkild	
5	Ida Marie Bransfjell	Silje Karine Muotka
6	Olaf Eliassen	Silje Karine Muotka
	Olaf Eliassen	
7	Kirsti Guvsám	Anne Helene Saari Willy Ørnebakk
	Kirsti Guvsám	
8	Kjell Erland Pedersen	
9	Randi A. Skum	Inga-Lill Sundset
	Randi A. Skum	
10	Geir Johnsen	
11	Ann-Mari Thomassen	Age Nordkild
	Ann-Mari Thomassen	
12	Mariann Wollmann Magga	
13	Anne Helene Saari	Silje Karine Muotka Kirsti Guvsám Ann-Mari Thomassen
	Anne Helene Saari	
14	Geir Tommy Pedersen	Anders Somby jr. Ronny Wilhelmsen Olaf Eliassen
	Geir Tommy Pedersen	

VI Sametingets vedtak

- Nye saker 1-14 oversendes sametingsrådet for videre behandling

Behandlingen av saken ble avsluttet 07.06.11 kl.16.50.

Originalspråk:

Ášši/Sak SP 021/11

Sametingsrádets redegjøreelse om Sametinget: opplæring og utdanning

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Arkivsaknr.
10/2480

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrádet		
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP 021/11

Saken påbegynt 07.06.11 kl. 16.50

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel

II Forslag og merknader

Sametingsrádets innstilling:

Sametinget har drøftet sametingsrádets redegjøreelse om sametingsmelding om opplæring og utdanning. Redegjøreelsen er vedlagt protokollen.

Redegjøreelse om opplæring og utdanning

Bakgrunn

Sametingsrádet vil i løpet av 2011 legge fram en Sametingsmelding om opplæring og utdanning. Meldingen er avgrenset til å omfatte grunnopplæring (grunnskole og videregående opplæring) samt voksenopplæring. Når det gjelder barnehager, vil sametingsrádet legge fram en egen melding i løpet av 2013. Sametingsrádet er også sterkt involvert på flere områder innen samisk høyere utdanning og forskning, men meldingen vil bli alt for omfattende hvis den også skal omfatte disse. Sametingsrádet er likevel opptatt av å se opplæringsmeldingen i sammenheng med livslang læring og slik trekke de viktigste paralleller til disse områdene.

Formålet med meldinga er å utarbeide en overordnet politikk for opplæringsområdet, som klargjør prinsipielle spørsmål og som dermed vil være retningsgivende for saksbehandlingen og politikktutviklingen på Sametinget.

Meldingen vil sette den samiske eleven i sentrum, og et hovedområde vil være å sette fokus på elevenes skolehverdag. Samiske elever skal ha like muligheter som alle andre til å utvikle sine kunnskaper og interesser. Likeverdsprinsippet innebærer ikke et likt tilbud til alle, men et tilbud som

er likeverdig ved at opplæringa tar utgangspunkt der barna og de unge står, noe som krever både individuell tilpassing og lokalt mangfold. En trygg og inkluderende skolehverdag vil være basert på verdier og et menneskesyn med grunnleggende respekt for menneskerettighetene og menneskers likeverd. Samiske elever skal således også ha rett til en trygg skolehverdag fri for diskriminering og mobbing, og det vil være viktig at også elevene selv gis anledning til å være med å påvirke sin hverdag.

Nåværende læreplanverk, Kunnskapsløftet – samisk, har som prinsipp at opplæringen skal styrke og utvikle elevenes identitet ved å ivareta elevenes språklige og kulturelle bakgrunn og behov.

Meldingen vil videre ta utgangspunkt i elevenes rettigheter når det gjelder opplæring i og på samisk.

Meldingen skal også avklare hvilken rolle og politisk myndighet Sametinget har og bør ha som samenes folkevalgte organ innen opplæring. Skal Sametinget være en politisk premissleverandør, en konsultasjonspartner, en tilsynsmyndighet, opptre som direkte forvaltningsmyndighet eller som forvalter av tilskuddsordninger, eller gå så langt som å opptre som skoleeier?

Det er så langt ikke gjort noen nærmere gjennomgang på opplæringsområdet av hva de ulike kollektive rettighetene som tilligger samene som folk, innebærer og hvordan man praktisk kan innarbeide løsninger for å implementere disse gjennom Sametinget, skolene og lokalsamfunnene. Meldingen tar sikte på å se nærmere på disse og pensle ut målsetninger og strategier for hvordan nettopp både individuelle og kollektive rettigheter kan innarbeides på en mer helhetlig måte som overordnede prinsipper i Sametingets virksomhet.

Meldingen vil også drøfte behovet for nye arenaer og kontaktpunkter der Sametinget kan møte de som berøres av opplæringsystemet, slik som skoler, lærere, elever og foreldre.

Sametingsrådet ønsker med denne redegjørelsen å få innspill fra Sametingets plenum til hva opplæringsmeldingen bør omfatte og vektlegge. Dialog internt i det samiske samfunnet er like grunnleggende som dialog med statlige myndigheter innenfor dette viktige saksområdet som gjelder de som skal utvikle det samiske samfunn videre.

Status

Skolens samfunnsmandat er bredt og mangfoldig og er uttrykt i lover og forskrifter, herunder læreplanverket. Formålsparagrafen i opplæringsloven sier bl.a. at "Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring". I læreplanverket for den samiske skolen, Kunnskapsløftet - Samisk, står det at "Den samiske skolen og lærebedriften skal legge til rette for at elevene/lærlingene får en kvalitetsmessig god opplæring med basis i samisk språk, kultur og samfunnsliv."

Sametinget har siden opprettelsen i økende grad fått ansvar for samiske opplæringssaker. Samisk utdanningsråd ble ved Kongelig resolusjon oppnevnt i 1975 som et sakkyndig råd for Kirke- og undervisningsdepartementet i saker som gjaldt undervisning og utdanning for den samiske befolkningen. Samisk utdanningsråd ble også gradvis bygget opp med et eget sekretariat. Sametinget fikk i 1993 overført oppgaven med å oppnevne medlemmene i Samisk utdanningsråd.

Videre fikk Sametinget i 1998 myndighet etter opplæringslovens § 6-4 til å gi forskrifter om læreplaner for opplæring i samisk språk i grunnskolen og i den videregående opplæringen, samt om læreplaner for særskilte samiske fag i den videregående opplæringen. Det følger i dag av opplæringsloven at Sametinget i samråd med departementet skal lage utkast til forskriftene om andre særskilte læreplaner for grunnskoleopplæringa i samiske distrikt og for elever ellers som får samisk opplæring i grunnskole og i videregående opplæring. Det er imidlertid departementet som skal fastsette disse forskriftene. I praksis betyr dette at det er Sametinget som innefor rammer fastsatt av departementet vedtar

lærerplaner i samisk språk, duodji og reindriftsfag. Når det gjelder andre fag, slik som historie og samfunnsfag, kan Sametinget bare lage utkast i samarbeid med departementet.

Selv om Sametinget fikk denne myndigheten i 1998, ble dette vanskelig å følge opp, siden det ikke fulgte med de administrative ressurser. I praksis var det derfor Samisk utdanningsråd, som var en underliggende etat til Kirke- og utdanningsdepartementet som faglig fulgte opp disse oppgavene.

Først i år 2000 ble sekretariatet til Samisk utdanningsråd, med totalt 25 stillinger overført Sametinget. Mye taler for at den praksis som fant sted under en såpass lang overgangsfase i overføringen av oppgaver og ansvar til Sametinget, har satt sine spor i dagens virksomhet. Innenfor opplæringsområdet har Sametinget i samspillet med sentralforvaltningen således fortsatt en god del uavklarte ansvarsområder, og man kan derfor si at Sametinget enda ikke har funnet sin endelige form og funksjon i opplæringsaker. Et eksempel på dette er at det så sent som i 2008 var en sterk faglig uenighet mellom Sametinget og departementet i hvilken grad departementet kunne pålegge Sametinget endringer av vedtatte læreplaner i samiske fag. I tillegg opplever Sametinget til stadighet at det er usikkerhet blant våre samarbeidspartnere på sentralt, regionalt og lokalt nivå på hvilken funksjon og myndighet Sametinget har og bør ha innenfor opplæringsfeltet. Dette gjelder også i det samiske samfunnet.

Etter at avtale om prosedyrer mellom Sametinget og statlige myndigheter ble fastsatt i Kgl. Res i 2005, skal Sametinget konsulteres i alle utdanningssaker som berører samiske interesser. Vi har i dag flere eksempler på gode konsultasjonsprosesser, der Sametinget og statlige myndigheter har kommet frem til gode, omforente løsninger. Det er likevel flere utfordringer knyttet til sakskompleksene Sametinget jevnlig konsulterer om, og Sametinget opplever at man ofte kommer for sent inn i prosessene og at våre mange konsultasjonspartnere i statlig sektor ofte har ulike syn og en ulik praksis rundt konsultasjoner med Sametinget. Sametinget ser helt klart at det er behov for en mer helhetlig tilnærming til de mange enkeltsaker Sametinget opptrer i slik at erfaringer fra beslektede prosesser og saksområder kan ses i sammenheng.

Utfordringer

a) Kunnskap om og gjennomføring av samiske elevers rettigheter iht. folkeretten
Sametingsrådet mener det er et stort informasjonsbehov rundt hvilke rettigheter samiske elever har både i henhold til nasjonal lovgivning og etter folkeretten. Dette gjelder både i forhold til elevene selv og deres foreldre, samt skolene og utdanningsmyndighetene. På flere områder gjenstår også arbeid med å gjennomføre samiske elevers rettigheter iht. folkeretten i lover og forskrifter, eller å synliggjøre bedre hvordan dette er gjort på ulike områder. Sametingsrådet ser på denne bakgrunn behovet for en helhetlig gjennomgang av lov, læreplanverk og andre rammebetingelser.

b) Samiske elevers skolehverdag sett i forhold til andre elever
Vi vet i dag at elever som har samisk, står overfor en del utfordringer, mtp høyere timetall enn andre elever, like eksamenskrav selv med færre undervisningstimer i norsk samtidig som statistikk kan tyde på at enkelte velger bort samiskundervisningen fordi det ses på som en økt arbeidsbelastning i skolehverdagen sammenliknet med andre elever.

Hvordan skal man i fremtiden tilrettelegge opplæring for urfolk som både sikrer en fullverdig utdanning på egne premisser og en kompetanse som muliggjør deltaking på like vilkår i majoritetssamfunnets institusjoner, organisasjoner, arbeids- og samfunnsliv?

Hvordan kan Sametinget bidra til at statlige myndigheter best oppfyller retten til opplæring i samisk språk, kultur og samfunnsliv uten at slik opplæring må tas i tillegg til annen opplæring og oppleves som en ekstra byrde?

c) Utdanningsnivå, realkompetanse og gjennomføring av videregående opplæring

Sametinget anerkjenner den uformelle kompetansen som unge, voksne og eldre mennesker i tradisjonelle primærnæringer og innenfor de ulike samiske områders tradisjonelle naturbruk har, men erkjenner at dagens samfunn, herunder nærings- og yrkesliv krever formell kompetanse. I SUF-området (det geografiske virkeområdet for søkerbasert tilskudd til næringsutvikling) er det flere som ikke har gjennomført videregående opplæring enn landsgjennomsnittet, det gjelder særlig blant guttene. SUF-området ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder utdanningsnivå i befolkningen. Spesielt gjelder dette menn, uavhengig av størrelse på bosted. Lavt utdanningsnivå i den samiske befolkningen er en utfordring som det må tas tak i.

d) Likeverd og vern mot diskriminering

Likeverd og respekt for menneskerettighetene er allerede sentrale formål blant sentrale opplæringsmyndigheter og kommer flere steder til uttrykk i lovverket. Likevel er det ikke slik at alle samiske elever opplever det slik. Rent generelt og i en opphetet rettighetsdebatt, har alle aktører innen opplæringssektoren og ikke minst foreldre, et ansvar for at holdninger og politiske spenninger i storsamfunnet og lokalt ikke overføres til barnas hverdag. Skolehverdagen er heller ikke fri for mobbing. Dette gjelder også i det samiske samfunnet.

e) Grendeskoler og lokalsamfunn

Det store flertallet av samiske bygdesamfunn og samiske skoler ligger i kommuner hvor samene er i mindretall. Slike bygdesamfunn har ofte få innbyggere, noe som gjør forholdene for samisk språk og kultur meget utsatt. I flere områder har det i varierende grad funnet sted revitaliseringsprosesser for å bevare og styrke samisk språk og kultur for å motvirke resultatene av tidligere tiders fornærkningspolitikk. For at disse tiltakene skal lykkes, er det helt avgjørende på sikt at infrastrukturen opprettholdes i fra før av hardt pressede små samfunn. Små samiske lokalsamfunn er nødvendige arenaer for bevaring av samisk språk, kultur og samfunnsliv. Skolene er ofte selve livsnerven i mindre bygdesamfunn. Grendeskoler har, med sin nærhet til levende samiske samfunn og tradisjonelle næringer, gode muligheter til å virkeliggjøre samfunnsmandatet om å gi kvalitetsmessig god opplæring med basis i samisk språk, kultur og samfunnsliv.

f) Samisk språk

Alle de samiske språkene er på Unescos røde liste for truede språk, og opplæringssektoren er den viktigste arena for å sikre at også fremtidige generasjoner tar i bruk samisk språk. Samisk statistikk viser en nedgang i antall elever som tar opplæring i samisk i grunnskolen. Samtidig viser nyere tall for tildelte samiske stipender i videregående skole en økning de senere år

Virkemidler - rekruttering

• Samiskstipend til videregående opplæring – antall tildelte stipend:

År:	1. spr:	2.spr:	Fr.sp:	Sum:
2008:	193	130	138	461
2009:	194	150	117	461
2010:	199	134	104	437
2011:	226	170	126	522

Opplæring i minoritetsspråk krever andre og flere tiltak enn opplæring i majoritetsspråk. Erfaringer med språkrevitalisering fra andre land viser at opplæring i minoritetsspråk lykkes når det føres en bevisst offentlig språkplanlegging og det arbeides aktivt med revitalisering. Organisering av opplæringa, valg av opplæringsmodeller og -metoder er viktige momenter for skolens opplæring i minoritetsspråk. Språkbadskoler og bruk av sterke opplæringsmodeller står sentralt.

Sametinget vil i den kommende meldingen også gi en beskrivelse av utfordringer knyttet til sør- og lulesamisk språk.

g) Manglende tilpasning av mangfoldet i samiske elevers situasjon
Dagens skole og opplæringsystem er i liten grad tilpasset mangfoldet i de samiske elevenes bakgrunn og forutsetninger. Dette kan illustreres ved at tiden for eksamensforberedelser og flytting av reinflokken til sommerarbeite kolliderer. Dette, sammen med regler om fravær, kan føre til at elever må velge mellom skole og deltakelse i primærnæringen. Resultatet kan bli at ungdom, og spesielt gutter, avbryter skolegangen.

h) Grenseoverskridende utfordringer
Muligheten til å kombinere grunnopplæring på tvers av grensene i Sápmi er fortsatt begrenset grunnet ulike utdanningssystemer i Norge, Sverige og Finland. Utviklingen av en helhetlig utdanningspolitikk er en forutsetning for utvikling av en fremtidsrettet politikk innenfor forskning og grenseoverskridende samarbeid. Samiske barn og unge er grenseløse i den forstand at deres felles kultur, sterke slektsbånd og fellesskapsfølelse med samiske unge i andre land gjør dem mobile. En god utdanningspolitikk må ta høyde for å styrke mulighetene for at samiske unge kan ta utdanning utenfor landegrensene til det landet de bor i.

i) Rekruttering av lærere
Det samiske samfunn står overfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av lærere. Det kan i denne sammenheng, i tillegg til mer tradisjonelle tiltak, være nyttig å trekke veksler på de ressurser og de tradisjoner som allerede finnes i det samiske samfunn, eksempelvis bruk av eldre for overlevering av tradisjonell kunnskap.

Sametingsrådet har i 2010 deltatt i kampanjen Gollevirgi – Drømmejobben, for rekruttering til førskole- og grunnskolelærerutdanning i Finnmark, sammen med flere samarbeidspartnere, blant annet Samisk høgskole, Høgskolen i Finnmark og Fylkesmannen i Finnmark. Sametingsrådet ønsker at lignende kampanjer kan arrangeres også i områder sør for Finnmark.

j) Avklaring av Sametingets rolle i opplæringsaker

Med bakgrunn i Sametingets utvikling, med en gradvis økende tilføring av myndighet og ansvarsområder, sitter i dag Sametinget med mange hatter på opplæringsområdet. En viktig utfordring for Sametinget vil være å finne sin rette form og en bevisstgjøring rundt hva Sametinget som samenes folkevalgte organ skal prioritere.

k) Manglende strukturering av konsultasjonsprosesser.

Sametinget jobber i dag fra sak til sak med små muligheter for å komme med mer overordnede innspill. Dette medfører store utfordringer både med hensyn til ekstern og intern koordinering og kommunikasjon i tillegg til at Sametinget ofte kommer for sent inn i viktige prosesser.

l) Budsjettmessig etterslep for Sametingets arbeid med opplæringsaker

Det er på det rene at der Sametinget har fått overført oppgaver, har bevilgningene enten ikke fulgt med, eller ikke fått den samme budsjettmessige utvikling som andre oppgaver som fortsatt gjøres av statlige myndigheter. Dette er kanskje den største utfordringen fremover og et helt nødvendig moment som må på plass for å utvikle en helhetlig og overordnet opplæringspolitikk på Sametinget.

m) Samiske læremidler

Det er mange og store utfordringer knyttet til læremiddelsituasjonen for samiske elever. Produksjonen av samiske læremidler har ikke skjedd i det tempoet og omfang som ønsket. Sametingsrådet har derfor i samarbeid med Kunnskapsdepartementet hatt en arbeidsgruppe som har kommet med tilrådninger om endringer som vil medføre en effektivisering av utvikling av læremidler og som også har vurdert hvilke økonomiske konsekvenser tilrådingene vil føre med seg. Gruppen har pekt på mange utfordringer, men sametingsrådet vil spesielt fremheve mangel på forfattere og oversettere, noe som gjør størst utslag på sør- og lulesamisk læremiddelutvikling. Det budsjettmessige etterslep som er nevnt i punktet over, får også konsekvenser for læremiddelutviklingen. En annen utfordring er manglende terminologi i flere fag.

n) Ulike rettigheter i grunn- og videregående opplæring

Samiske elever i grunn- og videregående opplæring har ulike rettigheter. Elever i videregående opplæring ikke rett til opplæring på samisk, de har kun rett til opplæring i samisk. Det er heller ikke lov- eller forskriftsfestet hvilke videregående skoler som skal gi opplæring etter samisk læreplanverk og på samisk. Grunnopplæringen omfatter både grunnskole og videregående opplæring, og læreplanverket Kunnskapsløftet har gjennomgående læreplaner for den 13-årige grunnopplæringen.

Mål

Sametingsrådet har så langt satt seg følgende mål med opplæringsmeldingen:

En helhetlig og overordnet politikk som tydeliggjør og ivaretar den samiske elevens rettigheter

Likeverd og like muligheter for samiske elever i skolen og en trygg skolehverdag fri for mobbing

Øke kunnskapen om samiske elevers rettigheter i skoleverket og blant elevene selv

Øke kunnskapen om samenes historie og samfunnsforhold blant alle elever i norsk skole

Øke kunnskapen om voksne samers muligheter for å formalisere egen realkompetanse og tilegne seg fagkompetanse og samiskkompetanse på grunn- og videregående skoles nivå

Bevisstgjøring av Sametingets rolle i opplæringsaker

Rendyrke Sametingets rolle i opplæringsaker

Bevaring og overlevering av tradisjonell kunnskap

Opplæring og utdanning som bidrar til bevaring av fortsatt levedyktige samiske lokalsamfunn

Bevaring, styrking og revitalisering av samisk språk

Strategier

Sametinget vil arbeide for en helhetlig gjennomgang av styringsdokumenter og rammebetingelser, bl.a. lov, forskrifter, læreplanverk, fag- og timefordeling og økonomiske rammebetingelser for opplæringen.

Sametinget vil videre jobbe for at det ved utvikling av nye læreplaner og revisjon av eksisterende læreplaner, tilpasses omfang og innhold i de ulike fagene, slik at den totale belastningen blir overkommelig. Dette vil innebære at samisk innhold erstatter deler av det nasjonale innholdet i ulike fag. Sametinget vil arbeide for at alle aksepterer slik opplæring som likeverdig med annen opplæring, selv om den ikke er identisk.

Sametinget ser det som viktig å øke kompetansen om opplæringsmodeller og -metoder for opplæring i minoritetsspråk, tospråklighet og tilpassing av opplæring til samiske barn og unge.

Sametinget vil også forbedre rammebetingelser for bruk av gode og sterke opplæringsmodeller og -metoder for opplæring i minoritetsspråk, tospråklighet og tilpassing av opplæring til samiske barn og unge.

Sametinget vil bidra til å etablere gode arenaer for kontakt mellom Sametinget og samiske elever, lærere og foreldre

Sametinget vil jobbe for at det gjøres elevundersøkelser i skolen blant de samiske elevene, slik at elevenes egne erfaringer kan utgjøre et viktig premiss for utformingen av Sametingets opplærings- og utdanningspolitikk.

Sametinget har fått gjennomslag for samisk foreldrerepresentasjon i Regjeringens Foreldreutvalg for barnehager (FUB) 2010-2014. Sametinget ønsker videre å styrke samisk foreldrenettverks arbeid.

Sametinget ser det som nødvendig å se nærmere på Sametingets samhandling med regjeringen, Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet, fylkesmennene, fylkeskommuner, kommuner, andre skoleiere, Kommunenes sentralforbund, samisk foreldrenettverk, elever og andre aktører innen opplæringssektoren.

III Votering

- Av 39 representanter var 26 til stede. Det ble ikke votert i saken.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

Innlegg	Replikk
1 Lailá Susanne Vars, saksordfører	
2 Jørn Are Gaski	
3 Alf Isaksen	
4 Johan Vasara	
5 Silje Karine Muotka	Alf Isaksen
	Rolf Johansen
	Jørn Are Gaski
Silje Karine Muotka	
6 Jarle Jonassen	
7 Jørn Are Gaski	Jarle Jonassen
Jørn Are Gaski	
8 Geir Johnsen	Silje Karine Muotka
	Ann-Mari Thomassen
	Anne Helene Saari
Geir Johnsen	
9 Olaf Eliassen	
10 Inga-Lill Sundset	Silje Karine Muotka
	Alf Isaksen
Inga-Lill Sundset	
11 Willy Ørnebakk	Silje Karine Muotka
	Geir Johnsen
Willy Ørnebakk	
12 Kirsti Guvsám	
13 Anne Helene Saari	
14 Anders Somby jr.	
15 Ida Marie Bransfjell	
16 Aili Keskitalo	
Lailá Susanne Vars, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget har drøftet sametingsrådets redegjørelse om sametingsmelding om opplæring og utdanning. Redegjørelsen er vedlagt protokollen.

Behandlingen av saken ble avsluttet 09.06.11 kl. 19.40

Åšši/Sak PFK 003/11

Åšši/Sak SP 022/11

Sametingets revidert budsjett 2011

Arkivsaknr.
10/1647

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	26.04.11	SR 052/11
Plan- og finanskomiteen	24. – 26.05.11	PFK 003/11
Sametingets plenum	6. – 10.06.11	SP 022/11

Saken påbegynt 09.06. 2011 kl. 09.05

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel

II Forslag og merknader

Ved sakens begynnelse fremmet plenumsledelsen følgende forslag:

- Sametingsrepresentanten Odd Iver Sara er inhabil til å behandle saken Sametingets revidert budsjett 2011
- Sametingsrepresentant Hilde Anita Nyvoll erklæres inhabil til å behandle saken Sametingets revidert budsjett 2011.
- Sametingsrepresentant Inga-Lill Sundset erklæres inhabil til å behandle saken Sametingets revidert budsjett 2011.
- Sametingsrepresentant Mathis Nilsen Eira erklæres inhabil til å behandle saken Sametingets revidert budsjett 2011.

Vararepresentant for Odd Iver Sara – Tore Forsberg – er innkalt og møter.

For representantene Hilde Anita Nyvoll, Inga-Lill Sundset og Mathis Nilsen Eira innkalles ikke vararepresentant fordi her benyttes utbytteordningen, som er en avtale mellom Arbeiderpartiet og NSR.

Plenumsledelsens forslag ble enstemmig vedtatt. Overnevnte representanter deltok ikke i behandlingen av spørsmålet om habilitet.

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget er definert som en nettobudsjettert virksomhet, derfor beholder og fordeler Sametinget sine budsjettoverskudd. Eventuelt underskudd dekkes inn ved neste års budsjett. Sametinget foretar årlige budsjettrevisjoner i plenum i mai måned, på bakgrunn av vedtaket av årsmelding i februar som også inkluderer årsregnskapet.

Sametinget kan forvalte post 50-midler tildelt fra departementene fritt. Dette gjelder ikke øremerkede midler som kommer fra andre departementale poster, så som postene 22 og 72. Tilleggsbevilgningene vil likevel tas med i det reviderte budsjettet.

Det vises for øvrig til Sametingets årsregnskap og Sametingets årsmelding 2010 sak 008/11.

Sametingets regnskap for 2010 viser et regnskapsmessig overskudd på kr 9 397 652. I tillegg har Sametinget ubenyttet egenkapital på kr 3 648 638 å refordele. Det vil si at Sametinget ved revidert budsjett for 2011 har totalt kr 13 046 290 å refordele.

Fordeling av ekstra tildelinger og refordeling av budsjettet for 2011 fremgår av nedenforstående tabeller med tilhørende omtale av de enkelte poster.

Sametingets samlede inntekter og utgifter

Sametingets samlede inntekter og utgifter

	Budsjett 2011	Ekstra tildeling	Refordeling bud	Rev-bud 2011
Driftsinntekter				
Bevilgninger fra departementene	355 707 000	0	0	355 707 000
Avkastning Samefolkets fond	5 500 000	0	0	5 500 000
Sum driftsinntekter	361 207 000	0	0	361 207 000
Virkemidler				
Opplæring	34 830 000	0	2 555 290	37 385 290
Språk	59 209 000	0	1 391 000	60 600 000
Kultur	87 536 000	0	1 840 000	89 376 000
Næring	35 063 000	0	1 000 000	36 063 000
Miljø- og kulturvern	2 000 000	0	0	2 000 000
Helse- og sossialsatsing	3 350 000	0	0	3 350 000
Regionalutvikling	4 987 000	0	0	4 987 000
Internasjonalt og samisk samarbeid	1 350 000	0	0	1 350 000
Samiske organisasjoner	4 201 000	0	0	4 201 000
Andre virkemidler	6 682 000	0	350 000	7 032 000
Samefolkets fond	5 500 000	0	0	5 500 000
Andre tiltak	4 025 000	0	600 000	4 625 000
Sum virkemidler	248 733 000	0	7 736 290	256 469 290
Sum driftsinntekter - virkemidler	112 474 000	0	-7 736 290	104 737 710
Driftskostnader				
Drift politisk nivå	21 774 000	0	200 000	21 974 000
Drift administrasjon	89 300 000	0	1 510 000	90 810 000
Spesielle prosjekter	1 400 000	0	3 600 000	5 000 000
Sum driftskostnader	112 474 000	0	5 310 000	117 784 000
ÅRSRESULTAT	0	0	-13 046 290	-13 046 290

Opplæring

Samletabell - Samisk opplæring

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Søkerbasert tilskudd	27 330 000	0	2 155 290	29 485 290
Tiltak for å styrke læremiddelproduksjonen	4 000 000	0	0	4 000 000
Samisk læremiddelportal	3 500 000	0	400 000	3 900 000
Sum	34 830 000	0	2 555 290	37 385 290

Søkerbasert tilskudd - læremidler

Søkerbaserte tilskudd - Samisk opplæring

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
100	Læremidler	13 175 000	0	2 155 290	15 330 290
101	Kompetanseheving	4 750 000	0	0	4 750 000
102	Barnhager	9 405 000	0	0	9 405 000
Sum		27 330 000	0	2 155 290	29 485 290

Ordinære læremidler for grunnsopplæringen

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
10000	Ordinære læremidler for grunnsopplæringen	9 775 000	0	2 155 290	11 930 290
Sum		9 775 000	0	2 155 290	11 930 290

Det avsettes kr 2 155 290 ved revidert budsjett 2011 til tilskudd til ordinære læremidler for grunnsopplæringen.

Stipend for høyere utdanning

Under kapittel 4.2.2.2, post 10102 Stipend for høyere utdanning er ett av prioriteringer for 2011 noe uklar. Dette gjelder følgende prioritering; ”Rehabiliteringsstipend – øremerket 150 000”. Det vil derfor være nødvendig å endre kulepunktet under prioriteringen rehabiliteringsstipend til:

- Rehabiliteringsstipend – øremerket 150 000, herunder er videreutdanning innen demens og alderspsykiatri, videreutdanning i psykisk helsearbeid og videreutdanning i relasjons – nettverksarbeid prioritert.

Samisk læremiddelportal

Samisk læremiddelportal

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
105	Samisk læremiddelportal	3 500 000	0	400 000	3 900 000
Sum		3 500 000	0	400 000	3 900 000

Det avsettes kr 400 000 ved revidert budsjett 2011 til Samisk læremiddelportal for å oversette nettstedet til lule-og sørsamisk. Tiltaket var planlagt gjennomført i 2010, men på grunn av utfordringer med å få tak i oversettere måtte arbeidet utsettes.

Språk

Samletabell - Samisk språk

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Direkte tilskudd	51 599 000	0	0	51 599 000
Søkerbasert tilskudd	7 610 000	0	1 391 000	9 001 000
Sum	59 209 000	0	1 391 000	60 600 000

Språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Søkerbaserte tilskudd - Samisk språk

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
151	Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet	3 450 000	0	951 000	4 401 000
152	Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet	4 160 000	0	440 000	4 600 000
Sum		7 610 000	0	1 391 000	9 001 000

Det avsettes kr 951 000 ved revidert budsjett 2011 til språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet.

Det avsettes kr 440 000 ved revidert budsjett 2011 til språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet.

Kultur

Samletabell - Samisk Kultur

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Direkte tilskudd	65 672 000	0	600 000	66 272 000
Søkerbasert tilskudd	15 949 000	0	1 240 000	17 189 000
Kunstneravtalen	5 915 000	0	0	5 915 000
Sum	87 536 000	0	1 840 000	89 376 000

Direkte tilskudd

Direkte tilskudd - Samisk kultur

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
202	Samiske kulturhus	9 588 000	0	0	9 588 000
204	Samiske festivlaer	3 249 000	0	0	3 249 000
205	Samisk idrett	1 847 000	0	0	1 847 000
206	Samiske teatre	17 740 000	0	0	17 740 000
208	Samiske publikasjoner	3 106 000	0	0	3 106 000
250	Mobile bibliotekjenester	6 975 000	0	0	6 975 000
210	Museer	23 167 000	0	600 000	23 767 000
Sum		65 672 000	0	600 000	66 272 000

Museer

Museer

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	4 415 000	0	0	4 415 000
21004	Saemien Sijte	2 443 000	0	0	2 443 000
21008	RidduDuottar museum	8 040 000	0	0	8 040 000
21009	Tana og Varanger mueumssiida	6 314 000	0	0	6 314 000
21010	Vardobáiki museum	1 336 000	0	0	1 336 000
21011	Senter for nordlige folk AS, Kåfjord	619 000	0	600 000	1 219 000
Sum		23 167 000	0	600 000	23 767 000

I tråd med vedtak i sak 06/07 Delutredning for samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms avsettes det kr 600 000 i revidert budsjett 2011 til Senter for nordlige Folk AS post 21011.

Søkerbaserte tilskudd - kulturutvikling

Søkerbaserte tilskudd - Samisk kultur

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
200	Kulturutvikling	9 524 000	0	1 240 000	10 764 000
201	Samiske forlag	2 750 000	0	0	2 750 000
212	Investering i samiske bokbuser	2 500 000	0	0	2 500 000
213	Samiske møteplasser	1 175 000	0	0	1 175 000
Sum		15 949 000	0	1 240 000	17 189 000

Andre kulturtiltak

Søkerbaserte tilskudd - Andre kulturtiltak

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
20050	Andre kulturtiltak	2 678 000	0	1 240 000	3 918 000
Sum		2 678 000	0	1 240 000	3 918 000

- Det foreslås følgende tillegg i kapittel 6.3.1.4 Andre kulturtiltak, post 20050 under prioritering for 2011:
- Deltakelse med damelandslag i internasjonale idrettsarrangement.
- Prosjektstøtte til markering av Beivváš Sámi Našunálateáhters 30 års jubileum i 2011.

Det avsettes kr 1 240 000 ved revidert budsjett 2011 til tilskudd til andre kulturtiltak.

Næring

Samletabell - Næring

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Direkte tilskudd	3 102 000	0	0	3 102 000
Søkerbasert tilskudd	16 911 000	0	500 000	17 411 000
Verdiskapningsprogrammet	5 650 000	0	500 000	6 150 000
Næringsavtale for duodji	9 400 000	0	0	9 400 000
Sum	35 063 000	0	1 000 000	36 063 000

Søkerbaserte tilskudd - næringsutvikling

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30030	Variert næringsliv	7 947 000	0	500 000	8 447 000
30000	Marine næringer	4 165 000	0	0	4 165 000
30010	Jordbruk	4 799 000	0	0	4 799 000
Sum		16 911 000	0	500 000	17 411 000

Variert næringsliv

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30030	Variert næringsliv	7 947 000	0	500 000	8 447 000
Sum		7 947 000	0	500 000	8 447 000

I arbeidet med Sametingets melding om næringsutvikling som legges fram i løpet av 2011 er det avdekket store utfordringer med fraflytting fra samiske områder (spesielt kvinner og ungdom), store endringer i næringsstrukturen, lav etableringshyppighet og et marginalt næringsliv. Det er derfor et behov for økt satsing på å styrke næringer som bidrar til at kvinner og ungdom blir boende og kommer tilbake til de samiske områdene, samtidig som arbeidet med entreprenørskap, nyskaping og nyetableringer styrkes.

Det avsettes kr 500 000 ved revidert budsjett 2011 til variert næringsliv.

Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30060	Næringskombinasjoner	3 150 000	0	0	3 150 000
30061	Duodji - læringordning	1 500 000	0	0	1 500 000
30062	Utredningsprosjekter og andre tiltak	850 000	0	500 000	1 350 000
30063	Faglig forum og utviklingsforum	150 000	0	0	150 000
Sum		5 650 000	0	500 000	6 150 000

Utredningsprosjekter og andre tiltak

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30062	Utredningsprosjekter og andre tiltak	850 000	0	500 000	1 350 000
Sum		850 000	0	500 000	1 350 000

Det avsettes kr 500 000 ved revidert budsjett 2011 til Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner og samisk reiseliv for å gjennomføre flere etablererprogram og etablereropfølging.

Arealer, miljø- og kulturvern

Spesifisering av krav for søkerbaserte tilskudd til samisk kulturminnevern kapittel 8.2.1.

I Sametingets budsjett 2011 er det avsatt kr 2 000 000 til post 40000 Samisk kulturminnevern. Ordningen hadde en søknadsfrist 1. februar 2011. På bakgrunn av at det blir igjen midler på ordningen foreslås det å sette en ny søknadsfrist til 1. september 2011.

For revidert budsjett 2011 gis det tilskudd til to prosjekter. Et prosjekt innen samisk bygningsvern og et rettet mot registrering av andre samiske kulturminner. Hvert prosjekt tildeles inntil kr 200 000 og skal oppfylle kravene for tilskudd.

Det foreslås følgende tillegg/endringer i 8.2.1 samisk kulturminnervern, disse tilleggene/endringene gjelder for søknadsfrist 1. september 2011:

Tilskuddmottakere for tilskuddsordningen endres til:

For bygningsvernprosjekter:

- Eiere av vernede samiske bygninger, fortrinnsvis i samarbeid med offentlige eller private institusjoner og organisasjoner
- Offentlige eller private institusjoner i samarbeid med eier

For prosjekter som ikke er bygningsvern:

- Samiske kulturinstitusjoner/organisasjoner og museer eller tilsvarende institusjoner/organisasjoner med kompetanse innen samisk kulturminnevern

Prioriteringer for 2011 endres til:

- Registreringer av samiske kulturminner innenfor et begrenset område hvor det fra før av er få registreringer av automatisk freda samiske kulturminner i offentlige register. Lokal deltakelse prioriteres.
- Restaurering av én samisk bygning /lokalitet med samlet bygningsmasse. Lokal deltakelse prioriteres.

Tildelingskriterier:

Nytt kulepunkt:

- Søknadsfrist 1. september 2011. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Opplysninger som skal framgå av søknaden endres til:

- Prosjektbeskrivelse som omtaler resultatmål, framdriftsplan, faglig tilknytning for den eller de som skal gjennomføre prosjektet, hvordan prosjektet planlegges forankret lokalt og formidling av prosjektets resultater
- Budsjett som viser kostnadsoverslag knyttet til tiltak og finansieringsplan
- I søknadene skal det vurderes om i hvilken grad likestillingsperspektivet kan påvirke prosjektets resultat og hvordan dette i så tilfelle ivaretas.
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets
- søkerbaserte tilskuddsforvaltning

Krav til tilskuddsmottaker endres til:

For registreringsprosjekter

- For registreringsprosjekter skal Askeladdens, SEFRAKs eller Sametingets registreringsskjema benyttes
- Kulturminner skal registreres digitalt, dvs. med hjelp av GPS eller håndholdt PC (pda). Ved rapportering må UTM-sone angis for hver registrering.
- Sametinget skal ha tilgang til alt registreringsmateriale samt sluttrapport i digital form
- For registrering av kulturminner forutsettes det at registreringer skjer i forståelse med berørte grunneiere. Jf. Lov 9. juni 1978 nr 50 om kulturminner må registreringene og dokumentasjon ikke under noen omstendigheter føre til fysiske inngrep i kulturminner. Dette gjelder også prøvestikking og lignende registreringsmetoder. For sistnevnte må det søkes om dispensasjon hos Riksantikvaren

For bygningsvernprosjekter

- For restaureringsprosjekter plikter prosjekteier å kontakte Sametingets bygningsvern-personell for oppstart av prosjekt. Ved eventuelle endringer av godkjent plan for gjennomføring plikter også prosjekteier/håndverker å drøfte ny plan med Sametinget før igangsettelse
- Restaureringsprosjekter skal alltid rapporteres inkludert bilder som presenterer objektets tilstand før og etter gjennomføring samt viktige momenter under prosjektets gang

Nytt kulepunkt under Krav til tilskuddsmottaker:

- Nærmere krav til enkelte prosjekter vil kunne fremkomme i tilsagnsbrev

Beregningsregler endres til:

- To prosjekter tildeles inntil kr 200 000 hver. Tildelingen baseres på begrunnet søknad og budsjett
- Prosjekter med egenandel prioriteres
- Administrasjonskostnader innvilges inntil 15 % av godkjente kostnader
- Lønnskostnader ved registreringsprosjekter innvilges inntil kr 45 000 /mån/person inkludert sosiale avgifter
- Timespris for egenandel/eget arbeid beregnes til kr 300.
- Ca 10 % av totalt budsjett bør innefatte formidlingstiltak

Regionalutvikling

I Sametingets budsjett for 2011 kapittet 10.2 Regionalutvikling fremkommer følgende i forhold til bruken av regionale virkemidler:

Regionale utviklingsmidler er midler sametingsrådet disponerer til tiltak og prosjekter som har felles finansiering med fylkeskommunene. Nærmere kriterier for tilskuddene framkommer i egne tilskuddsbrev.

I revidert budsjett for 2011 endres dette til følgende:

Regionale utviklingsmidler er midler sametingsrådet disponerer til tiltak og prosjekter som har felles finansiering med fylkeskommunene. Gjelder ikke for tiltak/prosjekter som vedrører oppfølging av handlingsplan for samiske språk. Nærmere kriterier for tilskuddene framkommer i egne tilskuddsbrev.

Andre virkemidler

Samletabell - Andre virkemidler

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon	2 450 000	0	350 000	2 800 000
Virkemidler til plenumsledelsen disposisjon	4 232 000	0	0	4 232 000
Sum	6 682 000	0	350 000	7 032 000

Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
501	Frie virkemidler	300 000	0	0	300 000
510	Likestillingstiltak	300 000	0	0	300 000
507	Oppfølging av institusjonsmelding	350 000	0	350 000	700 000
508	Senter for samisk opplæring	500 000	0	0	500 000
509	Verdeprosjektet	250 000	0	0	250 000
511	Skrive og lesehjelp til eldre samer	250 000	0	0	250 000
512	Prosjekt om leker og ped.materiell	500 000	0	0	500 000
Sum		2 450 000	0	350 000	2 800 000

Det avsettes kr 350 000 ved revidert budsjett 2011 til oppfølging av institusjonsmeldingen til arbeidet med organisasjonsutvikling ved Saemien Sijte post 50700.

Andre tiltak

Samletabell - Andre tiltak

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
800	Konferanser i regi av Sametinget	1 350 000	0	200 000	1 550 000
801	Samiskrelatert statistikk i Norge	375 000	0	0	375 000
850	Utdeling av priser og stipender	100 000	0	0	100 000
860	Forskning og utvikling, utredninger og dok.prosjekter.	1 300 000	0	400 000	1 700 000
899	Evalueringer	900 000	0	0	900 000
Sum		4 025 000	0	600 000	4 625 000

Konferanser i regi av Sametinget

Det avsettes kr 200 000 ved revidert budsjett 2011 til Samisk parlamentarisk råds ungdomskonferanse 2011. Sametinget i Finland (v/ungdomsrådet) planlegger å arrangere en samisk ungdomskonferanse i slutten av oktober 2011, like før møtet i SPR den 9. november 2011.

Forskning og utvikling, utredninger og dokumentasjonsprosjekter

Følgende nye prioriteringer for 2011:

- Ekstern utredning om sysselsettingseffekten av Sametingets kulturmidler.
- Språkundersøkelse.

Det avsettes kr 400 000 ved revidert budsjett 2011 til forskning og utvikling, utredninger og dokumentasjonsprosjekter.

Driftsutgifter politisk nivå

Driftsutgifter politisk nivå

Post 01	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
1010	Sametingets plenum	9 300 000	0	0	9 300 000
1110	Sametingets plenumsledelse	2 012 000	0	0	2 012 000
1120	Sametingets kontrollutvalg	300 000	0	200 000	500 000
1310	Samisk parlamentarisk råd	500 000	0	0	500 000
1510	Sametingsrådet	8 487 000	0	0	8 487 000
1610	Sametingets språkstyre	350 000	0	0	350 000
1620	Samisk språknemnd	500 000	0	0	500 000
1910	Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	325 000	0	0	325 000
Sum		21 774 000	0	200 000	21 974 000

Det avsettes kr 200 000 ved revidert budsjett 2011 til kontrollutvalget..

Driftsutgifter administrativt nivå

Driftsutgifter administrasjon

Post 01	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
-	Driftsutgifter administrasjon,	89 300 000	0	1 510 000	90 810 000
-	Spesielle prosjekter	1 400 000	0	3 600 000	5 000 000
Sum		90 699 000	0	5 110 000	95 809 000

Sametinget ser behov for å styrke det internasjonale engasjementet. Både nasjonalt og internasjonalt forventes det stadig mer av Sametinget. FNs verdenskonferanse om urfolk i 2014 vil kreve mye forberedelser og oppfølging av Sametinget. Sametinget har sammen med andre urfolk foreslått en større forberedende internasjonal urfolkskonferanse i 2013 lagt til Sápmi. FN skal også igangsette et arbeid med handlingsplan for urfolk for perioden 2015 til 2030. Det er viktig at Sametinget er sentral i arbeidet med den nevnte handlingsplanen. Samtidig med dette er det planlagt å fremlegge en internasjonal melding til Sametingets plenum. Sametingets behov for kapasitet og kompetanse er derfor både internt og eksternt rettet.

Sametinget er pr i dag verken organisert eller bemannet på en tilfredsstillende måte som gir evne og mulighet til å ivareta samiske interesser og rettigheter i ulike internasjonale sammenhenger. Det mest hensiktsmessige måten å styrke Sametingets kapasitet, kompetanse og tilstedeværelse i internasjonale saker er å opprette en internasjonal representasjon for Sametinget. Det er naturlig å legge en slik representasjon til New York med bakgrunn i at forberedelsene til og selve verdenskonferansen om urfolk i 2014 vil foregå der, samt at permanent forum for urfolkssaker er lokalisert til FNs hovedkvarter i New York. De fleste prosessene både til 2014 og til et eventuelt forberedende forum i 2013 vil skje med utgangspunkt i New York.

Sametinget har arbeidet med å få på plass et fullstendig kvalitetssikret og oppdatert valgmanntall hvert andre år. Dette er en oppfølging av plenumssak 40/07. Sametinget har inngått avtale med EDB Ergo Group om systemetablering av et oppdatert valgmanntall, forarbeid før trykking, trykking og etterbehandling, og fraktkostnader ved utsendelse til aktuelle kommuner.

Lulesamisk-norsk/norsk-lulesamisk ordbok er ferdigstilt og Sametinget vil også kjøpe rettigheter til den digitale utgivelsen av ordboken.

I revidert budsjett for 2011 avsettes kr 1 510 000 til nevnte formål.

Spesielle prosjekter

Spesielle prosjekter

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
- Bedre service til brukerne	0	0	1 600 000	1 600 000
- Kompetanseheving i den samiske skolen	0	0	2 000 000	2 000 000
- Østsamisk kulturmiljø i skoltebyen	600 000	0	0	600 000
- Kvalitetsutvikling i samisk barnehager	300 000	0	0	300 000
- Forprosj.teaterbygg til Beaivvas Sami Nasunlalac	500 000	0	0	500 000
Sum	1 400 000	0	3 600 000	5 000 000

Det avsettes kr 1 600 000 ved revidert budsjett 2011 til bedre service til brukerne. Sametinget har gjort en rammeavtale med Making Waves som har fått jobben med å utforme nettsidene. De nye nettsidene skal lanseres i løpet av høsten 2011. Nettsidene skal formidle informasjon om Sametingets politikk og understøtte Sametingets virksomhet på en slik måte at brukerne raskt og enkelt får svar på sine spørsmål, får bistand til saksbehandling og aktivt kan bidra til å utforme Sametingets fremtidige politikk.

I slutten av 2010 bevilget Utdanningsdirektoratet kr 2 000 000 til kompetanseheving i den samiske skolen i forbindelse med Kunnskapsløftet – samisk, hvor målgruppen er lærere i grunnsopplæringen. I følge tildelingsbrevet fra Utdanningsdirektoratet skal midlene stimulere til kompetanseheving som fremmer samisk språk og kultur i den samiske skolen.

Siden midlene ble bevilget av Utdanningsdirektoratet i slutten av 2010, førte dette til at de ikke ble benyttet i 2010. Det avsettes derfor kr 2 000 000 ved revidert budsjett 2011 til kompetanseheving i

den samiske skolen i forbindelse med Kunnskapsløftet – samisk. Midlene benyttes iht. tildelingsbrevet fra Utdanningsdirektoratet.

Plan- og finanskomiteens innstilling

Innledning

Budsjett er en plan for anskaffelse og anvendelse av ressurser, samtidig som det er et viktig kontroll- og oppfølgingsverktøy i Sametingets økonomistyring. Budsjettet viser de økonomiske konsekvensene av planene for gitt budsjettperiode, derfor fremmer Sametingsrådet revidert budsjett 2011.

Ved årsavslutning 2010 viser det seg at Sametinget har en ubenyttet egenkapital på kr 3 648 638 og et regnskapsmessig overskudd på kr 9 397 652. Det betyr at Sametinget ved revidert budsjett 2011 kan fordele totalt kr 13 046 290.

Merknader

Komiteen flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Sten Erling Jønsson, Hilde Anita Nyvoll, Ronny Wilhelmsen, Willy Ørnebakke og Ragnbild Melleby Aslaksen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Ann-Mari Thomassen, Aili Keskitalo, Rolf Jobansen, Jarle Jonassen, medlemmet fra Árja Alf Isaksen og medlemmet fra Samer bosatt i Sør-Norge (SbS) Marie Therese Nordsletta Aslaksen fremmer følgende merknad:

Da Sametinget gjennom samarbeidsavtalen med Finnmarks fylkeskommune engasjerte seg i prosjektet Sápmi Music lå det inne en forutsetning om at prosjektet skulle evalueres. Komiteen kan ikke se at denne evalueringen er gjennomført, og forutsetter at dette blir fulgt opp fra samarbeidspartnerne sin side.

Komiteens mindretall, medlemmene fra NSR, fremmet følgende merknader:

Komiteens mindretall ser det som naturlig at en melding om internasjonal virksomhet skal ligge til grunn for etablering av eventuell internasjonal representasjon for Sametinget i New York eller andre steder. Sametingsrådet har varslet at det vil komme en ny internasjonal melding. Rådsmedlem Vibeke Larsen bekreftet under fremleggelse av sak 22/11 Revidert budsjett mandag 23. mai at eksisterende melding gjelder inntil ny melding er vedtatt. Gjeldende melding for det internasjonale området er dermed Sametingsrådets melding om internasjonale satsingsområder – Utvikling for urfolks framtid, som ble vedtatt av plenum i sak 49/06.

I denne meldinga ble det vektlagt et behov for en internasjonal representasjon i tilknytning til europaparlamentet, i samarbeid med Samisk Parlamentarisk råd, det sies:

Etablering av et kontor for SPR i tilknytning til Europaparlamentet, som er EUs folkevalgte lovgivende forsamling, vil være et riktig skritt for å forbedre samenes kontaktflater mot EU. Sametingsrådet vil, i samarbeid med Sametinget i Finland og Sametinget i Sverige, jobbe for at SPR får en slik representasjon finansiert av EU-parlamentet. Som parlamentariske forsamlinger kan SPR med fordel være tilstede der de nasjonale parlamentene er representert. Dette vil gi økt status for SPR, samtidig som det gir muligheter til å arbeide i et nettverk med informasjonsflyt og kontakter. Dette innebærer også et nærmere samarbeid med fylkeskommunene sett i forhold til deres tilstedeværelse i EU-systemet. Dette vil være med på å styrke Sametingets kompetanse vedrørende regelverk og rammer for næringsvirksomhet, en stadig større del av disse utformes nå i EU. Sametinget vil på denne måten bli bedre i stand til å informere overfor Sametingets representanter, bedrifter og allmennheten om de konsekvenser disse lover og regelverk har for aktuell næringsvirksomhet. Sametingsrådet vil også, i samarbeid med andre, jobbe for å forbedre de russiske samenes situasjon gjennom å påvirke komiteer som arbeider med EUs forhold til Russland.

- *Etablering av representasjon for SPR i tilknytning til Europaparlamentet*

Komiteens mindretall ønsker ikke til å forbigå Sametingets vedtak fra 2006 uten at man har lagt til grunn en helhetlig gjennomgang av politikkområdet og prioriteringer. I Samisk parlamentarisk råd er det fattet vedtak som uttrykker prioriteringer og koordinering av det internasjonale arbeidet, derfor

bør man i samråd med samarbeidspartene i Samisk parlamentarisk råd vurdert de ulike behov og satsningsområder opp mot hverandre. Dette bør gjøres gjennom arbeidet med den nye internasjonale meldingen.

Disse medlemmene av komiteen mener derfor at det er uforsvarlig å fremme forslag om å opprette en internasjonal representasjon gjennom en budsjettrevidering, spesielt siden en slik representasjon ikke synes å være forankret i noen av Sametingets plandokumenter. Vi anser dette som en helt ny sak som Sametinget burde fått behandlet i relaterte dokumenter, der man kan gjøre avveininger og konsekvensvurdering av forskjellige alternativ i forhold til det samiske samfunnets behov. Vi ser frem til at den varslede internasjonale meldingen gjør rede for ulike alternativ som styrker Sametingets mulighet for å ivareta samiske interesser og rettigheter i ulike internasjonale sammenhenger.

Komiteens mindretall konstaterer at Sametingsrådet i sitt forslag til revidert budsjett har fulgt opp flere av NSRs forslag fra behandlingen av ordinært budsjett 2011 og 2010, til tross for at disse forslagene da ble nedstemt. Dette dreier seg for eksempel om styrking av bevilgningen til produksjon av nye læremidler, til søkerbaserte ordninger innenfor for språk, kultur og næring, tilskudd til Senter for nordlige folk og driftsmidler til kontrollkomiteen.

Komiteens mindretall velger derfor å slutte seg til store deler av forslaget fra Sametingsrådet.

Nuoraj TV som fast post på Sametingets budsjett

I Sametingets budsjett for 2011 har Sametinget vedtatt ulike strategier for å sikre og utvikle et levende og allsidig samisk kunst- og kulturliv.

En av strategiene er å bidra til styrking av det samiske medietilbudet som er rettet mot sør-, lule- og nordsamiske språkområder.

Komiteens mindretall påpeker at det er særlig nødvendig med utvikling av et mangfoldig medietilbud på lulesamisk. I NRK Sápmi er det to radiosendinger ukentlig, og en sjelden gang TV-innslag på lulesamisk. Lokalavisa Nord-Salten skriver en side på lulesamisk i sin ukentlige utgivelse.

Nuoraj TV var et internettbasert medietilbud på lulesamisk for og av ungdom etablert i 2010. Tilbudet måtte imidlertid legges ned fra årsskiftet 2010-2011 på grunn av manglende bevilgninger til driften. Komiteens mindretall mener dette var et veldig godt tilbud som fikk stor oppmerksomhet av samiske barn og unge. Komiteens mindretall mener at det generelt må satses på å få flere medietilbud på lulesamisk for å styrke språket. Spesielt er det viktig å satse på medietilbud til lulesamiske barn og ungdom.

Disse medlemmene av komiteen oppfordrer sametingsrådet å sikre finansieringen av Nuoraj TV på sametingets budsjett for 2012 slik at dette tilbudet gjenåpnes for språkutviklingen for lulesamisk språk. Komiteen oppfordrer sametingsrådet å søke samarbeid om finansieringen med Nordland fylkeskommune, Tysfjord kommune og Kulturdepartementet.

Forslag

Forslag 1

Forslag fra Arbeiderpartiet sametingsgruppe (AP), Samer bosatt i Sør-Norge (SbS), Arja, Norske samers riksforbund (NSR) og Fremskrittspartiet (FrP)

Lønnsfrys

Sametinget vedtar at lønn til sametingsrådet, politiske rådgivere og plenumsleder fryses inntil Sametinget har behandlet den pågående evalueringen.

Forslag 2

Forslag fra Arbeiderpartiet sametingsgruppe (AP), Samer bosatt i Sør-Norge (SbS), Arja og Norske samers riksforbund (NSR)

Ny post 211, tabell 6.2 Direkte tilskudd:

211 Sápmi Music 500.000

Finansiering: Post 01 Driftsutgifter administrativt nivå 250.000 , tabell 10.2, post 500, regional utvikling 250.000

Forslag 3

Forslag fra Arbeiderpartiet sametingsgruppe (AP), Samer bosatt i Sør-Norge (SbS) og Arja

Driftsutgifter administrativt nivå, post 01

2. avsnitt strykes.

Nytt 2. avsnitt :

Sametinget vil føre en politikk som ivaretar samenes felles interesser ved inngåelse av forpliktende internasjonale avtaler. Sametinget er pr i dag verken organisert eller bemannet på en tilfredsstillende måte som gir evne og mulighet til å ivareta samiske interesser og rettigheter i ulike internasjonale sammenhenger. Denne kapasiteten må styrkes.

Forslag 4

Forslag fra Norske samers riksforbund (NSR)

Kap/post	Tekst	Økes	Redusert
4.2.2/10103	Uttekslingsordning elever (ny post)	100000	
6.2.1/20211	Samisk hus, Senja	150000	
6.2.1/20215	Alta Siida (ny post)	200000	
6.3.1.4/20050	Sjøsamisk tun Porsanger	100000	
9.3/45100	<ul style="list-style-type: none">• Kautokeino og Máze aktivitetssentre* Pensjonistforeningen i Nesseby*Kåfjord, Birtavarre• Spansdalen grendehusforening* Storfjord kommune• Snåsa kommune*Arran lulesamiske senter*Alta giellaguovddas		
9.3/45100	• Samisk hus i Oslo	1000000	
16.1/1120	Kontrollutvalget	400000	
16.4/	Bivdi	150000	

Spesielle prosjekter	1000000
Driftsutgifter administrasjon	1100000
SUM	2100000 2100000

Forslag 5

Forslag fra Fremskrittspartiet (FrP)

Sametingets fordeling av mindreforbruk 2011, 13 046 290, fordeles slik:

Post	Benevnelse	Forslag
5.2.1	Språk, tospråklighetstilskudd	5 000 000
Fond		8 046 290

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Representanter Willy Ørnebakk foreslo at voteringen blir utsatt til etter lunsj og at man i h.h.t. forretningsordenen §24, 3. ledd, åpner for at det i saken kan fremmes forslag.

- Forslaget ble enstemmig vedtatt

Forslag 6, representantene Willy Ørnebakk, Arbeiderpartiets sametingsgruppe, Aili Keskitalo, NSRs Sametingsgruppe, Alf Isaksen, Årja

Endring av forslag 2 i komitéinnstillingen i plan og finans

Nytt avsnitt & kapittel, 10.2 Regionalutvikling:

Av bevilgningen til regionalutvikling øremerkes kr 500 000 til det fylkeskommunale prosjektet Sápmi Music. Bevilgningen avklares gjennom dialog med Finnmark fylkeskommune. Sametinget har gjennom samarbeidsavtalen med Finnmarks fylkeskommune engasjert seg i prosjektet Sápmi Music hvor det forutsettes at prosjektet skal evalueres. Evalueringen er ikke gjennomført, og det forutsettes at dette blir fulgt opp fra samarbeidspartnerne sin side.

Post 500 økes med kr 250 000 og post 01 Driftsutgifter reduseres med kr 250 000.

III Votering

- Av 39 representanter var 30 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:.
- Forslag 5 ble forkastet med 27 stemmer. 3 stemte for.
- Forslag 4 ble forkastet med 19 stemmer. 11 stemte for.
- Forslag 3 ble vedtatt med 16 stemmer. 14 stemte mot.
- Forslag 2/6 ble vedtatt med 27 stemmer. 3 stemte mot.
- Forslag 1 ble enstemmig vedtatt.

- Komiteens tilrådning ble vedtatt med 27 stemmer. 3 stemte mot.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Willy Ørnebakk, til forr.orden	
	Olaf Eliassen, til forr.orden	
1	Ragnhild Melleby Aslaksen, saksordfører	Aili Keskitalo
		Alf Isaksen
	Ragnhild Melleby Aslaksen	
2	Rolf Johansen	Sten Erling Jønsson
		Jørn Are Gaski
	Rolf Johansen	
3	Anders Somby jr.	
4	Arthur Tørfoss	
5	Ann-Mari Thomassen	Silje Karine Muotka
		Gunn-Britt Retter
	Ann-Mari Thomassen	
6	Sten Erling Jønsson	Aili Keskitalo
		Ann-Mari Thomassen
		Ragnhild Melleby Aslaksen
	Sten Erling Jønsson	
7	Aili Keskitalo	Willy Ørnebakk
		Sten Erling Jønsson
		Ragnhild Melleby Aslaksen
	Aili Keskitalo	
8	Per Andersen Bæhr	Aili Keskitalo
9	Willy Ørnebakk	Ragnhild Melleby Aslaksen
		Aili Keskitalo
		Rolf Johansen
	Willy Ørnebakk	
10	Jarle Jonassen	Sten Erling Jønsson
		Willy Ørnebakk
		Ragnhild Melleby Aslaksen
	Jarle Jonassen	
11	Egil Olli	
12	Knut Roger Hansen	Geir Tommy Pedersen
		Rolf Johansen
		Olaf Eliassen
13	Vibeke Larsen	
14	Geir Tommy Pedersen	
15	Willy Ørnebakk	
16	Jørn Are Gaski	
17	Rolf Johansen	
18	Alf Isaksen	
19	Ragnhild Melleby Aslaksen	
	Aili Keskitalo, til forr.orden	
	Willy Ørnebakk, til forr.orden	

Alf Isaksen, til forr.orden

Willy Ørnebakk

Willy Ørnebakk, til forr.orden

VI Sametingets vedtak

Sametinget er definert som en nettobudsjettert virksomhet, derfor beholder og fordeler Sametinget sine budsjettoverskudd. Eventuelt underskudd dekkes inn ved neste års budsjett. Sametinget foretar årlige budsjettrevisjoner i plenum i mai måned, på bakgrunn av vedtaket av årsmelding i februar som også inkluderer årsregnskapet.

Sametinget kan forvalte post 50-midler tildelt fra departementene fritt. Dette gjelder ikke øremerkede midler som kommer fra andre departementale poster, så som postene 22 og 72. Tilleggsbevilgningene vil likevel tas med i det reviderte budsjettet.

Det vises for øvrig til Sametingets årsregnskap og Sametingets årsmelding 2010 sak 008/11.

Sametingets regnskap for 2010 viser et regnskapsmessig overskudd på kr 9 397 652. I tillegg har Sametinget ubenyttet egenkapital på kr 3 648 638 å refordele. Det vil si at Sametinget ved revidert budsjett for 2011 har totalt kr 13 046 290 å refordele.

Fordeling av ekstra tildelinger og refordeling av budsjettet for 2011 fremgår av nedenforstående tabeller med tilhørende omtale av de enkelte poster.

Sametingets samlede inntekter og utgifter

Sametingets samlede inntekter og utgifter

	Budsjett 2011	Ekstra tildeling	Refordeling bud	Rev-bud 2011
Driftsinntekter				
Bevilgninger fra departementene	355 707 000	0	0	355 707 000
Avkastning Samefolkets fond	5 500 000	0	0	5 500 000
Sum driftsinntekter	361 207 000	0	0	361 207 000
Virkemidler				
Opplæring	34 830 000	0	2 555 290	37 385 290
Språk	59 209 000	0	1 391 000	60 600 000
Kultur	87 536 000	0	1 840 000	89 376 000
Næring	35 063 000	0	1 000 000	36 063 000
Miljø- og kulturvern	2 000 000	0	0	2 000 000
Helse- og sosialsatsing	3 350 000	0	0	3 350 000
Regionalutvikling	4 987 000	0	250 000	5 237 000
Internasjonalt og samisk samarbeid	1 350 000	0	0	1 350 000
Samiske organisasjoner	4 201 000	0	0	4 201 000
Andre virkemidler	6 682 000	0	350 000	7 032 000
Samefolkets fond	5 500 000	0	0	5 500 000
Andre tiltak	4 025 000	0	600 000	4 625 000
Sum virkemidler	248 733 000	0	7 986 290	256 719 290
Sum driftsinntekter - virkemidler	112 474 000	0	-7 986 290	104 487 710
Driftskostnader				
Drift politisk nivå	21 774 000	0	200 000	21 974 000
Drift administrasjon	89 300 000	0	1 260 000	90 560 000
Spesielle prosjekter	1 400 000	0	3 600 000	5 000 000
Sum driftskostnader	112 474 000	0	5 060 000	117 534 000
ÅRSRESULTAT	0	0	-13 046 290	-13 046 290

Opplæring

Samletabell - Samisk opplæring

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Søkerbasert tilskudd	27 330 000	0	2 155 290	29 485 290
Tiltak for å styrke læremiddelproduksjonen	4 000 000	0	0	4 000 000
Samisk læremiddelportal	3 500 000	0	400 000	3 900 000
Sum	34 830 000	0	2 555 290	37 385 290

Søkerbasert tilskudd - læremidler

Søkerbaserte tilskudd - Samisk opplæring

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
100	Læremidler	13 175 000	0	2 155 290	15 330 290
101	Kompetanseheving	4 750 000	0	0	4 750 000
102	Barnhager	9 405 000	0	0	9 405 000
Sum		27 330 000	0	2 155 290	29 485 290

Ordinære læremidler for grunnopplæringen

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
10000	Ordinære læremidler for grunnopplæringen	9 775 000	0	2 155 290	11 930 290
Sum		9 775 000	0	2 155 290	11 930 290

Det avsettes kr 2 155 290 ved revidert budsjett 2011 til tilskudd til ordinære læremidler for grunnopplæringen.

Stipend for høyere utdanning

Under kapittel 4.2.2.2, post 10102 Stipend for høyere utdanning er ett av prioriteringer for 2011 noe uklar. Dette gjelder følgende prioritering; ”Rehabiliteringsstipend – øremerket 150 000”. Det vil derfor være nødvendig å endre kulepunktet under prioriteringen rehabiliteringsstipend til:

- Rehabiliteringsstipend – øremerket 150 000, herunder er videreutdanning innen demens og alderspsykiatri, videreutdanning i psykisk helsearbeid og videreutdanning i relasjons – nettverksarbeid prioritert.

Samisk læremiddelportal

Samisk læremiddelportal

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
105	Samisk læremiddelportal	3 500 000	0	400 000	3 900 000
Sum		3 500 000	0	400 000	3 900 000

Det avsettes kr 400 000 ved revidert budsjett 2011 til Samisk læremiddelportal for å oversette nettstedet til lule-og sørsamisk. Tiltaket var planlagt gjennomført i 2010, men på grunn av utfordringer med å få tak i oversettere måtte arbeidet utsettes.

Språk

Samletabell - Samisk språk

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Direkte tilskudd	51 599 000	0	0	51 599 000
Søkerbasert tilskudd	7 610 000	0	1 391 000	9 001 000
Sum	59 209 000	0	1 391 000	60 600 000

Språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Søkerbaserte tilskudd - Samisk språk

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
151	Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet	3 450 000	0	951 000	4 401 000
152	Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet	4 160 000	0	440 000	4 600 000
Sum		7 610 000	0	1 391 000	9 001 000

Det avsettes kr 951 000 ved revidert budsjett 2011 til språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet.

Det avsettes kr 440 000 ved revidert budsjett 2011 til språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet.

Kultur

Samletabell - Samisk Kultur

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Direkte tilskudd	65 672 000	0	600 000	66 272 000
Søkerbasert tilskudd	15 949 000	0	1 240 000	17 189 000
Kunstneravtalen	5 915 000	0	0	5 915 000
Sum	87 536 000	0	1 840 000	89 376 000

Direkte tilskudd

Direkte tilskudd - Samisk kultur

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
202	Samiske kulturhus	9 588 000	0	0	9 588 000
204	Samiske festivlaer	3 249 000	0	0	3 249 000
205	Samisk idrett	1 847 000	0	0	1 847 000
206	Samiske teatre	17 740 000	0	0	17 740 000
208	Samiske publikasjoner	3 106 000	0	0	3 106 000
250	Mobile bibliotekjenester	6 975 000	0	0	6 975 000
210	Museer	23 167 000	0	600 000	23 767 000
Sum		65 672 000	0	600 000	66 272 000

Museer

Museer

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	4 415 000	0	0	4 415 000
21004	Saemien Sijte	2 443 000	0	0	2 443 000
21008	RidduDuottar museum	8 040 000	0	0	8 040 000
21009	Tana og Varanger mueumssiida	6 314 000	0	0	6 314 000
21010	Vardobáiki museum	1 336 000	0	0	1 336 000
21011	Senter for nordlige folk AS, Kåfjord	619 000	0	600 000	1 219 000
Sum		23 167 000	0	600 000	23 767 000

I tråd med vedtak i sak 06/07 Delutredning for samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms avsettes det kr 600 000 i revidert budsjett 2011 til Senter for nordlige Folk AS post 21011.

Søkerbaserte tilskudd - kulturutvikling

Søkerbaserte tilskudd - Samisk kultur

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
200	Kulturutvikling	9 524 000	0	1 240 000	10 764 000
201	Samiske forlag	2 750 000	0	0	2 750 000
212	Investering i samiske bokbusser	2 500 000	0	0	2 500 000
213	Samiske møteplasser	1 175 000	0	0	1 175 000
Sum		15 949 000	0	1 240 000	17 189 000

Andre kulturtiltak

Søkerbaserte tilskudd - Andre kulturtiltak

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
20050	Andre kulturtiltak	2 678 000	0	1 240 000	3 918 000
Sum		2 678 000	0	1 240 000	3 918 000

- Det foreslås følgende tillegg i kapittel 6.3.1.4 Andre kulturtiltak, post 20050 under prioritering for 2011:
- Deltakelse med damelandslag i internasjonale idrettsarrangement.
- Prosjektstøtte til markering av Beivváš Sámi Našunálateáhters 30 års jubileum i 2011.

Det avsettes kr 1 240 000 ved revidert budsjett 2011 til tilskudd til andre kulturtiltak.

Næring

Samletabell - Næring

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Direkte tilskudd	3 102 000	0	0	3 102 000
Søkerbasert tilskudd	16 911 000	0	500 000	17 411 000
Verdiskapningsprogrammet	5 650 000	0	500 000	6 150 000
Næringsavtale for duodji	9 400 000	0	0	9 400 000
Sum	35 063 000	0	1 000 000	36 063 000

Søkerbaserte tilskudd - næringsutvikling

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30030	Variert næringsliv	7 947 000	0	500 000	8 447 000
30000	Marine næringer	4 165 000	0	0	4 165 000
30010	Jordbruk	4 799 000	0	0	4 799 000
Sum		16 911 000	0	500 000	17 411 000

Variert næringsliv

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30030	Variert næringsliv	7 947 000	0	500 000	8 447 000
Sum		7 947 000	0	500 000	8 447 000

I arbeidet med Sametingets melding om næringsutvikling som legges fram i løpet av 2011 er det avdekket store utfordringer med fraflytting fra samiske områder (spesielt kvinner og ungdom), store endringer i næringsstrukturen, lav etableringshyppighet og et marginalt næringsliv. Det er derfor et behov for økt satsing på å styrke næringer som bidrar til at kvinner og ungdom blir boende og kommer tilbake til de samiske områdene, samtidig som arbeidet med entreprenørskap, nyskaping og nyetableringer styrkes.

Det avsettes kr 500 000 ved revidert budsjett 2011 til variert næringsliv.

Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30060	Næringskombinasjoner	3 150 000	0	0	3 150 000
30061	Duodji - læringordning	1 500 000	0	0	1 500 000
30062	Utredningsprosjekter og andre tiltak	850 000	0	500 000	1 350 000
30063	Faglig forum og utviklingsforum	150 000	0	0	150 000
Sum		5 650 000	0	500 000	6 150 000

Utredningsprosjekter og andre tiltak

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
30062	Utredningsprosjekter og andre tiltak	850 000	0	500 000	1 350 000
Sum		850 000	0	500 000	1 350 000

Det avsettes kr 500 000 ved revidert budsjett 2011 til Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner og samisk reiseliv for å gjennomføre flere etablererprogram og etablereroppfølging.

Arealer, miljø- og kulturvern

Spesifisering av krav for søkerbaserte tilskudd til samisk kulturminnevern kapittel 8.2.1.

I Sametingets budsjett 2011 er det avsatt kr 2 000 000 til post 40000 Samisk kulturminnevern. Ordningen hadde en søknadsfrist 1. februar 2011. På bakgrunn av at det blir igjen midler på ordningen foreslås det å sette en ny søknadsfrist til 1. september 2011.

For revidert budsjett 2011 gis det tilskudd til to prosjekter. Et prosjekt innen samisk bygningsvern og et rettet mot registrering av andre samiske kulturminner. Hvert prosjekt tildeles inntil kr 200 000 og skal oppfylle kravene for tilskudd.

Det foreslås følgende tillegg/endringer i 8.2.1 samisk kulturminnervern, disse tilleggene/endringene gjelder for søknadsfrist 1. september 2011:

Tilskuddmottakere for tilskuddsordningen endres til :

For bygningsvernprosjekter:

- Eiere av vernede samiske bygninger, fortrinnsvis i samarbeid med offentlige eller private institusjoner og organisasjoner
- Offentlige eller private institusjoner i samarbeid med eier

For prosjekter som ikke er bygningsvern:

- Samiske kulturinstitusjoner/organisasjoner og museer eller tilsvarende institusjoner/organisasjoner med kompetanse innen samisk kulturminnevern

Prioriteringer for 2011 endres til:

- Registreringer av samiske kulturminner innenfor et begrenset område hvor det fra før av er få registreringer av automatisk freda samiske kulturminner i offentlige register. Lokal deltakelse prioriteres.
- Restaurering av én samisk bygning /lokalitet med samlet bygningsmasse. Lokal deltakelse prioriteres.

Tildelingskriterier:

Nytt kulepunkt:

- Søknadsfrist 1. september 2011. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Opplysninger som skal framgå av søknaden endres til:

- Prosjektbeskrivelse som omtaler resultatmål, framdriftsplan, faglig tilknytning for den eller de som skal gjennomføre prosjektet, hvordan prosjektet planlegges forankret lokalt og formidling av prosjektets resultater
- Budsjett som viser kostnadsoverslag knyttet til tiltak og finansieringsplan
- I søknadene skal det vurderes om i hvilken grad likestillingsperspektivet kan påvirke prosjektets resultat og hvordan dette i så tilfelle ivaretas.
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets
- søkerbaserte tilskuddsforvaltning

Krav til tilskuddsmottaker endres til:

For registreringsprosjekter

- For registreringsprosjekter skal Askeladdens, SEFRAKs eller Sametingets registreringsskjema benyttes
- Kulturminner skal registreres digitalt, dvs. med hjelp av GPS eller håndholdt PC (pda). Ved rapportering må UTM-sone angis for hver registrering.
- Sametinget skal ha tilgang til alt registreringsmateriale samt sluttrapport i digital form
- For registrering av kulturminner forutsettes det at registreringer skjer i forståelse med berørte grunneiere. Jf. Lov 9. juni 1978 nr 50 om kulturminner må registreringene og dokumentasjon ikke under noen omstendigheter føre til fysiske inngrep i kulturminner. Dette gjelder også prøvestikking og lignende registreringsmetoder. For sistnevnte må det søkes om dispensasjon hos Riksantikvaren

For bygningsvernprosjekter

- For restaureringsprosjekter plikter prosjekteier å kontakte Sametingets bygningsvern-personell for oppstart av prosjekt. Ved eventuelle endringer av godkjent plan for gjennomføring plikter også prosjekteier/håndverker å drøfte ny plan med Sametinget før igangsettelse
- Restaureringsprosjekter skal alltid rapporteres inkludert bilder som presenterer objektets tilstand før og etter gjennomføring samt viktige momenter under prosjektets gang

Nytt kulepunkt under Krav til tilskuddsmottaker:

- Nærmere krav til enkelte prosjekter vil kunne fremkomme i tilsagnsbrev

Beregningsregler endres til:

- To prosjekter tildeles inntil kr 200 000 hver. Tildelingen baseres på begrunnet søknad og budsjett
- Prosjekter med egenandel prioriteres
- Administrasjonskostnader innvilges inntil 15 % av godkjente kostnader
- Lønnskostnader ved registreringsprosjekter innvilges inntil kr 45 000 /mån/person inkludert sosiale avgifter
- Timespris for egenandel/eget arbeid beregnes til kr 300.
- Ca 10 % av totalt budsjett bør innefatte formidlingstiltak

Regionalutvikling

Samletabell - Regionalutvikling

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Regionalutvikling - andre virekmidler	4 987 000	0	250 000	5 237 000
Sum	4 987 000	0	250 000	5 237 000

Regionalutvikling

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
500	Regionalutvikling - andre virekmidler	4 987 000	0	250 000	5 237 000
Sum		4 987 000	0	250 000	5 237 000

I Sametingets budsjett for 2011 kapittet 10.2 Regionalutvikling fremkommer følgende i forhold til bruken av regionale virkemidler:

Regionale utviklingsmidler er midler sametingsrådet disponerer til tiltak og prosjekter som har felles finansiering med fylkeskommunene. Nærmere kriterier for tilskuddene framkommer i egne tilskuddsbrev.

I revidert budsjett for 2011 endres dette til følgende:

Regionale utviklingsmidler er midler sametingsrådet disponerer til tiltak og prosjekter som har felles finansiering med fylkeskommunene. Gjelder ikke for tiltak/prosjekter som vedrører oppfølging av handlingsplan for samiske språk. Nærmere kriterier for tilskuddene framkommer i egne tilskuddsbrev.

Nytt avsnitt & kapittel, 10.2 Regionalutvikling:

Av bevilgningen til regionalutvikling øremerkes kr 500 000 til det fylkeskommunale prosjektet Sápmi Music. Bevilgningen avklares gjennom dialog med Finnmark fylkeskommune. Sametinget har gjennom samarbeidsavtalen med Finnmarks fylkeskommune engasjert seg i prosjektet Sápmi Music hvor det forutsettes at prosjektet skal evalueres. Evalueringen er ikke gjennomført, og det forutsettes at dette blir fulgt opp fra samarbeidspartnerne sin side.

Det avsettes kr 250 000 ved revidert budsjett 2011 til regionalutvikling

Andre virkemidler

Samletabell - Andre virkemidler

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon	2 450 000	0	350 000	2 800 000
Virkemidler til plenumsledelsen disposisjon	4 232 000	0	0	4 232 000
Sum	6 682 000	0	350 000	7 032 000

Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
501	Frie virkemidler	300 000	0	0	300 000
510	Likestillingstiltak	300 000	0	0	300 000
507	Oppfølging av institusjonsmelding	350 000	0	350 000	700 000
508	Senter for samisk opplæring	500 000	0	0	500 000
509	Verddeporsjektet	250 000	0	0	250 000
511	Skrive og leschjelp til eldre samer	250 000	0	0	250 000
512	Prosjekt om leker og ped.materiell	500 000	0	0	500 000
Sum		2 450 000	0	350 000	2 800 000

Det avsettes kr 350 000 ved revidert budsjett 2011 til oppfølging av institusjonsmeldingen til arbeidet med organisasjonsutvikling ved Saemien Sijte post 50700.

Andre tiltak

Samletabell - Andre tiltak

Post	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
800	Konferanser i regi av Sametinget	1 350 000	0	200 000	1 550 000
801	Samiskrelatert statistikk i Norge	375 000	0	0	375 000
850	Utdeling av priser og stipender	100 000	0	0	100 000
860	Forskning og utvikling, utredninger og dok.prosjekter.	1 300 000	0	400 000	1 700 000
899	Evalueringer	900 000	0	0	900 000
Sum		4 025 000	0	600 000	4 625 000

Konferanser i regi av Sametinget

Det avsettes kr 200 000 ved revidert budsjett 2011 til Samisk parlamentarisk råds ungdomskonferanse 2011. Sametinget i Finland (v/ungdomsrådet) planlegger å arrangere en samisk ungdomskonferanse i slutten av oktober 2011, like før møtet i SPR den 9. november 2011.

Forskning og utvikling, utredninger og dokumentasjonsprosjekter

Følgende nye prioriteringer for 2011:

- Ekstern utredning om sysselsettingseffekten av Sametingets kulturmidler.
- Språkundersøkelse.

Det avsettes kr 400 000 ved revidert budsjett 2011 til forskning og utvikling, utredninger og dokumentasjonsprosjekter.

Driftsutgifter politisk nivå

Driftsutgifter politisk nivå

Post 01	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
1010	Sametingets plenum	9 300 000	0	0	9 300 000
1110	Sametingets plenumsledelse	2 012 000	0	0	2 012 000
1120	Sametingets kontrollutvalg	300 000	0	200 000	500 000
1310	Samisk parlamentarisk råd	500 000	0	0	500 000
1510	Sametingsrådet	8 487 000	0	0	8 487 000
1610	Sametingets språkstyre	350 000	0	0	350 000
1620	Samisk språknemnd	500 000	0	0	500 000
1910	Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	325 000	0	0	325 000
Sum		21 774 000	0	200 000	21 974 000

Det avsettes kr 200 000 ved revidert budsjett 2011 til kontrollutvalget..

Lønnsfrys:

Sametinget vedtar at lønn til sametingsrådet, politiske rådgivere og plenumsleder fryses inntil Sametinget har behandlet den pågående evalueringen.

Driftsutgifter administrativt nivå

Driftsutgifter administrasjon

Post 01	Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
-	Driftsutgifter administrasjon,	89 300 000	0	1 260 000	90 560 000
-	Spesielle prosjekter	1 400 000	0	3 600 000	5 000 000
Sum		90 699 000	0	4 860 000	95 559 000

Sametinget ser behov for å styrke det internasjonale engasjementet. Både nasjonalt og internasjonalt forventes det stadig mer av Sametinget. FNs verdenskonferanse om urfolk i 2014 vil kreve mye forberedelser og oppfølging av Sametinget. Sametinget har sammen med andre urfolk foreslått en større forberedende internasjonal urfolkskonferanse i 2013 lagt til Sápmi. FN skal også igangsette et arbeid med handlingsplan for urfolk for perioden 2015 til 2030. Det er viktig at Sametinget er sentral i arbeidet med den nevnte handlingsplanen. Samtidig med dette er det planlagt å fremlegge en internasjonal melding til Sametingets plenum. Sametingets behov for kapasitet og kompetanse er derfor både internt og eksternt rettet.

Sametinget vil føre en politikk som ivaretar samenes felles interesser ved inngåelse av forpliktende internasjonale avtaler. Sametinget er pr i dag verken organisert eller bemannet på en tilfredsstillende måte som gir evne og mulighet til å ivareta samiske interesser og rettigheter i ulike internasjonale sammenhenger. Denne kapasiteten må styrkes.

Sametinget har arbeidet med å få på plass et fullstendig kvalitetssikret og oppdatert valgmanntall hvert andre år. Dette er en oppfølging av plenumssak 40/07. Sametinget har inngått avtale med EDB Ergo Group om systemetablering av et oppdatert valgmanntall, forarbeid for trykking, trykking og etterbehandling, og fraktkostnader ved utsendelse til aktuelle kommuner.

Lulesamisk-norsk/norsk-lulesamisk ordbok er ferdigstilt og Sametinget vil også kjøpe rettigheter til den digitale utgivelsen av ordboken.

I revidert budsjett for 2011 avsettes kr 1 260 000 til nevnte formål.

Spesielle prosjekter

Spesielle prosjekter

Benevnelse	Budsjett -11	Ekstra tildeling	Refordel.bud	Rev.bud-11
- Bedre service til brukerne	0	0	1 600 000	1 600 000
- Kompetanseheving i den samiske skolen	0	0	2 000 000	2 000 000
- Østsamisk kulturmiljø i skolebyen	600 000	0	0	600 000
- Kvalitetsutvikling i samisk barnhager	300 000	0	0	300 000
- Forprosj.teaterbygg til Beavvas Sami Nasunlalat	500 000	0	0	500 000
Sum	1 400 000	0	3 600 000	5 000 000

Det avsettes kr 1 600 000 ved revidert budsjett 2011 til bedre service til brukerne. Sametinget har gjort en rammeavtale med Making Waves som har fått jobben med å utforme nettsidene. De nye nettsidene skal lanseres i løpet av høsten 2011. Nettsidene skal formidle informasjon om Sametingets politikk og understøtte Sametingets virksomhet på en slik måte at brukerne raskt og enkelt får svar på sine spørsmål, får bistand til saksbehandling og aktivt kan bidra til å utforme Sametingets fremtidige politikk.

I slutten av 2010 bevilget Utdanningsdirektoratet kr 2 000 000 til kompetanseheving i den samiske skolen i forbindelse med Kunnskapsløftet – samisk, hvor målgruppen er lærere i grunnsopplæringen. I følge tildelingsbrevet fra Utdanningsdirektoratet skal midlene stimulere til kompetanseheving som fremmer samisk språk og kultur i den samiske skolen.

Siden midlene ble bevilget av Utdanningsdirektoratet i slutten av 2010, førte dette til at de ikke ble benyttet i 2010. Det avsettes derfor kr 2 000 000 ved revidert budsjett 2011 til kompetanseheving i den samiske skolen i forbindelse med Kunnskapsløftet – samisk. Midlene benyttes iht. tildelingsbrevet fra Utdanningsdirektoratet.

Behandlingen av saken ble avsluttet 09.06.2011 kl. 13.40

Åšši/Sak NKK 003/11

Åšši/Sak SP 023/11

Motorisert ferdsel i utmarka i barmarkssesongen

Arkivsaknr.
11/2769

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet		SR
Nærings- og kulturkomiteen	24. – 26.05.11	NKK
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP 23/11

Saken påbegynt 08.06.11 kl. 14.40.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1		Sametingsrådet	Sak SR Motorisert ferdsel i utmarka i barmarkssesongen
2	14.12.2010	NORUT - Alta	Barmarkskjøring i Finnmark – resultater fra en spørreundersøkelse – Revidert rapport
3	10.12.2010	Direktoratet for Naturforvaltning	Prosjekt barmarkskjøring i Finnmark 2010 – Høringsdokument
4	10.12.2010	NORUT – Alta	Barmarkskjøring i Finnmark – resultater fra en spørreundersøkelse
5	10.12.2010	Direktoratet for Naturforvaltning	Høringsbrev
6	17.10.2007	Sametingsrådets vedtak i sak 127/07	Høringsuttalelse – Forslag til nytt regelverk for motorferdsel i utmark og vassdrag

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget legger til grunn for et vedtak at de overordnede linjer for denne saken går tilbake på nærhet-gir-rett-prinsippet hvor lokal forankring i beslutningsprosessene er viktig, hensynet til miljøet og naturgrunnlaget for samisk kultur, tradisjonell bruk av utmarka inkludert hensynet til utvikling av bruken, tradisjonell kunnskap og overføring av den. De overordnede prinsipper vil ligge til grunn for konsultasjonene om ny forskrift for barmarkskjøringen på bakgrunn av de foreslåtte tiltakene i prosjektet.

Nærings- og kulturkomiteens innstilling

Innledning

Sametingsrådet viser i sin innstilling til overordnede linjer for saken om motorisert ferdsel i utmarka i barmarkssesongen. Det vises også til kommende konsultasjoner om ny forskrift for barmarkskjøring med bakgrunn i de foreslåtte tiltakene i prosjektet Barmarkskjøring i Finnmark 2010.

Merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Gunnar Nilsen og Margit Eli Anti Oskal, medlemmet fra Árja Olaf Eliassen, medlemmet fra Nordkalottfolket Toril Bakken Kåven og medlemmet fra Fremskrittspartiet (Frp) Aud Marthinsen kom med følgende merknad:

Overordne prinsipper

De overordnede prinsipper for endring av loven om motorferdsel i utmark, må være at nærhet gir rett. Lokalbefolkningen i en kommune eller fylke må gis fortrinnsrett foran folk bosatt utenfor regionen. Det er utfordrende å knytte dette til den enkelte bygd, da utmarksbruken også har foregått på tvers av bygdene og på tvers av kommunegrenser. Mange oppholder seg også i flere kommuner i løpet av året. Uansett bør nærhetsprinsippet ligge til grunn. Kommunenes selvbestemmelse og dispensasjonsrett bør styrkes, både med tanke på utøvelse av loven og opprettelse av løypenett. Det er kommunene som best kjenner sitt lokale område, og som dermed best kan ivareta dispensasjonsmyndigheten. Dette gjelder også i forbudstiden fra 5. mai til 30.juni.

De tradisjonelle utmarksnæringer skal behandles likt. Reindrift og andre utmarksnæringer (sanking, foredling og salg av bær, innlandsfisk og andre naturgoder) er likeverdige næringer, og skal ha lik rett til ferdsel i forbindelse med sin næring. Dette innebærer at utmarksnæringer må gis direkte hjemmel i loven til transport i forbindelse med næring. Dette innebærer også at næringer behandles likt i fredningstiden fra 5. mai til 30. juni. I dag lider næringsutøvere ved at man ikke får drive sin tradisjonelle høsting og utmarksnæring i denne avgjørende perioden.

Transport i forbindelse med kulturbasert høsting lovfestes for å sikre befolkningen å beholde det levesettet man har hatt i generasjoner.

Samiske næringer

I mange tilfeller er utfordringen innenfor utmarksnæring det motsatte av hva DN og staten legger opp til. Det er skapt et inntrykk av at presset på naturen er stort, og at det er store mengder mennesker på fjellet som kjører mye. Enkelte samiske næringer er avhengig av å bevege seg på barmark. Dette gjelder spesielt utmarksnæringer, som også inkluderer reindrift. Loven slik den er i dag, diskriminerer mellom de ulike næringene. Denne forskjellsbehandlingen kan ikke komiteen akseptere. Alle næringer må i tillegg ha en kritisk gjennomgang av sin kjøring slik at naturskader unngås.

Når det gjelder utmarksnæring, så har antallet utøvere gått katastrofalt tilbake de siste 30 år, i takt med at motorferdselloven ble innført. Det er grunn til å tro at dette er en medvirkende årsak. For de næringer som fortsatt har en lovfestet rett til å kjøre i næringssammenheng, har man ikke opplevd den samme drastiske tilbakegangen. Dette er en trussel mot en av de mest tradisjonsrike deler av samisk næring og kultur. Skal samisk utmarksnæring ha en mulighet til å utvikle seg, må man ha samme rettighet til å kjøre i næringsøyemed som man ser at reindriften har.

Det er positivt at den samiske befolkning i økende grad utvikler bedrifter innenfor moderne næringer som blant annet reiseliv. Mange av disse er basert på snøscooterturer på vinteren, og noen også barmarkskjøring i barmarkssesongen. Dette kan gi arbeidsplasser i distriktene, økt stolthet og kan gi

økt kunnskap rundt samisk kultur. Samtidig må denne praksisen følges nøye; på ene siden bør transport i forbindelse med næring gi mulighet for å kjøre på barmark, mens man på andre siden kan øke trafikken kraftig basert på reiselivstrafikk med utgangspunkt i ATV-turer som opplevelse. Hvis dette går på bekostning av innskrenket bruk for lokalbefolkningen, vil dette diskriminere de fastboende. Det vil da være mulig for utenbygds å kjøpe seg en reise hvor motorisert ferdsel er inkludert, mens lokalbefolkning ikke har samme mulighet. En slik utvikling kan ikke komiteen støtte.

Samisk utmarksbruk

Dagens lov tar ikke alle nødvendige hensyn til samiske lokalsamfunns tradisjonelle bruk og lokalbaserte virksomheter. Kjøring på barmark er en avgjørende viktig del av samisk utmarksbruk, og derfor vesentlig for den samiske kulturen. Det er ikke kjøringen i seg selv, men selve transporten til og fra utmarka som er viktig. En endring som tar fra folket muligheten til å bevege seg i utmarka, vil svekke de rettigheter man har til å utnytte naturen slik man har gjort i generasjoner.

Samisk utmarksbruk er under sterkt press pga den restriktive praksisen av motorferdselloven. Folk opplever å bli mistenkeliggjort når de ønsker å bruke naturgodene slik de tradisjonelt har gjort, noe som oppfattes i strid med folks rettsoppfatning. Der hvor forvaltningen ønsker vern, har samene alltid vernet ved å bruke naturen på bærekraftig måte. Det må være et bærende prinsipp at samisk utmarksbruk hensyn tas i det nye lovverket.

Komiteen vil påpeke at motorisert ferdsel ikke nødvendigvis skaper store utfordringer i naturen. Enhver menneskelig aktivitet i naturen skaper virkninger, og at det da synes i terrenget at det har vært menneskelig aktivitet, er også naturlig. Det har også befestet seg myter om at et kjørespor er nærmest uopprettelig, og vil bli stående som et sår i landskapet til evig tid. Selv i myrlendte områder ser man at kjørespor gror igjen relativt raskt når kjøringen opphører.

Det har også vært stort fokus på at trafikken med ATVer har økt kraftig de siste årene. Det er ganske naturlig at antallet har økt siden mange har byttet over fra annet kjøretøy. Noe av økningen kan skyldes dette, og ikke nødvendigvis økt motorferdsel i naturen.

Drøftinger rundt rapporten

Rapporten drøfter ulike tiltak for å begrense skadepåvirkningen fra barmarkskjøring på kort og lang sikt, hvor det blant annet nevnes flere punkter. Flere av disse har negative konsekvenser for samisk næring og naturbruk. Spesielt viktig er det å merke seg forslag:

Fase ut terrengbiler – løyper kun for ATV. Vi antar bakgrunnen for forslaget kan være at det i enkelte områder har utviklet seg fritidskjøring med spesielt utrustede biler. Men, terrengbiler og traktor har vært brukt i generasjoner for å dra til fjells, og er fortsatt det viktigste kjøretøy for deler av utmarksnæringa. En terrengbil kjører sjelden ut av sporet fordi bilen ikke er bygget for å tåle dette, mens en ATV enkelt kan kjøres overalt. ATV er et uunnværlig hjelpemiddel i reindriften, mens for annen utmarksnæring (fiske, børsanking, reiseliv) er det nødvendig med terrengbiler for frakt av fisk, bær og utstyr, og den har færre negative virkninger på naturen enn ATV.

Innføre tiltak i forbindelse med elgvald. Grønne elgvald kan være en ide, om valdene er forholdsvis små, og de legges til områder som likevel er vanskelig tilgjengelig med motorkjøretøy. Å begrense antall dispensasjoner pr jaktlag gir ikke nødvendigvis positiv effekt. Det vil da bli lastet mer vekt per kjøretøy, noe som igjen vil føre til økt belastning på marka.

Krav til opplæring, kurs eller førerkort vil ramme de med streng økonomi, og skaper mer byråkrati. Det vil sannsynligvis ikke gi færre naturskader. I så måte synes holdningsskapende arbeid mer effektivt.

I tilrådingen foreslår styringsgruppen forvaltningsmodell B. Om dette blir et alternativ, må løypene avklares i forhold til berørte interesser som blant andre naturvern, kulturminner, landbruk og utmarks næringer.

Det forutsetter at sametinget får saken til behandling når et eventuelt forslag til ny forskrift foreligger.

Forslag

Fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Gunnar Nilsen og Margit Eli Anti Oskal, fra Norske samers riksforbund (NSR) Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira og Randi A. Skum, fra Norske samers riksforbund og Samefolkets parti NSR/ Sfp) Gunn-Britt Retter, fra Árja Olaf Eliassen, fra Fremskrittspartiet (Frp) Aud Marthinsen og fra Nordkalottfolket Toril Bakken:

Forslag 1

Motorisert ferdsel i utmarka i barmarksesongen

Det foreslås at siste del av siste setning i Sametingsrådets forslag til innstilling strykes: ” på bakgrunn av de foreslåtte tiltakene i prosjektet.”

Fra Norske samers riksforbund (NSR) Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira og Randi A. Skum, fra Norske samers riksforbund og Samefolkets parti NSR/ Sfp) Gunn-Britt Retter og fra Flyttsamelista (Fsl) Per A. Bøhr:

Forslag 2

Kommer i tillegg til Sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametinget viser til at motorferdsel i utmark har økt de siste årene. Sametingets utgangspunkt er at motorisert ferdsel i utmarka skal foregå under kontrollerte former og at barmarkskjøring begrenses. Ved all ferdsel i utmark skal det tas hensyn til og ikke være til hinder for utøvelse av primærnæringer. Videre må det sikres at det gis dispensasjoner for motorisert ferdsel etter godkjente løyper og traseer.

Vår samiske identitet og selvforståelse er knyttet til landskapet omkring oss og vår egen ressursutnyttelse. I dag opplever vi at andre gruppers bruk av våre områder tillegges større vekt og betydning enn den samiske bruken av områdene. Dette er ikke akseptabelt. Sametinget mener derfor at en regulering av motorferdselen i utmarka må avspeile den samiske nærings- og nytteretten som et levende grunnlag for vår materielle kultur.

Forslag 3

Kommer i tillegg til Sametingsrådets forslag til innstilling og forslag 2.

Forvaltning av motorferdsel utgjør en del av miljøforvaltningen som handler om å ta vare på naturen og landskapet vårt, gjennom å regulere samfunnets påvirkning av miljøet. Landskapet omkring oss og vår egen ressursutnyttelse er nær knyttet til vår samiske identitet og selvforståelse, og dette grunnlaget må sikres og kunne overføres til kommende generasjoner.

Sametinget ber derfor Sametingsrådet om å fremme en sak for plenum med utgangspunkt i prosjektrapporten Barmarkskjøring i Finnmark 2010. I forslag til innstilling må rådets anbefalinger i forhold til forvaltning og tiltak inngå.

Det må også tas stilling til barmarkskjøring i forhold til områder utenfor Finnmark.

Sametinget ber også Sametingsrådet fremme sak for plenum når ny forskrift for barmarkskjøring og eventuell lovendring foreligger.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

- Av 39 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:
- Forslag 2 ble forkastet med 21 stemmer. 15 stemte for.
- Forslag 3 ble forkastet med 22 stemmer. 14 stemte for.
- Forslag 1 ble vedtatt med 34 stemmer. 2 stemte mot.
- Komiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Randi A. Skum, saksordfører Randi A. Skum	Per Andersen Bæhr
2	Knut Store	
3	Kjell Pedersen Kjell Pedersen	Gunn-Britt Retter Alf Isaksen
4	Inga-Lill Sundset	
5	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
6	Rolf Johansen	
7	Gunn-Britt Retter Gunn-Britt Retter	Sten Erling Jønsson Anne Helene Saari
8	Knut Store	
9	Anne Helene Saari Anne Helene Saari	Per Andersen Bæhr
10	Per Andersen Bæhr Per Andersen Bæhr	Rolf Johansen
11	Olaf Eliassen	
12	Alf Isaksen	
13	Anders Somby jr. Anders Somby jr.	Alf Isaksen Olaf Eliassen Rolf Johansen
14	Marianne Balto	
15	Randi A. Skum, saksordfører Aud Marthinsen, til forr.orden Marie Therese Nordsletta Aslaksen, til forr.orden	

VI Sametingets vedtak

Sametinget legger til grunn for et vedtak at de overordnede linjer for denne saken, skal være nærhet-gir-rett-prinsippet hvor lokal forankring i beslutningsprosessene er viktig, hensynet til miljøet og naturgrunnlaget for samisk kultur, tradisjonell bruk av utmarka inkludert hensynet til utvikling av bruken, tradisjonell kunnskap og overføring av den. De overordnede prinsipper vil ligge til grunn for konsultasjonene om ny forskrift for barmarkskjøringen.

Behandlingen av saken ble avsluttet 08.09.11 kl. 16.20.

Originalspråk:

Ášši/Sak OOU 002/11

K

Ášši/Sak SP 024/11

Ny organisering av den offentlige forvaltningen av reindriften

Arkivsaknr.
11/2498

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet		SR
Oppvekst-, utdanning- og kulturkomiteen	24. – 26.05.11	OOUK
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP 24/11

Saken påbegynt 08.06.11 kl. 13.35.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1		Sametingsrådet	Sak Ny organisering av den offentlige forvaltningen av reindriften
2	15.04.11	Landbruks- og matdepartement	Invitasjon til møte vedr. ny organisering av
3			Utvalg for utredning om myndigheten til organiseringen av forvaltningen av reindriftsloven

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Regjeringen har verken informert eller konsultert Sametinget forut for forslaget om endringer av den offentlige forvaltningen av samisk reindrift som ble offentliggjort i april 2011. Sametinget mener at dette bryter med statlige myndigheters avtale med Sametinget om prosedyrer for konsultasjoner av 2005. Av den grunn ser ikke Sametinget grunn til å konsultere med Regjeringen om innholdet i forslaget til endringer i den offentlige forvaltningen av samisk reindrift. Sametinget åpner derimot for å konsultere med regjeringen om prosess knyttet til utvalg foreslått nedenfor.

Med utgangspunkt i felles forslag til mandat og sammensetning for Utvalg for utredning om myndigheten til og organiseringen av forvaltningen av reindriftsforvaltningen ber Sametinget om at det nedsettes et bredt sammensatt utvalg bestående av Landbruks- og matdepartementet, reindriftsforvaltningen, NRL og Sametinget, som ser på de folkerettslige, prinsipielle og praktiske sidene ved organiseringen. Utvalget skal komme med forslag om en ny fremtidig forvaltning av reindriften. Dette forslaget forutsettes behandlet gjennom brede høringer og konsultasjoner.

Oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomiteens innstilling

Innledning

Regjeringen foreslår endringer i organiseringen av den offentlige forvaltningen av reindriften. Sametinget er ikke konsultert forut for forslaget om endringer, men er gjennom en pressemelding 05.04.11 fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) gjort kjent med forslaget. Departementet har plikt til å konsultere Sametinget i saker som berører samiske forhold. Dette er ikke gjort i denne saken. Prosessen har derfor ikke vært tilfredsstillende. Sametinget mener at det er viktig å ha gode prosesser for å oppnå en god offentlig forvaltning av samisk reindrift med legitimitet i reindriften.

Merknader

Komiteen, medlemmene fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Silje Karine Muotka, Kirsti Guvsám, Áge Nordkild og Kjell Erland Pedersen, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Jørn Are Gaski og Marit Kirsten A. Gaup, medlemmet fra Árja Odd Iver Sara, medlemmet fra Áarjel-Saemiej Gielb (ÁaSG) Ida Marie Bransfjell, medlemmet fra Flyttsamelista (Fsl) Anders Somby jr.

Komiteen er svært kritisk til regjeringens håndtering av denne saken, spesielt at konsultasjonsavtalen med Sametinget ikke er overholdt. Dette mener komiteen krenker avtalen om konsultasjonsprosedyrene, samt at det har innskrenket Sametingets innflytelse.

Forslag

Fra Norske Samers Riksforbund (NSR), Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap), Árja, Áarjel-Saemiej Gielb (ÁaSG), Flyttsamelista (Fsl) og fra Fremskrittspartiet (FrP) Hans Eriksen

Forslag 1

Ny setning etter siste avsnitt:

Regjeringens omstillingsarbeid stanses inntil LMD, Sametinget og NRLs utvalgsarbeid er slutført.

Fra Fremskrittspartiet (FrP)

Forslag 2

Nytt forslag (erstatte rådets forslag):

Sametinget vil bemerke at regjeringen har verken informert eller konsultert Sametinget forut for forslaget om endringer av den offentlige forvaltningen av samisk reindrift som ble offentliggjort i april 2011.

Sametinget mener at framtidig forvaltning av reindriftnæringen bør bli som følger:

- Reindriftsforvaltning videreføres som ansvarsområde direkte underlagt Landbruks- og matdepartementet
- Reindriftsstyret avvikles
- Sentraladministrasjonen avvikles
- Områdestyrene avvikles

Sametinget er opptatt av at forvaltning av og tilsyn med reindriftnæringen er mest mulig effektiv for å sikre en mest mulig enhetlig og bærekraftig ressursforvaltning i de områder det drives virksomhet med tamrein.

Sametinget ser med bekymring på dagens reindriftsforvaltning grunnet for mye tamrein som fører til konflikter mellom aktørene i næringene internt og med andre eksterne næringer, som for eksempel vis bønder.

Sametinget ber Landbruks- og matdepartementet å stoppe konflikter der tamrein oppholder seg ulovlig for å unngå å gi et uheldig signal at forvaltningen belønner de i næringen som bryter lovverket istedenfor å prøve å forebygge konflikter før de eskalerer.

Sametinget ber Landbruks- og matdepartementet å starte nedslakting av tamrein for å unngå dyretragedier i reinbeitedistriktene. Det er viktig at reindriftsnæringen blir bærekraftig både økologisk, økonomisk og kulturelt.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 39 representanter var 32 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge.

- Forslag 2 ble forkastet med 28 stemmer. 4 stemte for.
- Forslag 1 ble vedtatt med 28 stemmer. 4 stemte mot.
- Komiteens tilrådning ble vedtatt med 28 stemmer. 4 stemte mot.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Ida Marie Bransfjell, saksordfører	
2	Kirsti Guvsám	
3	Hans J. Eriksen	Jørn Are Gaski Mariann Wollmann Magga Kirsti Guvsám
	Hans J. Eriksen	
4	Anders Somby jr. Anders Somby jr.	Hans J. Eriksen
5	Aili Keskitalo	
6	Silje Karine Muotka	Per Andersen Bæhr
7	Geir Johnsen Geir Johnsen	Hans J. Eriksen
8	Jarle Jonassen	Aili Keskitalo Silje Karine Muotka
	Jarle Jonassen	
9	Knut Roger Hansen	
10	Mariann Wollmann Magga	
11	Ida Marie Bransfjell	
12	Per Andersen Bæhr	
13	Ellinor Marita Jåma	
14	Silje Karine Muotka	
15	Jarle Jonassen	
16	Ida Marie Bransfjell, saksordfører	
17	Jørn Are Gaski, til forr.orden	

VI Sametingets vedtak

Regjeringen har verken informert eller konsultert Sametinget forut for forslaget om endringer av den offentlige forvaltningen av samisk reindrift som ble offentliggjort i april 2011. Sametinget mener at dette bryter med statlige myndigheters avtale med Sametinget om prosedyrer for konsultasjoner av 2005. Av den grunn ser ikke Sametinget grunn til å konsultere med Regjeringen om innholdet i forslaget til endringer i den offentlige forvaltningen av samisk reindrift. Sametinget åpner derimot for å konsultere med regjeringen om prosess knyttet til utvalg foreslått nedenfor.

Med utgangspunkt i felles forslag til mandat og sammensetning for Utvalg for utredning om myndigheten til og organiseringen av forvaltningen av reindriftsforvaltningen ber Sametinget om at det nedsettes et bredt sammensatt utvalg bestående av Landbruks- og matdepartementet, reindriftsforvaltningen, NRL og Sametinget, som ser på de folkerettslige, prinsipielle og praktiske sidene ved organiseringen. Utvalget skal komme med forslag om en ny fremtidig forvaltning av reindriften. Dette forslaget forutsettes behandlet gjennom brede høringer og konsultasjoner. Regjeringens omstillingsarbeid stanses inntil LMD, Sametinget og NRLs utvalgsarbeid er sluttført.

Behandlingen av saken ble avsluttet 08.06.11 kl. 14.40.

Åsøi/Sak SP 025/11

Søknad om fritak fra verv som sametingsrepresentant - Skjalg Jensen

Arkivsaknr.
11/214

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Plenumsledelsen	03.05.11	DCJ 006/11
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP 025/11

Saken påbegynt 09.06.11 kl. 11.40.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	03.05.11	Plenumsledelsen	DCJ 006/11 Søknad om fritak fra verv som sametingsrepresentant – Skjalg Jensen
2	26.04.2011	Skjalg Asbjørn Jensen	Søknad om fritak fra verv som sametingsrepresentant

II Forslag og merknader

Plenumsledelsens innstilling

Skjalg Asbjørn Jensen fritas fra sitt verv som sametingsrepresentant for Det Norske Arbeiderparti i valgkrets 3 Nordre ut valgperioden 2009-2013. Fritaket opphører hvis han slutter i sin stilling i NRK før valgperioden utløper.

Inger Jørstad rykker opp som fast representant for Skjalg Asbjørn Jensen.

III Votering

Av 39 representanter var 32 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Jarle Jonassen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Skjalg Asbjørn Jensen fritas fra sitt verv som sametingsrepresentant for Det Norske Arbeiderparti i valgkrets 3 Nordre ut valgperioden 2009-2013. Fritaket opphører hvis han slutter i sin stilling i NRK før valgperioden utløper.

Inger Jørstad rykker opp som fast representant for Skjalg Asbjørn Jensen.

Behandlingen av saken ble avsluttet 09.06.11 kl. 11.45.

Åssi/Sak SP 026/11

Søknad om fritak fra verv som vararepresentant - Irina Henriksen Tjelle

Arkivsaknr.
11/214

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Plenumsledelsen	03.05.11	DCJ 005/11
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP

Saken påbegynt 09.06.11 kl. 11.45.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	03.05.11	Plenumsledelsen	DCJ 005/11 – Søknad om fritak fra verv som vararepresentant
2	15.2.2011	Irina Henriksen Tjelle	Søknad om fritakelse fra å stå som vararepresentant for NSR på Sametinget

II Forslag og merknader

Plenumsledelsens innstilling

Søknaden fra Irina Henriksen Tjelle om fritak fra verv som vararepresentant i Sametinget for Norske samers riksforbund i Valgkrets 1 Østre avslås.

III Votering

Av 39 representanter var 32 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Jarle Jonassen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Søknaden fra Irina Henriksen Tjelle om fritak fra verv som vararepresentant i Sametinget for Norske samers riksforbund i Valgkrets 1 Østre avslås.

Behandlingen av saken ble avsluttet 09.06.11 kl. 11.50.

Originalspråk:

Åšši/Sak NKK 004/11

Åšši/Sak SP 027/11

Retten til fiske i sjøsamiske områder

Arkivsaknr.
10/205

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet		
Nærings- og kulturkomiteen	24. – 26.05.11	NKK
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP 27/11

Saken påbegynt 09.06.11 kl. 13.40

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1		Sametingetsrådet	Sak Retten til fiske i sjøsamiske områder
2	06.03.08	Fiskeridepartementet	Vedrørende høringsfrist for NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark
3			Arbeidsnotat 2 - Oppfølging av Kystfiskeutvalget
4			Protokoll fra konsultasjoner Sametinget og FKD om kystfiskeutvalget for Finnmark 22.mars - versjon 24.mars 2010
5			Revidert skisse til løsning -Oppfølging av Kystfiskeutvalget
6	01.04.11	Det Kongelige fiskeri- og kystdepartement	Konsultasjoner om Kystfiskeutvalget for Finnmark
7			Interessenotat fra Sametinget til politiske konsultasjoner 11.04.2011
8			Oppfølging av Kystfiskeutvalget for Finnmark etter de administrative konsultasjonene Fra FKD
9			Sametingets interessenotat til politisk konsultasjonsmøte 09.05.11
10			Protokoll fra konsultasjonsmøte 1104 2011
11			Protokoll fra konsultasjonsmøte 0905 2011 i Nesseby

- Representant Aili Keskitalo NSRs sametingsgruppe foreslo at taletiden utvides med en time. Forslaget ble enstemmig vedtatt

Av 39 representanter var 34 til stede.

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget viser til Kystfiskeutvalgets innstilling i NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark (Finnmarksfiskekloven) og til Samerettsutvalgets innstilling i NOU 2007:13 Den nye Sameretten. Sametingets plenum har i sak 23/08 avgitt høringsuttalelse til disse innstillingene der Sametinget støtter Kystfiskeutvalget fullt ut og viser til at denne løsningen også må gjelde i de sjøsamiske områdene sør for Finnmark.

Sametinget vil bemerke at oppfølgingen av Kystfiskeutvalget har tatt svært lang tid til tross for at både Sametinget og Kystfiskeutvalget har slått fast at situasjonen for sjøsamisk kultur er kritisk. Det er derfor behov for at løsninger som kan sikre samiske rettigheter og styrke det materielle grunnlaget for sjøsamisk kultur så snart som mulig kommer på plass. Sametinget konstaterer at løsningen man har kommet frem til etter konsultasjonene ikke innebærer en egen lov, men at sentrale elementer i Kystfiskeutvalgets innstilling plasseres inn i det eksisterende lovverket som nye lovbestemmelser og at det i tillegg iverksettes enkelte andre tiltak.

Sametinget ser det som meget uheldig at Sametinget og departementet allerede tidlig i konsultasjonsprosessen måtte konstatere uenighet om fortolkningen av rettsgrunnlagene, nærmere bestemt hvilke forpliktelser som ligger i folkerettens regler om urfolk og minoriteter overfor samene som urfolk, samt historiske rettigheter. Mens Sametinget stiller seg bak Kystfiskeutvalgets enstemmige utredning og konklusjoner, har departementet valgt å støtte seg til sin egen fortolkning og konklusjoner av rettsgrunnlagene.

Sametinget ser det likevel som positivt at partene til tross for disse ulike utgangspunkter har valgt å fokusere på løsningene under forutsetning av at begge parter argumentasjon vil bli utdypet under proposisjonens omtale av rettsgrunnlagene. Sametinget legger derfor til grunn at de som tolker loven i kombinasjon med de øvrige rettskilder vil komme frem til det samme resultat som Sametinget, så vel som nasjonale og internasjonale eksperter, nemlig at tolkningsresultatet må være innenfor Norges folkerettslige forpliktelser og i henhold til de historiske rettigheter samene alltid har hatt til fisket.

For Sametinget har det derfor vært en forutsetning at denne uenigheten om tolkningen av rettsgrunnlagene ikke trekkes inn som en del av løsningene, slik at den verken kommer til uttrykk i lovbestemmelsenes ordlyd eller i merknadene til bestemmelsene.

Sametinget konstaterer at samene har rettigheter til fiske og andre fornybare marine ressurser i de kystnære samiske områdene både på grunnlag av historiske rettigheter og på grunnlag av folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Når Sametinget og departementet gjennom konsultasjonsprosessen har kommet til enighet om en rekke tiltak som skal gjennomføres for å revitalisere og styrke sjøsamisk kultur legger Sametinget avgjørende vekt på at ingen av de lovmessige tiltak gjør inngrep i disse allerede eksisterende rettighetene. Sametinget har hele veien gjort det klart at vi ikke har mandat til å forhandle bort det samiske folks rettigheter etter folkeretten og historiske rettigheter.

Sametinget konstaterer derfor at disse tiltakene er et viktig første skritt på vei mot en full sikring og anerkjennelse av samenes og den øvrige lokalbefolknings rettigheter til de villevende marine ressurser etter intern rett og folkeretten. Gjeldende urfolksrett bygger på en forutsetning om anerkjennelse av urfolks historiske rettigheter til blant annet kyst og fjordfiske i tradisjonelle urfolksområder. En slik anerkjennelse vil være naturlig å erklære fra statlige myndigheters side i den videre prosessen med revitaliseringen av sjøsamenes kultur og levesett. En slik anerkjennelse vil være en erkjennelse fra statlige myndigheters side av et ønske om gjenoppretting av tidligere tiders urett og assimileringspolitikken som særlig rammet den sjøsamiske befolkning. Derfor er det viktig at en slik anerkjennelse kommer fra statlig hold i fortsettelsen av arbeidet med å styrke urfolks påvirkningsmulighet innenfor den nasjonale fiskeripolitikken

Sametinget ser det videre som absolutt nødvendig at retten til å fiske i fjordene og i de kystnære farvann nå skal lovfestes. Dette innebærer at historien ikke kan gjenta seg og nok en gang kaste kyst- og fjordfiskerne på land siden loven nå avskjærer norske myndigheter fra å stenge fjordfolkets fiskerett i åpen gruppe og innebærer videre at denne gruppen skal prioriteres fremfor andre ved ressursknapphet. Det siste følger av en egen vektleggingsregel som foreskriver at det i alle fiskeriforvaltningsavgjørelser skal legges vesentlig vekt på hensynet til samisk kultur og samiske lokalsamfunn.

Sametinget understreker viktigheten av at vi i konsultasjonsprosessen har blitt enige om å styrke vernet av fjordområdene blant annet ved at det innføres et generelt forbud mot fiske for båter over 15 meter innenfor fjordlinja.

Det er også viktig for Sametinget at deltakerloven får en ny bestemmelse som sier at loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Slik synliggjøres eksisterende folkerettslige forpliktelser også i deltakerloven. Dette sikrer også at folkerettens minstestandarder alltid må ligge til grunn. Sametinget understreker i denne sammenheng at vår prinsipale posisjon hele tiden har vært at ILO konvensjon 169 må inkorporeres i norsk rett, primært gjennom menneskerettsloven.

Når det gjelder lokale sedvanerettigheter og historiske rettigheter til fisket, kan Sametinget med tilfredshet slå fast at vi har blitt enige om at det skal lovfestes at Finnmarkskommisjonen som gjennom finnmarksloven skal identifisere og anerkjenne bruks- og eiendomsrettigheter på land nå også skal gjøre dette i sjøen utenfor Finnmark. For områdene sør for Finnmark fylke vil dette bli gjenstand for en oppfølgende prosess i forbindelse med oppfølgingen av forslaget til Samerettsutvalget 2. Sametinget påpeker i denne sammenheng at Finnmarkskommisjonen skal bygge sine avgjørelser på gjeldende rett, hvor spesielt samiske sedvaner og rettsoppfatninger og folkeretten er viktige rettskilder. En slik anerkjennelse av samisk sedvanemessig bruk vil bidra til at kommende generasjoner samer sikres en trygg framtid med bakgrunn i deres forfedres bruk av deres tradisjonelle områder.

Sametinget understreker videre at Finnmarkskommisjonen allerede i dag er sterkt underfinansiert ved at de midler som er gitt over statsbudsjettet ikke i tilstrekkelig grad kanaliseres videre av Dømsstolsadministrasjonen. Kommisjonen er derfor ikke satt i stand til å arbeide i det tempo som finnmarkslovens intensjoner tilsier. Sametinget legger til grunn at for at de nye lovpålagte oppgavene skal kunne få en forsvarlig gjennomføring må Finnmarkskommisjonen få en tilstrekkelig finansiering for de oppgavene kommisjonen allerede har og i tillegg få tilført friske midler som gir en reell mulighet til å utføre disse nye lovpålagte oppgaver.

For Sametinget har det hele tiden vært viktig at også områder utenfor Finnmark skulle omfattes det tiltak og lovbestemmelser som settes i verk. På dette området har Sametinget oppnådd mer enn det Kystfiskeutvalgets mandat ga rom for siden både rettighetsbestemmelsen, forholdet til folkeretten, vektleggingsbestemmelsen og forbudet mot større båter samt minimumskvoter gjelder for hele det sjøsamiske området. Nå er også store deler av Troms fylke og deler av Nordland omfattet av lovforslaget.

Sametinget har i alle år arbeidet for en sterkere lokal forankring i forvaltningen av fiskeressursene slik at fiskerne kan ha et sterkere ord med i laget når bruken av ressursene avgjøres. Vi er i dag enige om at en fjordfiskeremnd etableres med lik representasjon fra fylkeskommunene og Sametinget, slik at samene ikke er i mindretall og at denne kan foreslå lokale reguleringer i Finnmark, Troms og Nordland samt foreslå fordelingen av tilleggskvoter.

Sametinget legger i denne forbindelse til grunn at et slikt organ i kraft av sin kompetanse om lokale forhold skal ha en mulighet til å utvikle seg over tid. Organet vil uansett være en tungt faglig og politisk aktør og en helt sentral premissleverandør for fiskeriforvaltningen.

Sametinget har hele tiden ment at man skal tillegge beslutningsmyndighet til et slikt organ for eksempel når det gjelder redskapsbegrensninger, kvotefordeling, fastsettelse av fjordlinjer og dispensasjon fra forbudet mot større båter. Sametinget har flere ganger understreket og understreker igjen at en løsning som ikke medfører beslutningsmyndighet vil være under de folkerettslige minstestandarder, da med tanke på retten til medbestemmelse i den offentligrettslige ressursforvaltningen samene har etter ILO konvensjon 169 art 15. Det må videre være klart at den konsultasjonspraksis man har i Norge etter konsultasjonsavtalen er en gjennomføring av ILO konvensjon art 6 som ikke går like langt som art 15.

Sametinget oppnådde ikke det maksimale resultat denne gang og det er ikke alle deler av løsningen som ligger innenfor udiskutable folkerettslige rammer. Det er derfor enighet om at partene gjennom nye forhandlinger skal avgjøre hvilke arbeidsområder og myndighet nemnden skal ha. Dette skal også følges opp nærmere gjennom utarbeidelsen av en egen rammeavtale om konsultasjoner i fiskerispørsmål mellom fiskeridepartementet og Sametinget. Rammeavtalen skal styrke Sametingets stilling i fiskerisaker utover den generelle konsultasjonsretten. For Sametinget vil det være avgjørende at en løsning vil ivareta retten til medbestemmelse i ILO konvensjonen 169 art 15. Det vil også være helt sentralt for Sametinget å sikre at også rettighetshaverne selv har en arena der deres stemme høres.

Sametinget konstaterer at ikke alle deler av de løsninger som nå ligger på bordet er over de folkerettslige minstestandarder og særlig gjelder dette samenes rett til deltakelse i den offentligrettslige forvaltningen av fiskeressursene. Sametinget kan derfor ikke anse disse tiltakene som et endelig punktum for dialogen om oppfølging av Kystfiskeutvalgets forslag. Tiltakene enigheten omhandler er fra Sametingets side å regne for strakstiltak som skal bidra til å avhjelpe den kritiske situasjon sjøsamiske lokalsamfunn befinner seg i og er tildels tuftet på de samme vurderingene som tiltakene til Kystfiskeutvalget, blant annet ønsket om å rette opp uretten fra 90- tallets fiskeripolitikk.

Sametinget kan på denne bakgrunn slutte seg til de strakstiltak som er skissert ovenfor med forbehold om de oppfølgende prosesser man har blitt enige om resulterer i en løsning som er innenfor udiskutable folkerettslige rammer.

Nærings- og kulturkomiteens innstilling

Innledning

Nærings- og kulturkomiteen har drøftet sak NKK 04/11: Retten til fiske i sjøsamiske områder, og kommer med sine tilrådninger til Sametinget. Sametinget har behandlet Kystfiskeutvalget og samerettsutvalgets høringsuttalelse om kyst og fjordfiske i sjøsamiske områder, NOU 2007:12 og Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarkslov i Nou 2008:5. Det har vært konsultasjoner mellom Sametingsrådet og Fiskeri og kystdepartementet.

Merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Gunnar Nilsen og Margit Eli Anti Oskal, medlemmet fra Arja Olaf Eliassen og medlemmet fra Nordkalottfolket Toril Bakken Kåven, kom med følgende merknad:

Komiteen viser til at Kystfiskeutvalget har selv oppsummert sine forslag i tolv hovedpunkter. Disse lyder:

1. Det blir fastslått som et prinsipp at folk bosatt ved fjordene og langs kysten i Finnmark har rett til fiske i havet utenfor Finnmark på grunnlag av historisk bruk og folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

2. Denne retten til fiske gjelder for alle folkegrupper.
3. Retten omfatter en rett til å fiske til eget forbruk; dernest en rett til å kunne begynne som fisker i næring; og videre en rett som yrkesfisker til å fiske en mengde som gir økonomisk grunnlag for en husholdning, enten som levevei alene eller sammen med annen næring. Dette er en rett som den enkelte fisker har overfor fiskerimyndighetene, og som ikke krever at fiskeren kjøper en kvote.
4. Retten innebærer at utvalget besvarer spørsmålet om minimumskvote positivt. Minimumskvoten gjelder ikke bare for fartøy under ti meter, men for alle fiskere bosatt i Finnmark.
5. I fjordene er det en særlig rett til fiske for folk som er bosatt ved den enkelte fjord, i loven kalt fjordretten. Et regionalt styringsorgan kan etter en nærmere vurdering åpne for at fiske også kan utøves av andre.
6. Utenfor fjordene har fiskere bosatt utenfor Finnmark rett til fiske på lik linje med finnmarksfiskere.
7. Det blir etablert et regionalt styringsorgan, i loven kalt Finnmark fiskeriforvaltning, der Finnmark fylkesting og Sametinget hver velger tre medlemmer til styret. Dette styringsorganet gir regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene.
8. Det regionale styringsorganet vil få myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser og foreta andre disposisjoner til fremme av fjord og kystfisket i Finnmark. De kvoter som fordeles på denne måten skal være personlige og ikke kunne omsettes.
9. Staten får et lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, i form av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur i Finnmark sikres.
10. I tillegg fremhever utvalget flere enkelttiltak som også vil kunne bidra til å styrke fjord- og kystfiske i Finnmark.
11. Eventuelle krav om anerkjennelse av rettigheter i fjord- og kystområdene utenfor Finnmark skal behandles av Finnmarkskommisjonen.
12. Utvalgets forslag innebærer i sum en egen kystfiskesone for Finnmark, i loven kalt Finnmarkssonen.

Komiteen vil videre påpeke at ILO 169 artikkel 7(1) og 15(1) forplikter staten til at urfolk deltar i henholdsvis utforming, gjennomføring og evaluering av planer og programmer, og bruk, forvaltning og bevaring av naturressursene. Disse artiklene vektlegger deltakelsen i forvaltningen eller den kollektive utøvelsen av de lover og administrative tiltak som er vedtatt etter konsultasjoner ihht ILO 169 artikkel 6 og SP artikkel 27. Det er dette Geir Ulfstein og Hans Petter Graver legger til grunn når de i sin rapport om de folkerettslige vurderingene av forslag til Finnmarkslov fastslår at artikkel 15(1) innebærer en rett for samene til deltakelse i den offentligrettslige forvaltningen av naturressursene¹. En lignende konklusjon er trukket i Rapport fra en administrativ arbeidsgruppe med medlemmer fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Sametinget som har gjennomgått utkastet til Nordisk samekonvensjon som konkluderer med at samene har rett

¹ Geir Ulfstein og Hans Petter Graver: Rapport med folkerettslig vurdering av forslag til ny Finnmarkslov, Artikkel 15

til aktiv deltakelse i den offentlige forvaltningen av naturressurser i bestemte områder². Sametinget registrerer at også Fiskeridepartementet har stilt seg bak dette syn i konsultasjonsprosessen..

Komiteen viser videre til at selv om konsultasjoner omhandler forhold av offentligrettslig karakter, kan det vanskelig sies at konsultasjoner innebærer deltakelse i den offentligrettslige forvaltningen. En ivaretagelse av konsultasjonsforpliktelsene ved forvaltning av fiskeriressursene ihht. ILO 169 artikkel 6 og SP artikkel 27 er derfor ikke tilstrekkelig for å sikre samisk medvirkning i forvaltningen av naturressursene, som følger av ILO 169 artikkel 7 og artikkel 15.

Komiteens mindretall, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira og Randi A. Skum, medlemmet fra Norske samers riksforbund og Samefolkets parti NSR/ SjøP) Gunn-Britt Retter og medlemmet fra Flyttsamelista (Fsl) Per A. Bøhr kom med følgende merknad:

SAMISKE RETTIGHETER TIL BRUK AV SJØAREALER, SALTVANNSFISKE OG LEVENDE MARINE RESSURSER

Disse medlemmene i komiteen tar utgangspunkt i at sak 27/11 Retten til fiske i sjøsamiske områder fremmes som et ”forlik” basert på konsultasjoner mellom Sametingsrådet og Fiskeri- og kystdepartementet om NOU 2008:5 – Retten til fiske i havet utenfor Finnmark.

Disse medlemmene i komiteen viser til Sametingets vedtak i sak 23/08 og konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist Sametingets vedtak.

Disse medlemmene i komiteen konstaterer at fiskeri- og kystdepartementet har avvist Kystfiskeutvalgets ulike forslag nærmest i sin helhet og medlemmene konstaterer videre at konsultasjonsprossens forslag ikke oppfyller statens folkerettslige forpliktelser ovenfor samene.

Disse medlemmene i komiteen mener at Sametinget aktivt må sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, og ivareta samens land- og ressursrettigheter etter folkeretten, intern rett, historiske rettigheter, samt samisk rettsforståelse og bruk.

Disse medlemmene i komiteen finner det uakseptabelt at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist kystbefolknings historiske rett til fiske og at FKD legger til grunn at dagens fiskeriforvaltning er innenfor Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor urfolk. Dette innebærer bla. at ungdom i sjøsamiske områder ikke har en rett til å begynne i forfedrenes yrke. Medlemmene kan heller ikke se at noen av de tiltak som her foreslås sikrer fremtidige kvoterettigheter for fjord og kystfiskerne og at de foreslåtte tiltak heller ikke sikrer kystbefolkningens et tilstrekkelig kvotegrunnlaget for å kunne ha fiske som levevei. Disse medlemmene konstaterer også at FKD har avvist et regionalt styringsorgan, med myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser og foreta andre disposisjoner til fremme av fjord og kystfisket, samt fastsette regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene, samt at statlige myndigheter skulle ha en lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, iform av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur sikres.

Dette innebærer at disse medlemmene i komiteen ikke kan gi sin tilslutning og samtykke til resultatet av konsultasjonsprosessen mellom Sametingsrådet og Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) om Kystfiskeutvalgets forslag.

BAKGRUNN

² Rapport fra arbeidsgruppen som har gjennomgått utkastet til Nordisk samekonvensjon, 03.10.07s. 26

Fiskeri- og kystdepartementet høringsbrev ble publisert 11.04.2008:

«NOU 2008: 5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark – høring Kystfiskeutvalet for Finnmark vart oppnemnt ved kongeleg resolusjon 30. juni 2006. Mandatet til utvalet var mellom anna å greie ut samane og andre sin rett til å drive fiske i havet utanfor Finnmark, på prinsipielt grunnlag. Utvalet vart vidare bedt om å gjere ein historisk gjennomgang av samar og andre si utøving av fiske i Finnmark.

NOU 2007: 13 Den nye sameretten inneheld i kapittel 22 ulike synspunkt og vurderingar knytt til kyst- og fjordfiske i sjøsamiske område. Denne innstillinga vart sendt på høring 15. februar 2008. Vi ber dei høyringsinstansane som vil gje høyringssvar til denne delen av NOU 2007: 13, om å sende det til Fiskeri- og kystdepartementet saman med høyringssvar til NOU 2008: 5.

Høyringsfristen er sett til 1. desember 2008.»

Sametingets plenum har i sak 23/08 avgitt høringsuttalelse til disse innstillingene der Sametinget støtter Kystfiskeutvalget fullt ut og viser til at denne løsningen også må gjelde i de sjøsamiske områdene sør for Finnmark.

Mandatet til kystfiskeutvalget (KFU)

Norske Samers Riksforbund (NSR) har på sitt 39. landsmøte 2007 i Bodø fattet følgende vedtak:

«Norske Samers Riksforbund understreker at kystfiskeutvalgets mandat er mangelfullt, blant annet fordi det samiske bosetningsområdet går utover Finnmark, og at samene bor langs og utnytter marine ressurser i et sammenhengende kystfarvann fra russisk side og langs hele kysten ned til Trøndelag. I tillegg er det en mangel ved prosessen at retten til levende marine ressurser utover fisk, herunder introduserte arter som for eksempel kongekrabbe, ikke er inkludert i kystfiskeutvalgets mandat. Videre er bruken av sjøarealer og retten til genetisk materiale og bioprospektering utelatt i utvalgets mandat. Norske Samers Riksforbund krever derfor at samiske rettigheter må behandles under ett.»

NSR sier i sitt vedtak om kystfiskeutvalget at mandatet er mangelfullt, både når det gjelder geografi og innhold. Selv om en rekke temaer ikke er beskrevet i mandatet, velger KFU å uttale seg om feks. kongekrabbe og oppdrett. Men, Samerettsutvalget II (SRU II) drøfter en rekke forslag som det ikke taes stilling til i kystfiskeutvalgets utredning, bla. en rekke forslag som vil berøre forvaltningen av fisket også for Finnmark, dette gjelder bla. forholdet til Sametingets rolle i nasjonal fiskeriforvaltning. SRU II sier i kap. 22.5.5.2 bla. følgende:

«Samerettsutvalget vil også understreke at bruken av de marine områdene må ses i sammenheng. Virksomhet som kan få innvirkning på fisket i sjøsamiske fjorder og kystfarvann, for eksempel oppdrettsvirksomhet, og oppføring og drift av faste installasjoner som sjøkraftverk, omlastingsterminaler og ilandføringsanlegg for petroleum, må planlegges og drives på en slik måte at virksomheten ikke truer lokale fiskestammer eller det biologiske mangfoldet. Det vil for å realisere dette blant annet være viktig at både Sametinget og andre samiske og lokale fiskeriinteresser gis en rolle i de aktuelle beslutningsprosessene.»

Forholdet mellom Kystfiskeutvalget og Samerettsutvalget II

Kystfiskeutvalget uttaler i sin utredning kap. 11.26 s. 406 om forholdet til fiske i sjøsamiske områder sør for Finnmark:

«Utvalgets mandat om at utvalget skal utrede «retten til fiske i havet utenfor Finnmark», innebærer en stedlig avgrensning til fjordområdene i og kystområdene utenfor Finnmark fylke. Samtidig er det på det rene at fjord- og kystfiske er en viktig næring i sjøsamiske områder ikke bare i Finnmark, men også i deler av Troms og Nordland.»

«Selv om Kystfiskeutvalgets mandat er begrenset til fjorder i og kystområder utenfor Finnmark, og utvalget derfor ikke kommer med noen tilrådninger for områder utenfor, vil utvalget likevel anta at forholdene i sjøsamiske områder i Nordland og Troms neppe er vesentlig forskjellige fra forholdene i Finnmark. De løsninger som foreslås for Finnmark, vil derfor trolig kunne være aktuelle også for sjøsamiske områder, eventuelt med tilgrensende områder ellers i landet.»

«Det vil derfor i det videre arbeid kunne være gunstig å se de to utvalgs utredninger og tilrådninger om fjord- og kystfiske i sammenheng.» (Vår understrekning).

Samerettsutvalget II uttaler i sin utredning NOU: 2007:13, kap. 22.5.1.1 s.1110 om forholdet til kystfiskeutvalget for Finnmark:

«Samtidig er det på det rene at kyst- og fjordfiske har vært – og fortsatt er – en viktig samisk næring, og at dette ikke bare gjelder i Finnmark, men også i Troms og deler av Nordland.»

«Det er heller ikke noe geografisk overlapp mellom utvalgets mandatområde, som er knyttet til samiske bruksområder (på land og i sjø) fra og med Troms fylke og sørover, og utredningen for Finnmark som vil være avgrenset til kyst- og fjordområder utenfor Finnmark. Det ville imidlertid gi dårlig mening å avgrense det geografiske virkeområdet for eventuelle forslag fra Samerettsutvalget for å styrke kyst- og fjordfisket i sjøsamiske områder, slik at de ikke også omfatter Finnmark.»

Forholdet til andre utredninger og politiske prosesser

I tillegg er det avgitt rekke utredninger om samiske rettigheter til marine ressurser, disse har vært både grundig og omfattende, og Sametinget har ved en rekke anledninger behandlet fiskerispørsmål.

Sak R 32/08 i Sametingsrådet, Rapport om ILO-konvensjonen nr. 169, berører bla. forholdet vedrørende konsultasjonsprosessen om strukturtiltak for fiskeflåten og Kystfiskeutvalgets mandat. I Sametingsrådets vedtak slås det fast i rapporten til ILO at Sametinget har flere eksempler på brudd på både på konsultasjonsavtalene og konsultasjonsplikten i forhold til ILO som gjelder rettigheter til marine ressurser. I sak R 32/08 berøres også prosessene i forhold til stortingsmeldingene om kongekrabbe, strukturvirkemidler i fiskeflåten og ny havressurslov.

Sametingets syn har fulgt sakene og er referert i den siste av de tre prosessene, St.meld. nr. 40 (2006-2007) Forvaltning av kongekrabbe under punkt 5.3.2 som lyder:

"Sametinget har gitt uttrykk for at urfolksperspektivet skulle vært inkludert i meldingen, slik regjeringen, etter Sametingets syn, er forpliktet til etter nasjonal rett og folkeretten. Sametinget bemerker at selv om Kystfiskeutvalget er i gang med en utredning, er ikke alle aspekter ved urfolksrettigheter berørt der.

Sametinget kan ikke akseptere at urfolksspørsmålet skyves ut til parallelle og etterfølgende prosesser ved å avvente Kystfiskeutvalgets konklusjoner. Sametinget understreker at Kystfiskeutvalget springer ut av en annen lovprosess, og at utvalgets mandat gjelder samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark og inneholder ingen eksplisitt passus om uttak av kongekrabbe. Sametinget kjenner heller ikke til at Kystfiskeutvalget har fått informasjon om at enda et nytt saksområde skal skyves inn under utvalgets arbeid.

Sametinget har videre vist til at Fiskeri- og kystdepartementet i forbindelse med konsultasjonene om Kystfiskeutvalget var opptatt av å begrense utvalgets mandat i størst mulig grad, under henvisning til etterfølgende prosesser. Departementet var helt tydelig på at ordlyden i mandatet skulle være begrenset til fiske, og ikke til viltlevende marine ressurser. Sametinget bemerker at innenfor et kort tidsrom er dette den tredje oppfølgende prosess på rad der Fiskeri- og kystdepartementet ikke ønsker å drøfte urfolksperspektivet i tilknytning til ressursene i havet, men viser til at man avventer konklusjonene fra Kystfiskeutvalget. Både hver for seg og samlet utgjør dette etter Sametingets syn et bevisst brudd på folkeretten fra departementets side."

I proposisjonen til havressurslov hadde Sametinget følgende merknad under kapittel 10.4:

"Sametinget har gjennom sin høringsuttalelse og gjennom hele konsultasjonsprosessen gjort det klart at havressursloven må være innenfor udiskutable folkerettslige rammer. For at staten Norge ikke skal bryte sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig at havressursloven anerkjenner og sikrer det samiske folks adgang til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse. Sametinget gjorde det på et tidlig stadium i prosessen klart at statlige myndigheters forpliktelser overfor samene som urfolk er en sentral og viktig del av den helhet loven vil måtte utgjøre, noe som understøttes både av lovens virkeområde og av havressurslovutvalgets mandat. Sametinget har understreket at de samiske rettigheter til havressursene følger av grunnlov, av sedvane og av folkeretten og følgelig ikke kan marginaliseres. Sametinget har framhevet at de deler av havressurslovutvalgets mandat som ikke ble oppfylt hva gjelder samiske rettigheter til havressursene, måtte følges opp i departementets arbeid og konsultasjoner med Sametinget om lovforslaget. Sametinget har klart gitt uttrykk for at det ikke er tilstrekkelig at dette løses ved at man henviser til parallelle eller etterfølgende prosesser. Sametinget er kritisk til at departementet likevel har valgt en behandlingsform der kun deler av loven skal fremmes, fordi det vil umuliggjøre en nødvendig helhetlig behandling. Sametinget understreker at en slik behandlingsform innebærer at departementet fremmer en proposisjon som er en videreføring av et forslag til en havressurslov som bygger på ufullstendige premisser og heller ikke er tilstrekkelig vurdert. Dette er et forhold som har gjort det svært vanskelig for partene å konsultere seg frem til enighet i denne saken. Sametinget vil i tillegg understreke at når det gjelder Kystfiskeutvalgets utredning som departementet viser til og de forslag dette vil avstedkomme, ligger det her flere begrensninger i utvalgets mandat i forhold til det virkeområde en fremtidig havressurslov skal favne over. Det klareste eksempel på dette er de ulike geografiske virkeområder som ligger i forslaget til havressurslov og i Kystfiskeutvalgets mandat. Sametinget viser til at disse begrensningene var noe departementet selv insisterte på blant annet under henvisning til at det ville komme senere lovprosesser, som havressursloven.

Departementets valgte behandlingsform av havressursloven vil dermed føre til at man likevel må gjøre oppfølgende lovarbeid både for de områder som omfattes og som ikke omfattes av Kystfiskeutvalgets mandat.

Sametinget har på denne bakgrunn vært helt tydelig på at når departementet likevel ønsker å avvente Kystfiskeutvalgets konklusjoner før disse grunnleggende forhold innarbeides i lovteksten vil det naturligste stadig være at man også avventer med å fremme proposisjonen som sådan, slik at urfolksrettighetene kan innarbeides slik statlige myndigheter er forpliktet til.

Sametingets subsidiære posisjon har innebåret at Sametinget ikke motsetter seg at loven fremmes nå, men at det i proposisjonen framkommer at og hvordan Regjeringen raskt forplikter seg til å følge opp urfolksdimensjonen.

Sametinget har funnet grunn til å presisere at en eventuell tilslutning til havressursloven som helhet bare kan gis når det foreligger et proposisjonsforslag på bakgrunn av Kystfiskeutvalgets utredning, og det nødvendige oppfølgende tilleggsarbeid utover Kystfiskeutvalgets nåværende mandat. Avgjørende for Sametingets endelige standpunkt vil her være hvorvidt lovens helhet da omsider vil være innefor udiskutable folkerettslige rammer. Sametinget legger til grunn at departementet i det oppfølgende arbeid snarest utarbeider et grunnlagsmateriale for reelle og substansielle konsultasjoner. Konkrete lovforslag må som et resultat av dette utarbeides og en snarlig og oppfølgende proposisjon må fremmes for Stortinget i inneværende stortingsperiode."

Urfolksrettigheter og historiske rettigheter

Det sirkumpolare området har vært dominert av urfolk som historisk har bebodd området og utnyttet ressursene. Det er et område med årtusenlang bosetning, bruk og tilhørighet. Området har en rik kulturarv, og særegne tilpasninger basert på naturgrunnet og tradisjonelle kunnskaper om miljøet.

Staten Norge er grunnlagt på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Territoriet omfatter land, såvel som sjø og havområder (under og over jorden, under og over havoverflaten). Samene et opprinnelig folk i de gjeldende områder noe som i seg selv er grunnlag for rettigheter.

Høsting av havets ressurser har i uminnelige tider vært en kulturbærer og en av hovednæringene for den samiske befolkning. Samene som gruppe har gjennom sin bruk av sjøen ervervet seg rettigheter i forhold til de marine ressursene og til bruken av saltvannsområdene. Det samiske folk har i samiske områder en historisk, sedvanemessig og urfolksbasert rett i forhold til marine ressurser og til disponeringen av saltvannsområdene.

Samisk fiskeriutvalg konkluderte i sin innstilling med at samene deltok både i hav-kyst og fjordfiske og at inntektene fra fisket var en viktig del av det økonomiske grunnlaget for den sjøsamiske kulturen.

Det innebærer bla. at samene også har en historisk rett til en andel av bestandene, uansett om den befinner seg i Barentshavet (torsk) eller rundt Island (sild). Dette er bestander som vandrer og jevnlig befinner seg i samiske områder. Samene høster og har tradisjonelt høstet av disse ressursene.

Det er dermed viktig at det også tas utgangspunkt i fisket som en ressurs og ikke bare hvor fisket har vært drevet. Rettigheter til fiske knytter seg særlig til forvaltningen av de ulike fiskebestandene. Forvaltning av ressursene er et fordelings spørsmål som involverer både Norge som stat og Norge i forhold til andre stater, og samene som urfolk og et av to folk i Norge. Helhetlige fordelings spørsmål er avgjørende i forhold til hvem som skal kunne fiske på hva. For eksempel er viktige arter forbeholdt den havgående flåte. Fiske med store havgående fartøy fratrar ikke uten videre samene rettigheter utenfor de kystnære farvann.

Disse medlemmene i komiteen vil også vise til urfolksrettigheter i andre land f.eks. Canada, New Zealand og Norge.

-Canada. Den Canadiske staten dekker minst 50 ulike urfolk med store kulturelle og geografiske forskjeller innen sine grenser. Den Canadiske stat henter sin legitimitet fra ulike lokale politiske nivå. Den sentrale regjeringen må forholde seg både til ulike Urfolksgrupper og regionale politikere når politikk skal utformes.

-New Zealand. Maoriene utgjør ca. 15% av landets befolkning. I løpet av nyere tid er rettigheter tilbakeført til Maoriene. I forhold til fiskerettigheter fikk de rett til 10% av alle kvoter i systemet, 20% av alle arter som skulle inn i kvotesystemet i fremtiden og en betydelig finansiell kompensasjon som gjorde dem i stand til å kjøpe halvparten av New Zeelands største fiskeriselskap. Det anslås at de kontrollerer ca. 1/3 av landets fiskerikvoter og er aktive i alle deler av fiskerinæringa.

Disse medlemmene i komiteen viser til at tidligere politikk og allerede innførte ordninger har i liten grad tatt hensyn til samiske rettigheter, statlige myndigheter har plikt til å innarbeide rettighetene i dagens forvaltnings system. Dette innebærer et medlemmenes syn at det gjeldende forvaltningsregimet er rettstridig ved at det strider mot etablerte rettigheter etter intern rett og folkeretten.

Disse medlemmene i komiteen mener at samiske rettigheter til fiske må anerkjennes og styrkes i form av konkrete lovbestemmelser som sikrer og anerkjenner samer og andres rett til fiske. Det er viktig at en sikrer og vektlegger hensynet til de marine ressurser som en del av samenes materielle kulturgrunnlag, sikrer samisk deltakelse og medbestemmelse i ressursforvaltningen samt sikrer og styrker det samiske materielle kulturgrunnlag eksempelvis ved tilbakeføring av historiske rettigheter. Sametinget må også sikres en rolle som selvstendige politiske aktører som har reel medbestemmelse og innflytelse over utviklingen.

Målsetningen er å sikre samenes rettigheter til fiske, marine ressurser og bruken av sjøarealene, og bidra til helhetlige løsninger der de overordnede rettighetsprinsippene er på plass. Samiske rettigheter bygger på historisk bruk av alle samiske sjøarealer, høsting av marine ressurser, lokal sedvanerettsdannelse og folkerettslige forpliktelser.

Disse medlemmene i komiteen vil på denne bakgrunn anbefale Sametinget at samenes rettigheter til marine ressurser og –områder utredes i forhold til folkeretten med sikte på å bringe saken videre i folkerettesystemet.

Disse medlemmene i komiteen ber også om at konsultasjonsprosessene vurderes og gjennomgås i forhold til de erfaringer Sametinget har i denne sak og i andre konsultasjoner, med sikte på at konsultasjonsprosessene er i henhold til folkeretten.

Forslag

Fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap), fra Árja og fra Nordkalottfolket:

Forslag 1

Erstatter Sametingsrådets forslag til innstilling.

Retten til fiske i sjøsamiske områder

Gjeldende urfolksrett bygger på en forutsetning om anerkjennelse av urfolks historiske rettigheter til blant annet kyst og fjordfiske i tradisjonelle urfolksområder. Når det gjelder historiske rettigheter mener Sametinget at disse eksisterer og alltid har eksistert på bakgrunn av bosetning og bruk ved kysten i over 10 000 år. Samene har slike rettigheter på grunnlag av alders tids bruk og lokale sedvanerettigheter. Sametinget har videre understreket at regjeringen må ta hensyn til gammelt lovverk på dette området. Eksempelvis lappekodisillen fra 1751 og Jordutvisningsresolusjonen fra 1775 som fastslår finnmarkingenenes forsterett til fiske. Det var et flertall av samer i Finnmark på den tid. Sametinget minner også om Kåfjorddommen som også beveger seg langt i retning av å uttrykke at det er snakk om sedvanerettighet hvor de lokale fiskerne fikk erstatning. Dette fordi fiskefeltene deres ble mindre tilgjengelig på grunn av kraftutbyggingen som førte til mere is på fjorden. Sametinget viser til at norske myndigheter vant frem i fiskerigrensesaken mot Storbritannia³ i Haag med den begrunnelse at læren om «fritt fiske» aldri hadde fått fotfeste langs Norges kyst. Dommen viser at påvisningene av den historiske bruken langs kysten med lokale sedvaneregler, var sentral for avgjørelsen. Disse historiske kjensgjeringene må også vurderes i lys av Norges forpliktelser etter blant annet Art. 37 i FNs Urfolksdeklarasjon.

Sametinget konstaterer at samene har etablerte rettigheter til fiske og andre fornybare marine ressurser i de kystnære samiske områdene. Denne retten bygger både på samenes tilstedeværelse og historiske bruk av sine tradisjonelle områder og på folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Dette er et uomtvistelig faktum, og støttes blant annet opp av Kystfiskeutvalgets innstilling og av internasjonal rett.

Sametinget og departementet har gjennom konsultasjonsprosessen om oppfølging av Kystfiskeutvalgets innstilling drøftet en rekke tiltak som partene anser nødvendig å gjennomføre for å revitalisere og styrke sjøsamisk kultur og sikre sjøsamenes rettigheter gjennom konkrete lovtiltak. Sametinget presiserer at ingen av de lovmessige tiltak gjør inngrep i disse allerede eksisterende rettighetene. Sametinget har hele veien gjort det klart at man ikke har mandat til å forhandle bort det samiske folks historiske rettigheter og de rettigheter som følger av folkeretten. Norge er en rettsstat. Sametinget forutsetter derfor at de historiske elementene som er nevnt ovenfor blir gjort til gjenstand for en avklaringsprosess med sikte på å anerkjenne og styrke sjøsamenes rettigheter i tråd med bestemmelsene i urfolksdeklarasjonen.

Sametinget har i denne omgang valgt å fokusere på løsninger som vil bidra til å sikre en rett til fiske for befolkningen i de sjøsamiske områdene. Sametingets syn på rettighetsgrunnlaget for retten til fiske i sjøsamiske områder forutsettes å komme til uttrykk i lovproposisjonens omtale av rettsgrunnlagene. Sametinget har tidligere vedtatt, og står fast ved at alle relevante rettskilder, så vel som nasjonale og internasjonale eksperter, underbygger sjøsamenes historiske rettigheter til fiske og deres rett til særskilte tiltak for å bevare og styrke deres kultur og levesett. Sametinget mener det er grunnleggende at lovgivningen innenfor fiskerisektoren må være innenfor Norges folkerettslige forpliktelser og i henhold til de historiske rettigheter samene alltid har hatt til fisket.

Sametinget konstaterer at de foreslåtte tiltakene kan anses som et viktig første skritt på vei mot en full sikring og anerkjennelse av samenes og den øvrige lokalbefolknings rettigheter til de villlevende marine ressurser etter intern rett og folkeretten. Sametinget viser til at en slik anerkjennelse av den historiske retten til fiske vil være påkrevd fra statlige myndigheters side i den videre prosessen med revitaliseringen av sjøsamenes kultur og levesett. En slik anerkjennelse fra statlige myndigheters vil kunne bidra til en gjenoppretting av tidligere tiders urett og assimileringsspolitikk som særlig rammet den sjøsamiske befolkning. Dette vil også styrke urfolks påvirkningsmulighet innenfor den nasjonale fiskeripolitikken.

Sametinget ser det videre som nødvendig at retten til å fiske i fjordene og i de kystnære farvann nå lovfestes. Dette vil sikre at historien ikke gjentar seg og man risikerer ikke å kaste kyst- og fjordfiskerne på land. Sametinget er positiv til tiltak som kan hindre at norske myndigheter stenger ute de minste båtene fra fisket i fjorder og kystnære farvann, og mener det er nødvendig at denne gruppen skal prioriteres fremfor andre ved ressursknapphet. Derfor anser Sametinget det som nødvendig med en egen lovregel som forplikter fiskeriforvaltningen til å legge vesentlig vekt på hensynet til samisk kultur og samiske lokalsamfunn i alle typer avgjørelser som berører disse samfunnene.

Sametinget understreker viktigheten av at departementet støtter opp om forslaget å styrke vernet av de minste båtenes ressurstilgang, blant annet ved å innføre et generelt forbud mot fiske for båter over 15 meter innenfor fjordlinja. Folkerettens minstestandarder må alltid ligge til grunn, og Sametinget viser til at den prinsipale posisjon hele tiden har vært at ILO konvensjon 169 må inkorporeres i norsk rett, primært gjennom menneskerettsloven. Siden dette standpunktet ikke har fått gehør fra norske myndigheter vil det være et skritt i riktig retning at Norges eksisterende folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk presiseres i deltakerloven. Det er prinsipielt viktig at det foreslås en lovbestemmelse som skal sikre at fiskeriforvaltningen i fremtiden skal være i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

Sametinget ser behov for en presisering av at lokale sedvanerrettigheter og historiske rettigheter til fisket må anerkjennes. Det vil derfor være av betydning at Finnmarkskommisjonen skal lovfeste gjennom finnmarksloven og identifisere og anerkjenne bruks- og eiendomsrettigheter på land. Dette bør gjelde også i sjøen utenfor Finnmark. For områdene sør for Finnmark fylke vil dette bli gjenstand for en oppfølgende prosess i forbindelse med oppfølgingen av forslaget til Samerettsutvalget II. Sametinget påpeker i denne sammenheng at Finnmarkskommisjonen skal bygge sine avgjørelser på gjeldende rett, hvor spesielt samiske sedvaner og rettsoppfatninger og folkeretten er viktige rettskilder. En slik anerkjennelse av samisk sedvanemessig bruk vil bidra til at kommende generasjoner samer sikres en trygg framtid med bakgrunn i deres forfedres bruk av deres tradisjonelle områder. Sametinget vil gjøre oppmerksom på at Finnmarkskommisjonen allerede i dag er sterkt underfinansiert ved at de midler som er gitt over statsbudsjettet ikke i tilstrekkelig grad kanaliseres videre av Domstolsadministrasjonen. Kommisjonen har derfor ikke mulighet til å arbeide etter det tidsperspektivet som finnmarkslovens intensjoner tilsier.

For Sametinget har det hele tiden vært viktig at også områder utenfor Finnmark, skal omfattes av de tiltak og lovbestemmelser som settes i verk. På dette området legges konsultasjonsresultatet til grunn,

og man har oppnådd et videre virkeområde enn det Kystfiskeutvalgets mandat ga rom. Rettighetsbestemmelsen, forholdet til folkeretten, vektleggingsbestemmelsen og forbudet mot større båter samt minimumskvoter gjelder for hele det sjøsamiske området. Sametinget støtter også opp om at store deler av Troms fylke og deler av Nordland omfattes av lovforslaget.

Sametinget har i alle år arbeidet for en sterkere lokal forankring i forvaltningen av fiskeressursene. Dette for gi fiskerne større innflytelse når bruken av ressursene avgjøres. Sametinget mener man skal tillegge et lokalt forankret forvaltningsorgan beslutningsmyndighet, for eksempel når det gjelder redskapsbegrensninger, kvotefordeling, fastsettelse av fjordlinjer og dispensasjon fra forbudet mot større båter. Sametinget ved flere anledninger understreket at en løsning som ikke medfører beslutningsmyndighet vil være under de folkerettslige minstestandarder, da med tanke på retten til medbestemmelse i den offentligrettslige ressursforvaltningen samene har etter ILO konvensjon 169 art 15. Det må videre være klart at den konsultasjonspraksis man har i Norge etter konsultasjonsavtalen er en gjennomføring av ILO konvensjon art 6 som er svakere enn art 15.

Sametinget ser at etablering av en fjordfiskerinemnd med lik representasjon fra fylkeskommunene og Sametinget vil være et skritt i riktig retning når det gjelder sikring av lokal medbestemmelsesrett i fiskeriforvaltningen. Det er av grunnleggende betydning at samene ikke blir i mindretall i et slikt organ og at organet skal kunne foreslå lokale reguleringer i Finnmark, Troms og Nordland, samt foreslå hvordan fordelingen av tilleggskvoter skal skje. Sametinget legger i denne forbindelse til grunn at et slikt nemnd i kraft av sin kompetanse om lokale forhold også bør ha mulighet til å utvikle seg over tid. Nemnden forutsettes å være en tung faglig og politisk aktør, og en sentral premissleverandør for fiskeriforvaltningen.

Sametinget beklager at løsningen som nå foreslås for fremtidig fiskeriforvaltning ikke ligger innenfor udiskutable folkerettslige rammer. Det er derfor enighet om at partene gjennom nye forhandlinger skal avgjøre hvilke arbeidsområder og myndighet nemnden skal ha. Sametinget ønsker å sikre samenes medbestemmelse etter folkeretten ved at det gjennomføres videre konsultasjoner hvor det blant annet utarbeides en egen rammeavtale om konsultasjoner i fiskerispørsmål mellom fiskeridepartementet og Sametinget. Rammeavtalen skal styrke Sametingets stilling i fiskerisaker utover den generelle konsultasjonsretten i konsultasjonsavtalen av 2005. For Sametinget vil det være avgjørende at en løsning skal ivareta retten til medbestemmelse i ILO konvensjonen 169 art 15.

Sametinget forutsetter at denne løsningen som her skisseres som et første skritt i oppfølgingen av Kystfiskeutvalgets innstilling må ses i sammenheng med den videre prosessen angående Samerettsutvalget II. Her viser man blant annet til at det vil være nødvendig å komme tilbake til ytterligere tiltak for å sikre sjøsamiske rettigheter ved annen bruk av sjøområdene. Sametingets rolle og andre spørsmål knyttet til forvaltningen av marine ressurser i de tradisjonelle sjøsamiske områdene, må avklares i det videre arbeidet med Samerettsutvalget II. Sistnevnte utvalgs arbeid reiser flere problemstillinger knyttet til forvaltning og bruk av sjøarealene i dette området.

Sametinget føler et stort ansvar overfor andre urfolk som avventer de løsningene som Sametinget og den norske stat skal komme til enighet om. Sametinget anser derfor ikke disse tiltakene som et endelig punktum for oppfølgingen av Kystfiskeutvalgets forslag. Tiltakene som er fremforhandlet er sårt tiltrenge strakstiltak som skal bidra til å avhjelpe den kritiske situasjon sjøsamiske lokalsamfunn befinner seg i. For Sametinget er det avgjørende at forslagene til dels er tuftet på de samme vurderingene som tiltakene til Kystfiskeutvalget, blant annet ønsket om å rette opp uretten fra 90-tallets fiskeripolitikk.

Sametinget kan på denne bakgrunn slutte seg til de strakstiltak som er skissert ovenfor, med det klare forbehold om at Sametinget ikke slutter seg til departementets grunnlag, begrunnelse og forståelse av rettsgrunnlaget for de foreslåtte tiltakene. Videre tar Sametinget forbehold om at de oppfølgende prosesser man har blitt enige om, skal resultere i en løsning som er innenfor udiskutable folkerettslige

rammer. Særlig gjelder dette styrking av samenes rett til deltakelse i den offentligrettslige forvaltningen av fiskeressursene og Sametingets krav om anerkjennelse av de historiske rettighetene samene har etter alders tids bruk og annet grunnlag.

Fra Norske samers riksforbund (NSR), fra Norske samers riksforbund og Samefolkets parti NSR/ S/P) og fra Flyttsamelista (Fs):

Forslag 2

Erstatter Sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametinget kan ikke slutte seg til resultatet av konsultasjonsprosessen mellom Sametingsrådet og Fiskeri- og kyst departementet om Kystfiskeutvalgets forslag.

Forslag 3

Sametinget viser til den fremforhandlede avtale mellom Sametingsrådet og Fiskeri- og kystdepartementet som skisserer flere tiltak til løsning i forhold til retten til fiske i sjøsamiske områder.

Før Sametinget fatter sin endelige beslutning i saken, må det gjennomføres en ekstern juridisk vurdering av hvilke konsekvenser et eventuelt samtykke fra sametingets side vil bety, blant annet sett i forhold til en folkerettslig prosess.

Sametinget mener også at merknader til lovendringer må foreligge før Sametinget behandler saken.

Fra Fremskrittspartiet (Frp) Aud Marthinsen:

Forslag 4

Erstatter Sametingsrådets forslag til innstilling.

Retten til fiske i sjøsamiske områder

Sametinget kan ikke slutte seg til rådets innstilling.

Sametinget viser til Kystfiskeutvalgets innstilling i NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark (Finnmarksfiskeoven) og til Samerettsutvalgets innstilling i NOU 2007:13 Den nye Sameretten.

Sametinget er kritisk til å gi særrettigheter til enkeltgrupper på bakgrunn av sosial, kulturell, historisk eller etnisk tilhørighet på bekostning av den øvrige befolkning.

Sametinget er opptatt av like rettigheter til alle som ønsker å ha fiske som næringsvei uavhengig av hvor i landet de kommer fra.

Sametinget er opptatt av at det legges opp til et fiskeri i samsvar med en forsvarlig ressursforvaltning og høsting av fiskebestandene i norsk territorialfarvann.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader og forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling

Merknader

Fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, Árja, Nordkalottfolket, Samer bosatt i sør og ÅSG v/ representant Willy Ørnebakk

Sametinget krever at Stortinget stadfester historiske rettigheter til fiske for fjord og kystbefolkningen i samiske områder i norsk lov. Det har over lang tid skjedd en negativ utvikling i fiskeriforvaltningen og fiskeripolitikken med den konsekvens at det materielle rettsgrunnlaget for kyst og fjordbefolkningen har blitt vesentlig svekket. Kyst og fjordbefolkningen mangler et klart og tydelig rettsvern mot at denne negative utviklingen fortsetter. Et slikt særlig rettsvern må nedfelles i norsk lov for at norsk lov skal være i samsvar med folkerettens regler for urfolks rettigheter.

Sametinget kan ikke gi sitt informerte forhåndssamtykke til at sjøsamenes historiske rettigheter fratras ved lov eller på annen måte. Det vises til at Sametinget ikke kan tilslutte seg departementets grunnlag, begrunnelse, forståelse og rettsgrunnlaget for de foreslåtte tiltakene.

Ressursene i kyst og fjordstrøkene er under et enormt press blant annet fra oppdrett, for at kyst og fjordbefolkningen skal kunne nyttiggjøre seg disse ressursene også i framtiden krever Sametinget reell innflytelse i henhold til folkeretten.

Sametinget legger til grunn at de endelige merknader til de foreslåtte lovbestemmelser som Sametingets plenum har fått forelagt seg ikke er ferdig utarbeidet. Sametinget har på konsultasjonsmøtet 09.05.11 lagt til grunn at merknadene til lovbestemmelsene skal være nøytrale beskrivelser av lovbestemmelsenes innhold og formål.

Sametinget understreker i denne sammenheng nok en gang at Sametingets utgangspunkt er Kystfiskeutvalgets innstilling som Sametinget støtter fullt ut.

Sametinget og departementet har i konsultasjonsprosessen konstatert at det ikke foreligger enighet mellom Sametinget og departementet når det gjelder tolkningen av rettsgrunnlagene for sjøsamers og andres rett til fiske i sjøsamiske områder, dette beklager Sametinget. Sametinget støtter fullt ut Kystfiskeutvalgets konklusjon som legger til grunn at grunnlaget for sjøsamers og andres rett til fiske i sjøsamiske områder bygger på historiske rettigheter og folkerettens regler. For Sametinget er det avgjørende at denne prinsipielle uenigheten, fra departementets side ikke trekkes inn gjennom markeringer i merknadene til bestemmelsene, og at de således blir en del av løsningen.

Sametinget fastholder at de delene av merknadene som viser til departementets syn på rettsgrunnlagene skal flyttes fra merknadene over til den generelle omtalen av rettsgrunnlagene i proposisjonen. Det forutsettes at Sametinget skal få komme med sitt syn på og sin juridiske argumentasjon for forståelsen av rettsgrunnlaget for sjøsamers og andres rett til fiske, og at dette gjenspeiles i proposisjonens omtale av forståelse av rettsgrunnlagene.

Fra NSRs sametingsgruppe, NSR/SÁB, Flyttsamelista v/ representant Geir Tommy Pedersen

SAMISKE RETTIGHETER TIL BRUK AV SJØAREALER, SALTVANNSFISKE OG LEVENDE MARINE RESSURSER

NSR, NSR/SFP og FSL tar utgangspunkt i at sak 27/11 Retten til fiske i sjøsamiske områder fremmes som et ”forlik” basert på konsultasjoner mellom Sametingsrådet og regjeringen om NOU 2008:5 – Retten til fiske i havet utenfor Finnmark. Vi viser til Sametingets vedtak i sak 23/08 og konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist Sametingets vedtak.

Vi konstaterer at fiskeri- og kystdepartementet (FKD) har avvist Kystfiskeutvalgets ulike anbefalinger nærmest i sin helhet og NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer videre at de fremlagte resultatene fra konsultasjonsprosessen mellom FKD og Sametingsrådet ikke oppfyller statens folkerettslige forpliktelser ovenfor samene.

NSR, SÁB og FSL vil innledningsvis konkludere at vi ikke kan gi sin tilslutning og samtykke til resultatet av konsultasjonsprosessen mellom Sametingsrådet og regjeringen om Kystfiskeutvalgets forslag og vil på denne bakgrunn anbefale Sametinget at samenes rettigheter til marine ressurser og – områder vurderes i forhold til folkeretten med sikte på å bringe saken videre i folkerettesystemet.

Retten til fiske i havet

NSR, NSR/SFP og FSL mener at de enstemmige forslagene til kystfiskeutvalget ville langt på vei være med på sikre samenes rettigheter til fiske, marine ressurser og bruken av sjøarealene. Vårt syn har hele tiden vært at grunnleggende for å sikre retten til fisket er helhetlige løsninger der de overordnede rettighetsprinsippene er på plass. Samiske rettigheter bygger på historisk bruk av alle samiske sjøarealer, høsting av marine ressurser, lokal sedvanerettsdannelse og folkerettslige forpliktelser.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer også at konsultasjonsprosessen ikke har ført til:

- Reetablering av fjordfolkets fiskeriallmenning
- Å sikre tilgangen og rekrutteringen til fiskeriene ved at samer og andre bosatt innenfor virkeområdet har rett til fiskekvote, det gjelder fiske til eget bruk og dernest retten til å begynne som yrkesfisker og videre retten til å fiske så mye at dette kan gi grunnlag for en husholdning enten som levevei eller i kombinasjon med annen næringsaktivitet
- At det lovfestes en rett til en minimumskvotet for alle fiskere bosatt innenfor virkeområdet
- At fjordretten anerkjennes for folk bosatt rundt fjorden
- Etablering av regional fiskeriforvaltning som gir regler om blant annet fartøystørrelse og redskapsbruk ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene og organet har rett til å motta og fordele personlige kvoter og tillatelser samt foreta andre disposisjoner til fremme av kyst og fjordfisket innenfor virkeområdet og at staten har et lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, i form av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur i Finnmark sikres
- Krav om rettigheter fra kyst- og fjordsamfunnene skal behandles av finnmarkskommisjonen

Fiskeri- og kystdepartementet har gjennom konsultasjonsprosessen nærmest avvist alle de ulike anbefalinger fra kystfiskeutvalget i sin helhet. Vi mener at samiske rettigheter ikke i tilstrekkelig grad anerkjennes og styrkes i form av konkrete lovbestemmelser og heller ikke sikrer og vektlegger hensynet til de marine ressurser som en del av kystbefolkningens materielle kulturgrunnlag. Konsultasjonsresultatet sikrer heller ikke samisk deltakelse og medbestemmelse i ressursforvaltningen og sikrer heller ikke i det materielle kulturgrunnlag for fjord- og kystbefolkningen ved tilbakeføring av historiske rettigheter.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at fiskeri- og kystdepartementet ikke vil anerkjenne kystbefolkningens historiske rett til utnyttelse av de marine ressurser.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at kyst- og fiskeridepartementet ikke ønsker å ivareta Norges folkerettslige forpliktelser, men derimot har som utgangspunkt at dagens fiskeriforvaltning ligger innenfor folkeretten

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at ikke noen av de tiltak og lovforslag som foreslås i konsultasjonsavtalen sikrer fremtidige kvoterettigheter for fiskerisamfunnene langs kysten og konstaterer videre at de foreslåtte tiltak heller ikke sikrer kystbefolkningen et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å kunne ha fiske som levevei. Videre finner vi heller ikke at retten til utkomme fra fiske er tilstrekkelig sikret for kommende generasjoner.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at fiskeri- og kystdepartementet har avvist et regionalt styringsorgan, med myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser og foreta andre disposisjoner til fremme av fjord og kystfisket, samt fastsette regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til

fire nautiske mil utenfor grunnlinjene, samt at statlige myndigheter skulle ha en lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, iform av kapital, kvoter eller fisketillatelse, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur sikres.

NSR, NSR/SFP og FSL finner det uakseptabelt at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist kystbefolknings historiske rett til fiske og at FKD legger til grunn at dagens fiskeriforvaltning er innenfor Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor urfolk.

Nærmere utdyping av merknaden

Kystfiskeutvalget for Finnmark ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 30. juni 2006 og har avlevert NOU 2008: 5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark.

NOU 2007: 13 Den nye sameretten inneholdt i kapittel 22 ulike synspunkt og vurderinger knyttet til kyst- og fjordfiske i sjøsamiske område. Denne innstillinga vart sendt på høring 15. februar 2008. Der høringsinstansene ble bedt om å gi høringssvar til denne delen av NOU 2007: 13, om å sende det til Fiskeri- og kystdepartementet sammen med høringssvar til NOU 2008: 5.

Sametingets plenum har i sak 23/08 avgitt høringssuttalelse til disse innstillingene der Sametinget støtter Kystfiskeutvalget fullt ut og viser til at denne løsningen også må gjelde i de sjøsamiske områdene sør for Finnmark.

Mandatet til **kystfiskeutvalget** (KFU)

NSR, NSR/SFP og FSL understreker at kystfiskeutvalgets mandat er mangelfullt, blant annet fordi samene bor langs og utnytter marine ressurser i et sammenhengende kystfarvann fra russisk side og langs hele kysten ned til Trøndelag. I tillegg er det en mangel ved prosessen at retten til levende marine ressurser utover fisk, herunder introduserte arter som for eksempel kongekrabbe, ikke er inkludert i kystfiskeutvalgets mandat. Videre er bruken av sjøarealer og retten til genetisk materiale og bioprospektering utelatt i utvalgets mandat

Selv om en rekke temaer ikke er beskrevet i mandatet, velger KFU å uttale seg om feks. kongekrabbe og oppdrett. Men, Samerettsutvalget II (SRU II) drøfter en rekke forslag som det ikke taes stilling til i kystfiskeutvalgets utredning, bla. en rekke forslag som vil berøre forvaltningen av fisket også for Finnmark, dette gjelder bla. forholdet til Sametingets rolle i nasjonal fiskeriforvaltning. SRU II sier i kap. 22.5.5.2 bla. følgende:

Vi vil også understreke at bruken av de marine områdene må ses i sammenheng. Virksomhet som kan få innvirkning på fisket i sjøsamiske fjorder og kystfarvann, for eksempel oppdrettsvirksomhet, og oppføring og drift av faste installasjoner som sjøkraftverk, omlastingsterminaler og ilandføringsanlegg for petroleum, må planlegges og drives på en slik måte at virksomheten ikke truer lokale fiskestammer eller det biologiske mangfoldet.

Forholdet mellom **Kystfiskeutvalget** og Samerettsutvalget II

Kystfiskeutvalget uttaler i sin utredning kap. 11.26 s. 406 om forholdet til fiske i sjøsamiske områder sør for Finnmark:

«Utvalgets mandat om at utvalget skal utrede «retten til fiske i havet utenfor Finnmark», innebærer en stedlig avgrensning til fjordområdene i og kystområdene utenfor Finnmark fylke. Samtidig er det på det rene at fjord- og kystfiske er en viktig næring i sjøsamiske områder ikke bare i Finnmark, men også i deler av Troms og Nordland.»

«Selv om Kystfiskeutvalgets mandat er begrenset til fjorder i og kystområder utenfor Finnmark, og utvalget derfor ikke kommer med noen tilrådninger for områder utenfor, vil utvalget likevel anta at forholdene i sjøsamiske områder i Nordland og Troms neppe er vesentlig forskjellige fra forholdene i

Finnmark. De løsninger som foreslås for Finnmark, vil derfor trolig kunne være aktuelle også for sjøsamiske områder, eventuelt med tilgrensende områder ellers i landet.»

«Det vil derfor i det videre arbeid kunne være gunstig å se de to utvalgs utredninger og tilrådninger om fjord- og kystfiske i sammenheng.» (Vår understrekning).

Samerettsutvalget II uttaler i sin utredning NOU: 2007:13, kap. 22.5.1.1 s.1110 om forholdet til kystfiskeutvalget for Finnmark:

«Samtidig er det på det rene at kyst- og fjordfiske har vært – og fortsatt er – en viktig samisk næring, og at dette ikke bare gjelder i Finnmark, men også i Troms og deler av Nordland.»

«Det er heller ikke noe geografisk overlapp mellom utvalgets mandatområde, som er knyttet til samiske bruksområder (på land og i sjø) fra og med Troms fylke og sørover, og utredningen for Finnmark som vil være avgrenset til kyst- og fjordområder utenfor Finnmark. Det ville imidlertid gi dårlig mening å avgrense det geografiske virkeområdet for eventuelle forslag fra Samerettsutvalget for å styrke kyst- og fjordfisket i sjøsamiske områder, slik at de ikke også omfatter Finnmark.»

Behandlingsform

NSR, NSR/SFP og FSL er kritisk til en behandlingsform der tiltak og lovforslag bygger på ufullstendige premisser og heller ikke er tilstrekkelig vurdert og uten at dette settes inn i en helhetlig behandling. Det naturlige ville være at man også avventer med å fremme proposisjonen som sådan, slik at urfolksrettighetene kan innarbeides slik statlige myndigheter er forpliktet til.

Vi frykter at hvis Sametinget gir sitt informerte samtykke til konsultasjonsresultat på dette stadiet i prosessen vil det kunne vanskeliggjøre en eventuell fremtidig folkerettslig prosess. Samtykket kan oppfattes som om at Sametinget har godkjent resultatet som et oppgjør for tap av sjøsamiske rettigheter, slik som utfallet av fiskerisaken for Maoriene på New Zealand ble.

En slik behandlingsform det her legges opp til innebærer at departementet fremmer en proposisjon hvor Kystfiskeutvalgets omfattende arbeid ikke er blitt fulgt vil nærmest være bortkastet arbeid. I en videre behandling vil en uenighet mellom regjering og Sametinget ikke føre til store endringer for sjøsamiske rettigheter da dette kun vil foreligge som kommentarer i proposisjonen som sendes til Stortinget. Uten at det gis sikkerhet for en oppfølgende prosess, vil denne uenigheten bli stående. Sametinget har ingen vetorett.

Eventuelle tiltak får å styrke kystbefolkningens kan gjennomføres uavhengig av eventuelle lovendringer.

Det er grunn til å presisere at en eventuell tilslutning til forslagene bare kan gis når det foreligger et proposisjonsforslag som sikrer sjøsamenes historiske og fremtidige rett til utnyttelse av de marine ressurser. For Sametingets endelige standpunkt må det være avgjørende hvorvidt lovens helhet da omsider vil være innefor udiskutable folkerettslige rammer.

NSR, NSR/SFP og FSL anser det også som avgjørende at rettighetshavere og organisasjoner involvers i prosessene.

Kystfiskeutvalget

Ekspertgruppen som utredet retten til fiske utenfor Finnmark under ledelse av dr. juris Carsten Smith har gjort et grundig arbeide, og vi vil berømme utvalget for det arbeidet som de har gjennomført i denne sammenhengen. Kunnskapsgrunnlaget om kystbefolkningens rettigheter til ressurser er en helt

annen i dag enn i 2005 da Finnmarksloven ble vedtatt. Den fremste ekspertise har i forhold til det enstemmige forslaget maktet å legge frem et forslag med utgangspunkt i samiske fiskerirettigheter. Kystfiskeutvalgets leder Carsten Smith sa ved fremleggelsen av utvalgets forslag i Vestertana 18.februar 2008 at det er snakk om "et være eller ikke være for den sjøsamiske kulturen". Vi viser til at kystfiskeutvalgets forslag er en anerkjennelse av samiske fiskerirettigheter. Utvalget har fastslått at de samiske fiskerirettighetene eksisterer og at rettighetene må anerkjennes i form av lover. Utvalget har videre foreslått områdebaserte forvaltningsordninger.

Vi vil understreke at Kystfiskeutvalgets forslag er et resultat av grundige og omfattende fiskerifaglige og juridiske vurderinger og vil foregå innefor rammen av en bærekraftig forvaltning. Vi har i forhold til konsultasjonsprosessene forutsatt at de enstemmige vurderinger og forslag legges til grunn i det videre arbeidet. Forslagene måtte ikke gjøres til gjenstand for omfattende endringer gjennom den kommende konsultasjonsprosess med Sametinget og det var helt avgjørende at tiltakene og lovforslagene befant seg innefor udiskutable folkerettslige rammer, som gjerne er minimumsstandarer for beskyttelse av urfolksrettigheter.

Forholdet til andre utredninger og politiske prosesser

I tillegg er det avgitt en rekke utredninger om samiske rettigheter til marine ressurser, disse har vært både grundig og omfattende, og Sametinget har ved en rekke anledninger behandlet fiskerispørsmål.

Sak R 32/08 i Sametingsrådet, Rapport om ILO-konvensjonen nr. 169, berører bla. forholdet vedrørende konsultasjonsprosessen om strukturtiltak for fiskeflåten og Kystfiskeutvalgets mandat. I Sametingsrådets vedtak slås det fast i rapporten til ILO at Sametinget har flere eksempler på brudd på både på konsultasjonsavtalene og konsultasjonsplikten i forhold til ILO som gjelder rettigheter til marine ressurser. I sak R 32/08 berøres også prosessene i forhold til stortingsmeldingene om kongekrabbe, strukturvirkemidler i fiskeflåten og ny havressurslov.

Sametingets syn har fulgt sakene og er referert i den siste av de tre prosessene, St.meld. nr. 40 (2006-2007) Forvaltning av kongekrabbe under punkt 5.3.2 som lyder:

"Sametinget har gitt uttrykk for at urfolksperspektivet skulle vært inkludert i meldingen, slik regjeringen, etter Sametingets syn, er forpliktet til etter nasjonal rett og folkeretten. Sametinget bemerker at selv om Kystfiskeutvalget er i gang med en utredning, er ikke alle aspekter ved urfolksrettigheter berørt der.

Sametinget kan ikke akseptere at urfolksspørsmålet skyves ut til parallelle og etterfølgende prosesser ved å avvente Kystfiskeutvalgets konklusjoner. Sametinget understreker at Kystfiskeutvalget springer ut av en annen lovprosess, og at utvalgets mandat gjelder samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark og inneholder ingen eksplisitt passus om uttak av kongekrabbe. Sametinget kjenner heller ikke til at Kystfiskeutvalget har fått informasjon om at enda et nytt saksområde skal skyves inn under utvalgets arbeid.

Sametinget har videre vist til at Fiskeri- og kystdepartementet i forbindelse med konsultasjonene om Kystfiskeutvalget var opptatt av å begrense utvalgets mandat i størst mulig grad, under henvisning til etterfølgende prosesser. Departementet var helt tydelig på at ordlyden i mandatet skulle være begrenset til fiske, og ikke til viltlevende marine ressurser. Sametinget bemerker at innenfor et kort tidsrom er dette den tredje oppfølgende prosess på rad der Fiskeri- og kystdepartementet ikke ønsker å drøfte urfolksperspektivet i tilknytning til ressursene i havet, men viser til at man avventer konklusjonene fra Kystfiskeutvalget. Både hver for seg og samlet utgjør dette etter Sametingets syn et bevisst brudd på folkeretten fra departementets side."

I proposisjonen til havressurslov hadde Sametinget følgende merknad under kapittel 10.4:

"Sametinget har gjennom sin høringsuttalelse og gjennom hele konsultasjonsprosessen gjort det klart at havressursloven må være innenfor udiskutable folkerettslige rammer. For at staten Norge ikke skal

bryte sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig at havressursloven anerkjenner og sikrer det samiske folks adgang til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse. Sametinget gjorde det på et tidlig stadium i prosessen klart at statlige myndigheters forpliktelser overfor samene som urfolk er en sentral og viktig del av den helhet loven vil måtte utgjøre, noe som understøttes både av lovens virkeområde og av havressurslovutvalgets mandat. Sametinget har understreket at de samiske rettigheter til havressursene følger av grunnlov, av sedvane og av folkeretten og følgelig ikke kan marginaliseres. Sametinget har framhevet at de deler av havressurslovutvalgets mandat som ikke ble oppfylt hva gjelder samiske rettigheter til havressursene, måtte følges opp i departementets arbeid og konsultasjoner med Sametinget om lovforslaget. Sametinget har klart gitt uttrykk for at det ikke er tilstrekkelig at dette løses ved at man henviser til parallelle eller etterfølgende prosesser.

Historiske rettigheter

Det sirkumpolare området har vært dominert av urfolk som historisk har bebodd området og utnyttet ressursene. Det er et område med årtusenlang bosetning, bruk og tilhørighet. Området har en rik kulturarv, og særegne tilpasninger basert på naturgrunnlaget og tradisjonelle kunnskaper om miljøet.

Staten Norge er grunnlagt på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Territoriet omfatter land, såvel som sjø og havområder (under og over jorden, under og over havoverflaten). Samene et opprinnelig folk i de gjeldende områder noe som i seg selv er grunnlag for rettigheter.

Høsting av havets ressurser har i uminnelige tider vært en kulturbærer og en av hovednæringene for den samiske befolkning. Samene har som folk og gjennom sin bruk av sjøen ervervet seg rettigheter i forhold til de marine ressursene og til bruken av saltvannsområdene. Det samiske folk har i samiske områder en historisk, sedvanemessig og urfolksbasert rett i forhold til marine ressurser og til disponeringen av saltvannsområdene.

Vi viser videre til kystfiskeutvalgets del 5; Historisk fremstilling av retten til fiske i havet utenfor Finnmark.

En av de grunnleggende pilarene for utøvelse av norsk forvaltning av marine ressurser er fiskerigrensesaken mellom Norge og Storbritannia for den Internasjonale domstolen i Haag (2008:5, 5.17). Norge anførte en historisk hjemmel basert på kystbefolkningens eksklusive rett til å utnytte kysthavets rikdommer og at rettighetene er fra uminnelige tider, og at disse har vedvart. Dette gjalt særlig Nord-Norge. Norge vant frem med sitt syn ovenfor Storbritannia.

Del 5 (5.20) omtaler videre Kåfjord saken i Høyesterett hvor retten finner at fjordfiskernes bruk hadde vært så konsentrert og særpreget at den langt på vei kunne betegnes som eksklusiv, og utad hadde fremtrådt på vesentlig samme måte som utøvelsen av en rettighet. Dette finner vi også igjen i åpent brev.

8 mars 1989 mottar en fisker, Aksel Trollvik fra Birtavarre i Kåfjord i Nord-Troms et brev fra Fiskeridirektoratets Kontrollverk med følgende avgjørelse: "Fritidsfiske med garn må straks opphøre". 12 mars 1990 velger han å svare i form av et åpent brev i avisa Framtid i Nord (vedlagt), siden "innholdet i Deres brev angår mange flere enn meg" som han sier.

I brev skriver han bla. "- For det første har De ikke juridisk grunnlag for å ta avgjørelse om hvordan befolkningen i sjøsamiske områder skal forvalte sine ressurser. Både i norsk og internasjonal rettspraksis er samisk rett til land og vann fastsatt som prinsipp. Internasjonal rett og retts-praksis i forhold til minoritets- og urbefolkningsrettigheter er helt klar.

Når det gjelder ressursforvaltning må vi i de samiske områder støtte oss til gammel hevd, og de lokale, formelle regler – inntil Sametinget har begynt å utøve sin lovgivende myndighet."

Videre avslutter han: ”Jeg akter å fiske som før med mine garn, hvis det passer seg slik. Eller med line eller juksa hvis det passer seg slik. Jeg vil fiske til eget forbruk, for å filetere eller henge til tørrfisk. Den fisken jeg bruker vil jeg gi bort eller selge”.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at fiskeri- og kystdepartementet ikke vil anerkjenne kystbefolkningens historiske rett til utnyttelse av de marine ressurser.

Urfolksrett

For at staten Norge skal oppfylle sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig med et nasjonalt rettsgrunnlag som anerkjenner og sikrer det samiske folks rett til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse.

For de marine ressurser og områder vil det være det samlede resultatet av de ulike tiltak og lovprosesser sammenholdt med Norges folkerettslige forpliktelser som vil være avgjørende om samiske rettigheter blir tilstrekkelig ivaretatt. Vi ser det derfor som viktig at de ulike anbefalingene sees på som en helhet, og at de samerettslige sidene fullt ut ivaretas. Forut for Kystfiskeutvalget ferdigstilling av sitt arbeid har Sametinget ovenfor regjeringen i andre prosesser relatert til marine saker klart gitt til kjenne at Sametinget ikke kan akseptere at urfolksspørsmålet skyves ut til parallelle og etterfølgende prosesser.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at kyst- og fiskeridepartementet ikke ønsker å ivareta Norges folkerettslige forpliktelser, men derimot har som utgangspunkt at dagens fiskeriforvaltning ligger innenfor folkeretten.

Kvoter

Artikkel 27 i FNs konvensjon av 1966 om sivile og politiske rettigheter i forhold til samer som urfolk omfatter de materielle forutsetningene for samenes totale kulturutøvelse.

Grunnleggende for fjord – og kystbefolkningen er utnyttelse (og avhengigheten) av de ressurser som finnes i de marine områdene til ulike tider. Det påhviler staten en plikt å sikre kystbefolkningens et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å kunne ha fiske som levevei. I sjøsamiske områder innebærer dette også at det må sikres et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å begynne i forfedrenes yrke.

I New Zealand hvor Maoriene utgjør ca. 15% av landets befolkning, er rettigheter tilbakeført til Maoriene. I forhold til fiskerettigheter fikk de rett til 10% av alle kvoter i systemet, 20% av alle arter som skulle inn

i kvotesystemet i fremtiden og en betydelig finansiell kompensasjon som gjorde dem i stand til å kjøpe halvparten av New Zeelands største fiskeriselskap.

Det anslås at de kontrollerer ca. 1/3 av landets fiskerikvoter og er aktive i alle deler av fiskerinæringa.

Samene har deltatt og deltar både i havfiske, kyst- og fjordfiske, og de ulike sesongfiskeriene. Inntektene fra fisket er en viktig del av det økonomiske grunnlaget for den sjøsamiske kulturen. Fjord og kystbefolkningen har en historisk rett til en andel av bestandene, uansett om den befinner seg i Barentshavet (eksempelvis torsk) eller rundt Island (eksempelvis sild). Dette er bestander som vandrer og jevnlig befinner seg i samiske områder. Samene høster og har tradisjonelt høstet av disse ressursene.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at ikke noen av de tiltak og lovforslag som foreslås i konsultasjonsavtalen sikrer fremtidige kvoterettigheter for fiskerisamfunnene langs kysten og konstaterer videre at de foreslåtte tiltak heller ikke sikrer kystbefolkningen et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å kunne ha fiske som levevei. Videre finner vi heller ikke at retten til utkomme fra fiske er tilstrekkelig sikret for kommende generasjoner.

Forvaltningssystemet

Tidligere politikk og allerede innførte ordninger tar i liten grad tatt hensyn til samiske rettigheter og statlige myndigheter har plikt til å innarbeide rettighetene i forvaltningssystemet. Dette innebærer at det gjeldende forvaltningsregimet er rettstridig ved at det strider mot etablerte rettigheter etter intern rett og folkeretten.

NSR, NSR/SFP og FSL konstaterer at fiskeri- og kystdepartementet har avist et regionalt styringsorgan, med myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser og foreta andre disposisjoner til fremme av fjord og kystfisket, samt fastsette regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene, samt at statlige myndigheter skulle ha en lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, iform av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur sikres.

NSR, NSR/SFP og FSL finner det uakseptabelt at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist kystbefolknings historiske rett til fiske og at FKD legger til grunn at dagens fiskeriforvaltning er innenfor Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor urfolk.

Konklusjon

Dette innebærer at NSR, SÁB og FSL ikke kan gi sin tilslutning og samtykke til resultatet av konsultasjonsprosessen mellom Sametingsrådet og regjeringen om Kystfiskeutvalgets forslag og vil på denne bakgrunn anbefale Sametinget at samenes rettigheter til marine ressurser og –områder vurderes i forhold til folkeretten med sikte på å bringe saken videre i folkerettesystemet.

Forslag 5, representant Geir Tommy Pedersen, NSRs sametingsgruppe, NSR/SáB og Flyttsamelista

Erstatter forslag 2 i komiteinnstilling:

Av respekt for forfedre, med tanke på nåtiden og av omtanke for fremtidige generasjoner kan Sametinget ikke slutte seg til resultatet av konsultasjonsprosessen mellom Sametingsrådet og Regjeringen om Kystfiskeutvalgets forslag.

Det fremforhandlede forslag til avtale respekterer ikke den historiske retten vårt folk har til fiske. Sametinget har ikke fullmakt til å forhandle bort de historiske rettighetene til fiske på vegne av det samiske folk.

Avtalen representerer en avvísning av Kystfiskeutvalgets enstemmige forslag.

Avtalen er ikke innenfor folkerettens minimumsstandarder.

En tilslutning til avtalen vil kunne bli brukt mot samiske rettighetshavere, og andre urfolk med tilsvarende rettigheter i fremtidige rettighetsprosesser.

Eventuelle tiltak for å styrke situasjonen i de sjøsamiske områdene kan gjennomføres uten tilslutning til lovendringer.

Representant Willy Ørnebakk korrigerer forslag 2 i komiteinnstillingen, 8. avsnitt 2. og 3. setning til å lyde som følger:

Det vil derfor være av betydning at finnmarksloven nå skal lovfestes at Finnmarkskommisjonen også skal identifisere og anerkjenne rettigheter i sjøen.

III Votering

Av 39 representanter var 33 til stede.

- Forslag 3 ble forkastet med 21 stemmer. 12 stemte for.

Av 39 representanter var 32 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 4 ble forkastet med 30 stemmer. 2 stemte for.
- Forslag 5/2 ble forkastet med 19 stemmer. 13 stemte for.
- Forslag 1 ble vedtatt med 18 stemmer. 14 stemte mot.
- Komiteens tilrådning ble ikke votert

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Aili Keskitalo, til forr. ordn.	
	Aili Keskitalo, til forr. ordn.	
	Alf Isaksen, til forr. ordn.	
1	Heidi Persdatter Greiner Haaker, saksordfører	Kirsti Guvsám
		Aili Keskitalo
		Jørn Are Gaski
	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
2	Silje Karine Muotka	Sten Erling Jønsson
		Jørn Are Gaski
		Geir Tommy Pedersen
	Silje Karine Muotka	
3	Willy Ørnebakk	Aili Keskitalo
		Silje Karine Muotka
		Jørn Are Gaski
	Willy Ørnebakk	
4	Sten Erling Jønsson	Geir Tommy Pedersen
		Kjell Pedersen
		Silje Karine Muotka
	Sten Erling Jønsson	
5	Geir Tommy Pedersen	
	Willy Ørnebakk, til forr. ordn.	
		Jørn Are Gaski
		Anne Helene Saari
		Rolf Johansen
	Geir Tommy Pedersen	
	Geir Tommy Pedersen, til forr. ordn.	
6	Geir Johnsen	Jørn Are Gaski
		Silje Karine Muotka
		Kirsti Guvsám
	Geir Johnsen	
7	Johan Vasara	Anne Helene Saari
		Geir Tommy Pedersen
		Silje Karine Muotka
	Johan Vasara	
8	Aud Marthinsen	Geir Tommy Pedersen

		Jørn Are Gaski
		Geir Johnsen
	Aud Marthinsen	
9	Anders Somby jr.	Geir Tommy Pedersen
		Silje Karine Muotka
		Aili Keskitalo
	Anders Somby jr.	
10	Ann-Mari Thomassen	
	Willy Ørnebakk, til forr. ordn.	
	Ann-Mari Thomassen, til forr. ordn.	
		Sten Erling Jønsson
		Jørn Are Gaski
	Ann-Mari Thomassen	
11	Olaf Eliassen	Willy Ørnebakk
		Rolf Johansen
		Aili Keskitalo
	Olaf Eliassen	
12	Knut Roger Hansen	Geir Tommy Pedersen
		Jørn Are Gaski
		Silje Karine Muotka
13	Anne Helene Saari	Geir Tommy Pedersen
		Kjell Pedersen
		Kirsti Guvsám
	Anne Helene Saari	
14	Per Andersen Bæhr	Willy Ørnebakk
		Johan Vasara
		Aili Keskitalo
	Per Andersen Bæhr	
15	Jørn Are Gaski	
16	Egil Olli	
17	Willy Ørnebakk	
18	Lailá Susanne Vars	
19	Gunn-Britt Retter	
20	Alf Isaksen	
21	Geir Johnsen	
22	Odd Iver Sara	
23	Kjell Pedersen	
24	Aili Keskitalo	
25	Geir Tommy Pedersen	
26	Willy Ørnebakk	
	Heidi Persdatter Greiner	
	Haaker, saksordfører	
	Geir Tommy Pedersen, til forr. ordn.	
	Willy Ørnebakk, til forr. ordn.	
	Willy Ørnebakk, til forr. ordn.	

VI Sametingets vedtak

Retten til fiske i sjøsamiske områder

Møtesekretærer: Ellen Aina Eira, Tove Anti og Dina Somby

Gjeldende urfolksrett bygger på en forutsetning om anerkjennelse av urfolks historiske rettigheter til blant annet kyst og fjordfiske i tradisjonelle urfolksområder. Når det gjelder historiske rettigheter mener Sametinget at disse eksisterer og alltid har eksistert på bakgrunn av bosetning og bruk ved kysten i over 10 000 år. Samene har slike rettigheter på grunnlag av alders tids bruk og lokale sedvanerettigheter. Sametinget har videre understreket at regjeringen må ta hensyn til gammelt lovverk på dette området. Eksempelvis lappekodisillen fra 1751 og Jordutvisningsresolusjonen fra 1775 som fastslår finnmarkingenes førsterett til fiske. Det var et flertall av samer i Finnmark på den tid. Sametinget minner også om Kåfjorddommen som også beveger seg langt i retning av å uttrykke at det er snakk om sedvanerettighet hvor de lokale fiskerne fikk erstatning. Dette fordi fiskefeltene deres ble mindre tilgjengelig på grunn av kraftutbyggingen som førte til mere is på fjorden. Sametinget viser til at norske myndigheter vant frem i fiskerigranskesaken mot Storbritannia⁴ i Haag med den begrunnelse at læren om «fritt fiske» aldri hadde fått fotfeste langs Norges kyst. Dommen viser at påvisningene av den historiske bruken langs kysten med lokale sedvaneregler, var sentral for avgjørelsen. Disse historiske kjensgjeringene må også vurderes i lys av Norges forpliktelser etter blant annet Art. 37 i FNs Urfolksdeklarasjon.

Sametinget konstaterer at samene har etablerte rettigheter til fiske og andre fornybare marine ressurser i de kystnære samiske områdene. Denne retten bygger både på samenes tilstedeværelse og historiske bruk av sine tradisjonelle områder og på folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Dette er et uomtvistelig faktum, og støttes blant annet opp av Kystfiskeutvalgets innstilling og av internasjonal rett.

Sametinget og departementet har gjennom konsultasjonsprosessen om oppfølging av Kystfiskeutvalgets innstilling drøftet en rekke tiltak som partene anser nødvendig å gjennomføre for å revitalisere og styrke sjøsamisk kultur og sikre sjøsamenes rettigheter gjennom konkrete lovtiltak. Sametinget presiserer at ingen av de lovmessige tiltak gjør inngrep i disse allerede eksisterende rettighetene. Sametinget har hele veien gjort det klart at man ikke har mandat til å forhandle bort det samiske folks historiske rettigheter og de rettigheter som følger av folkeretten. Norge er en rettsstat. Sametinget forutsetter derfor at de historiske elementene som er nevnt ovenfor blir gjort til gjenstand for en avklaringsprosess med sikte på å anerkjenne og styrke sjøsamenes rettigheter i tråd med bestemmelsene i urfolksdeklarasjonen.

Sametinget har i denne omgang valgt å fokusere på løsninger som vil bidra til å sikre en rett til fiske for befolkningen i de sjøsamiske områdene. Sametingets syn på rettighetsgrunnlaget for retten til fiske i sjøsamiske områder forutsettes å komme til uttrykk i lovproposisjonens omtale av rettsgrunnlagene. Sametinget har tidligere vedtatt, og står fast ved at alle relevante rettskilder, så vel som nasjonale og internasjonale eksperter, underbygger sjøsamenes historiske rettigheter til fiske og deres rett til særskilte tiltak for å bevare og styrke deres kultur og levesett. Sametinget mener det er grunnleggende at lovgivningen innenfor fiskerisektoren må være innenfor Norges folkerettslige forpliktelser og i henhold til de historiske rettigheter samene alltid har hatt til fisket.

Sametinget konstaterer at de foreslåtte tiltakene kan anses som et viktig første skritt på vei mot en full sikring og anerkjennelse av samenes og den øvrige lokalbefolknings rettigheter til de villevende marine ressurser etter intern rett og folkeretten. Sametinget viser til at en slik anerkjennelse av den historiske retten til fiske vil være påkrevd fra statlige myndigheters side i den videre prosessen med revitaliseringen av sjøsamenes kultur og levesett. En slik anerkjennelse fra statlige myndigheters vil kunne bidra til en gjenoppretting av tidligere tiders urett og assimileringsspolitikk som særlig rammet den sjøsamiske befolkning. Dette vil også styrke urfolks påvirkningsmulighet innenfor den nasjonale fiskeripolitikken.

Sametinget ser det videre som nødvendig at retten til å fiske i fjordene og i de kystnære farvann nå lovfestes. Dette vil sikre at historien ikke gjentar seg og man risikerer ikke å kaste kyst- og fjordfiskerne på land. Sametinget er positiv til tiltak som kan hindre at norske myndigheter stenger ute de minste båtene fra fisket i fjorder og kystnære farvann, og mener det er nødvendig at denne gruppen skal prioriteres fremfor andre ved ressursknapphet. Derfor anser Sametinget det som nødvendig med en egen lovregel som forplikter fiskeriforvaltningen til å legge vesentlig vekt på hensynet til samisk kultur og samiske lokalsamfunn i alle typer avgjørelser som berører disse samfunnene.

Sametinget understreker viktigheten av at departementet støtter opp om forslaget å styrke vernet av de minste båtens ressurstilgang, blant annet ved å innføre et generelt forbud mot fiske for båter over 15 meter innenfor fjordlinja. Folkerettens minstestandarder må alltid ligge til grunn, og Sametinget viser til at den prinsipale posisjon hele tiden har vært at ILO konvensjon 169 må inkorporeres i norsk rett, primært gjennom menneskerettsloven. Siden dette standpunktet ikke har fått gehør fra norske myndigheter vil det være et skritt i riktig retning at Norges eksisterende folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk presiseres i deltakerloven. Det er prinsipielt viktig at det foreslås en lovbestemmelse som skal sikre at fiskeriforvaltningen i fremtiden skal være i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

Sametinget ser behov for en presisering av at lokale sedvanerettigheter og historiske rettigheter til fisket må anerkjennes. Det vil derfor være av betydning at finnmarksloven nå skal lovfestes at Finnmarkskommisjonen også skal identifisere og anerkjenne rettigheter i sjøen. For områdene sør for Finnmark fylke vil dette bli gjenstand for en oppfølgende prosess i forbindelse med oppfølgingen av forslaget til Samerettsutvalget II. Sametinget påpeker i denne sammenheng at Finnmarkskommisjonen skal bygge sine avgjørelser på gjeldende rett, hvor spesielt samiske sedvaner og rettsoppfatninger og folkeretten er viktige rettskilder. En slik anerkjennelse av samisk sedvanemessig bruk vil bidra til at kommende generasjoner samer sikres en trygg framtid med bakgrunn i deres forfedres bruk av deres tradisjonelle områder. Sametinget vil gjøre oppmerksom på at Finnmarkskommisjonen allerede i dag er sterkt underfinansiert ved at de midler som er gitt over statsbudsjettet ikke i tilstrekkelig grad kanaliseres videre av Domstolsadministrasjonen. Kommisjonen har derfor ikke mulighet til å arbeide etter det tidsperspektivet som finnmarkslovens intensjoner tilsier.

For Sametinget har det hele tiden vært viktig at også områder utenfor Finnmark, skal omfattes av de tiltak og lovbestemmelser som settes i verk. På dette området legges konsultasjonsresultatet til grunn, og man har oppnådd et videre virkeområde enn det Kystfiskeutvalgets mandat ga rom. Rettighetsbestemmelsen, forholdet til folkeretten, vektleggingsbestemmelsen og forbudet mot større båter samt minimumskvoter gjelder for hele det sjøsamiske området. Sametinget støtter også opp om at store deler av Troms fylke og deler av Nordland omfattes av lovforslaget.

Sametinget har i alle år arbeidet for en sterkere lokal forankring i forvaltningen av fiskeressursene. Dette for gi fiskerne større innflytelse når bruken av ressursene avgjøres. Sametinget mener man skal tillegge et lokalt forankret forvaltningsorgan beslutningsmyndighet, for eksempel når det gjelder redskapsbegrensninger, kvotefordeling, fastsettelse av fjordlinjer og dispensasjon fra forbudet mot større båter. Sametinget ved flere anledninger understreket at en løsning som ikke medfører beslutningsmyndighet vil være under de folkerettslige minstestandarder, da med tanke på retten til medbestemmelse i den offentligrettslige ressursforvaltningen samene har etter ILO konvensjon 169 art 15. Det må videre være klart at den konsultasjonspraksis man har i Norge etter konsultasjonsavtalen er en gjennomføring av ILO konvensjon art 6 som er svakere enn art 15.

Sametinget ser at etablering av en fjordfiskeremnd med lik representasjon fra fylkeskommunene og Sametinget vil være et skritt i riktig retning når det gjelder sikring av lokal medbestemmelsesrett i fiskeriforvaltningen. Det er av grunnleggende betydning at samene ikke blir i mindretall i et slikt

organ og at organet skal kunne foreslå lokale reguleringer i Finnmark, Troms og Nordland, samt foreslå hvordan fordelingen av tilleggskvoter skal skje. Sametinget legger i denne forbindelse til grunn at et slikt nemnd i kraft av sin kompetanse om lokale forhold også bør ha mulighet til å utvikle seg over tid. Nemnden forutsettes å være en tung faglig og politisk aktør, og en sentral premissleverandør for fiskeriforvaltningen.

Sametinget beklager at løsningen som nå foreslås for fremtidig fiskeriforvaltning ikke ligger innenfor udiskutable folkerettslige rammer. Det er derfor enighet om at partene gjennom nye forhandlinger skal avgjøre hvilke arbeidsområder og myndighet nemnden skal ha.

Sametinget ønsker å sikre samenes medbestemmelse etter folkeretten ved at det gjennomføres videre konsultasjoner hvor det blant annet utarbeides en egen rammeavtale om konsultasjoner i fiskerispørsmål mellom fiskeridepartementet og Sametinget. Rammeavtalen skal styrke Sametingets stilling i fiskerisaker utover den generelle konsultasjonsretten i konsultasjonsavtalen av 2005. For Sametinget vil det være avgjørende at en løsning skal ivareta retten til medbestemmelse i ILO konvensjonen 169 art 15.

Sametinget forutsetter at denne løsningen som her skisseres som et første skritt i oppfølgingen av Kystfiskeutvalgets innstilling må ses i sammenheng med den videre prosessen angående Samerettsutvalget II. Her viser man blant annet til at det vil være nødvendig å komme tilbake til ytterligere tiltak for å sikre sjøsamiske rettigheter ved annen bruk av sjøområdene. Sametingets rolle og andre spørsmål knyttet til forvaltningen av marine ressurser i de tradisjonelle sjøsamiske områdene, må avklares i det videre arbeidet med Samerettsutvalget II. Sistnevnte utvalgs arbeid reiser flere problemstillinger knyttet til forvaltning og bruk av sjøarealene i dette området.

Sametinget føler et stort ansvar overfor andre urfolk som avventer de løsningene som Sametinget og den norske stat skal komme til enighet om. Sametinget anser derfor ikke disse tiltakene som et endelig punktum for oppfølgingen av Kystfiskeutvalgets forslag. Tiltakene som er fremforhandlet er sårt tiltrengte strakstiltak som skal bidra til å avhjelpe den kritiske situasjon sjøsamiske lokalsamfunn befinner seg i. For Sametinget er det avgjørende at forslagene til dels er tuftet på de samme vurderingene som tiltakene til Kystfiskeutvalget, blant annet ønsket om å rette opp uretten fra 90-tallets fiskeripolitikk.

Sametinget kan på denne bakgrunn slutte seg til de strakstiltak som er skissert ovenfor, med det klare forbehold om at Sametinget ikke slutter seg til departementets grunnlag, begrunnelse og forståelse av rettsgrunnlaget for de foreslåtte tiltakene. Videre tar Sametinget forbehold om at de oppfølgende prosesser man har blitt enige om, skal resultere i en løsning som er innenfor udiskutable folkerettslige rammer. Særlig gjelder dette styrking av samenes rett til deltakelse i den offentligrettslige forvaltningen av fiskeressursene og Sametingets krav om anerkjennelse av de historiske rettighetene samene har etter alders tids bruk og annet grunnlag.

Behandlingen av saken ble avsluttet 09.06. 2011 kl. 18.15

Åšši/Sak OOU 003/11

K

Åšši/Sak SP 028/11

Sametingets møteplan 2012

Arkivsaknr.
10/16

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Plenumsledelsen	03.05.11	DCJ 007/11
komiteen	24. – 26.05.11	
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP

Saken påbegynt 10.06.11 kl. 09.05

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1			Kalender 2012

II Forslag og merknader

Plenumsledelsens forslag til innstilling:

Sametingets komité- og plenumsmøter første halvdel 2012:

- uke 8: 20. – 24. februar
- uke 16: 16. – 20. april
- uke 23: 4. – 8. juni

Sametingets komitémøter og plenumsmøter andre halvdel 2012:

- uke 39 24. – 28. september
- uke 48 26. – 30. november

Oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomiteens innstilling

Innledning

Som et resultat av Sametingets vedtak i sak 48/10 legges komité- og plenumsmøtene til en og samme uke. Det avvikles tre samlinger på vårsesjonen og to samlinger på høstsesjonen. Ordningen er gjeldende fra 1. juli 2011, som en prøveordning frem til siste plenum i 2012.

Det er nedsatt en tverrpolitisk gruppe som underveis skal vurdere den nye ordningen frem til siste plenum i 2012.

Plenumsledelsen har lagt frem forslag til møteplan for Sametingets komité- og plenumsmøter for 2012.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter plenumsledelsens forslag til innstilling.

III Votering

Av 39 representanter var 29 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Åge Nordkild, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametingets komité- og plenumsmøter første halvdel 2012:

- uke 8: 20. – 24. februar
- uke 16: 16. – 20. april
- uke 23: 4. – 8. juni

Sametingets komitémøter og plenumsmøter andre halvdel 2012:

- uke 39 24. – 28. september
- uke 48 26. – 30. november

Behandlingen av saken ble avsluttet kl. 09.10

Åšši/Sak PFK 004/11

Åšši/Sak SP 029/11

Forsøk på ny organisering av komité- og plenumsmøtene

Arkivsaknr.
10/16

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Plenumsledelsen	03.05.11	DCJ 004/11
Plan- og finanskomiteen	24. – 26.05.11	PFK 004/11
Sametingets plenum	7. – 10.06.11	SP 29/11

Saken påbegynt 10.06.11 kl. 09.10

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	03.05.11	Plenumsledelsen	Sak DCJ 004/11 Forsøk på ny organisering av komité- og plenumsmøtene
2	11/1139-1		Organisering av Sametingets komité- og plenumsmøter
3	SP 048/10		Organisering av Sametingets komité- og plenumsmøter

II Forslag og merknader

Plenumsledelsens forslag til innstilling

1 Gruppene, fagkomiteene og plenum

Sametinget vil fra 1. juli 2011 prøve ut en ordning der komitémøtene og plenumsmøtet avvikles innen en og samme uke. Det skal holdes tre samlinger på vårsesjonen i 2012 og to møter på høstsesjonen i 2011 og 2012.

Rammen for komité- og plenumssamlingen vil være som følger:

Mandag:	08:30-12:00	Komitémøter
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-17:00	Komitémøter
Tirsdag:	08:30-12:00	Komitémøter
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-17:00	Komitémøter

Onsdag:	08:30-12:00	Plenum
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-18:00	Plenum
Torsdag:	08:30-12:00	Plenum
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-18:00	Plenum
Fredag:	08:30-12:00	Plenum
	12:00-13:00	Lunsj
	13:00-15:00	Eventuelt plenum

Sametinget dekker reise- og oppholdsutgifter for gruppemøter på inntil to dager, enten i forkant av komité- og plenumssamlingen eller som et separat gruppemøte der gruppene selv avgjør tid og sted. Møtet vil likevel måtte finne sted etter at saksdokumentene til den forestående samlingen er gjort kjent for representantene.

Fagkomiteene kan foreta reiser utenom komitémøtene for å oppdatere seg på aktuelle fagfelt. Tid og sted for slike reiser avgjøres i samråd mellom komitéleder og plenumsledelsen.

En nærmere beskrivelse av organiseringen av komité- og plenumssamlingene, gruppemøter og komitéreiser fremgår i saksfremstillingen i denne saken.

2 Fravik i reglementet

For å kunne prøve ut den nye organiseringen av komité- og plenumsmøtet vedtar Sametinget å sette til side følgende bestemmelser i forretningsorden og kjørereglene for fagkomiteene i prøveperioden:

Forretningsorden § 20, som regulerer fremlegging av saker fra innstillende organ til et samlet plenum, settes til side og møtet for fremlegging av saker utgår.

Forretningsorden § 21, som regulerer frister for saker som fremmes for plenum, settes til side slik: Saker som Sametingsrådet fremmer for plenum skal meldes plenumsledelsen senest 3 uker (i dag 4 uker) før plenumsmøtet, og gjøres kjent for representantene senest 2 uker (i dag 3 uker) før plenumsmøtet. Tilsvarende frist gjelder for saker fra kontrollutvalget og plenumsledelsen. Innstilling fra fagkomiteene gjøres kjent for representantene minst 36 timer før saken behandles i plenum.

Forretningsorden § 11 bokstav d), som regulerer behandlingen av sametingsmeldinger, settes til side, og sametingsmeldinger presenteres på plenumsmøtets første dag etter eventuelle redegjørelser. I kjørereglene for arbeidet i Sametingets fagkomiteer 1 k) står det at når komiteen ønsker opplysninger / dokumentasjon i en sak som komiteen har fått til behandling, skal komiteen rette skriftlige spørsmål til den som har fremmet forslag til innstilling – Sametingsrådet eller plenumsledelsen. Dette punktet settes til side slik at spørsmålene skal stilles muntlig og besvares muntlig.

Plenumsledelsen får fullmakt til å sette forretningsorden og kjørereglene for fagkomiteene ytterligere til side hvis det i organiseringen av komité- og plenumsmøtene i prøvetiden skulle dukke opp forhold som ikke er forutsatt i dette vedtaket og der plenumsledelsen anser fravik fra regelverket som nødvendig.

Plan- og finanskomiteens innstilling

Innledning

Sametinget har i sak 048/10 vedtatt å gjennomføre komite- og plenumsmøtene høsten 2011 og 2012 innen rammen av en uke. Plenumsledelsen fikk i samme sak i oppdrag å komme med forslag til nødvendige endringer vedrørende økonomi, administrasjon, regelverk og retningslinjer.

Merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Sten Erling Jønsson, Hilde Anita Nyvoll, Ronny Wilhelmsen, Willy Ørnebakk og Ragnhild Melleby Aslaksen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Ann-Mari Thomassen, Aili Keskitalo, Rolf Johansen, Jarle Jonassen, medlemmet fra Árja Alf Isaksen, medlemmet fra Samer bosatt i Sør-Norge (SbS) Marie Therese Nordsletta Aslaksen og medlemmet fra Fremskrittspartiet (FrP) Arthur Tørfoss

På bakgrunn av erfaringene som gjøres høsten 2011, vil Sametinget vurdere hvorvidt det skal avholdes 2 eller 3 plenumsmøter på vårsesjonen 2012.

Forslag

Forslag 1

Forslag fra Arbeiderpartiet (AP) Samer bosatt i Sør-Norge (SbS), Árja, Norske samers Riksforbund (NSR) og Fremskrittspartiet (FrP)

Pkt. 1 tredje siste avsnitt strykes.

Nytt tredje siste avsnitt i pkt. 1:

Sametinget dekker reise- og oppholdsutgifter for et gruppemøte på inntil to dager, enten i forkant av komité- og plenumsamlingen eller som et separat gruppemøte der gruppene selv avgjør tid og sted.

Forslag 2

Forslag fra Fremskrittspartiet (FrP)

Som innstillingen, men med følgende endring:

Mandag:	08:30-12:00	Gruppemøter
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-	Komitémøter

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Plenumsledelsens forslag til innstilling.

III Votering

Av 39 representanter var 29 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 2 ble forkastet med 26 stemmer. 3 stemte for.
- Forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Komiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Aili Keskitalo, saksordfører	
2	Arthur Tørfoss	
3	Willy Ørnebakk	Arthur Tørfoss

		Jarle Jonassen
		Aud Marthinsen
	Willy Ørnebakk	
4	Anders Somby jr.	
5	Olaf Eliassen	Gunn-Britt Retter
		Mathis Nilsen Eira
		Johan Vasara
	Olaf Eliassen	
6	Jarle Jonassen	Aud Marthinsen
	Jarle Jonassen	
7	Willy Ørnebakk	Geir Tommy Pedersen
		Olaf Eliassen
	Willy Ørnebakk	
8	Per Andersen Bæhr	Alf Isaksen
		Silje Karine Muotka
		Gunn-Britt Retter
	Per Andersen Bæhr	
9	Geir Tommy Pedersen	Willy Ørnebakk
	Geir Tommy Pedersen	
10	Alf Isaksen	Inga-Lill Sundset
		Geir Tommy Pedersen
		Rolf Johansen
	Alf Isaksen	
11	Egil Olli	
12	Ida Marie Bransfjell	Silje Karine Muotka
13	Johan Vasara	Anders Somby jr.
		Aili Keskitalo
		Silje Karine Muotka
	Johan Vasara	
14	Willy Ørnebakk	
15	Olaf Eliassen	
	Aili Keskitalo, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

1 Gruppene, fagkomiteene og plenum

Sametinget vil fra 1. juli 2011 prøve ut en ordning der komitémøtene og plenums møtet avvikles innen en og samme uke. Det skal holdes tre samlinger på vårsesjonen i 2012 og to møter på høstsesjonen i 2011 og 2012.

Rammen for komité- og plenums samlingen vil være som følger:

Mandag:	08:30-12:00	Komitémøter
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-17:00	Komitémøter
Tirsdag:	08:30-12:00	Komitémøter
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-17:00	Komitémøter

Onsdag:	08:30-12:00	Plenum
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-18:00	Plenum
Torsdag:	08:30-12:00	Plenum
	12:00-15:00	Lunsj og eventuelle gruppemøter
	15:00-18:00	Plenum
Fredag:	08:30-12:00	Plenum
	12:00-13:00	Lunsj
	13:00-15:00	Eventuelt plenum

Sametinget dekker reise- og oppholdsutgifter for et gruppemøte på inntil to dager, enten i forkant av komité- og plenumssamlingen eller som et separat gruppemøte der gruppene selv avgjør tid og sted.

Fagkomiteene kan foreta reiser utenom komitémøtene for å oppdatere seg på aktuelle fagfelt. Tid og sted for slike reiser avgjøres i samråd mellom komitéleder og plenumsledelsen.

En nærmere beskrivelse av organiseringen av komité- og plenumssamlingene, gruppemøter og komitéreiser fremgår i saksfremstillingen i denne saken.

2 Fravik i reglementet

For å kunne prøve ut den nye organiseringen av komité- og plenumsmøtet vedtar Sametinget å sette til side følgende bestemmelser i forretningsordenen og kjørereglene for fagkomiteene i prøveperioden:

Forretningsordenen § 20, som regulerer fremlegging av saker fra innstillende organ til et samlet plenum, settes til side og møtet for fremlegging av saker utgår.

Forretningsordenen § 21, som regulerer frister for saker som fremmes for plenum, settes til side slik: Saker som Sametingsrådet fremmer for plenum skal meldes plenumsledelsen senest 3 uker (i dag 4 uker) før plenumsmøtet, og gjøres kjent for representantene senest 2 uker (i dag 3 uker) før plenumsmøtet. Tilsvarende frist gjelder for saker fra kontrollutvalget og plenumsledelsen. Innstilling fra fagkomiteene gjøres kjent for representantene minst 36 timer før saken behandles i plenum.

Forretningsordenen § 11 bokstav d), som regulerer behandlingen av sametingsmeldinger, settes til side, og sametingsmeldinger presenteres på plenumsmøtets første dag etter eventuelle redegjørelser. I kjørereglene for arbeidet i Sametingets fagkomiteer 1 k) står det at når komiteen ønsker opplysninger / dokumentasjon i en sak som komiteen har fått til behandling, skal komiteen rette skriftlige spørsmål til den som har fremmet forslag til innstilling – Sametingsrådet eller plenumsledelsen. Dette punktet settes til side slik at spørsmålene skal stilles muntlig og besvares muntlig.

Plenumsledelsen får fullmakt til å sette forretningsordenen og kjørereglene for fagkomiteene ytterligere til side hvis det i organiseringen av komité- og plenumsmøtene i prøvetiden skulle dukke opp forhold som ikke er forutsatt i dette vedtaket og der plenumsledelsen anser fravik fra regelverket som nødvendig.

Behandlingen av saken ble avsluttet 10.06.11 kl. 11.30

Undertegnede har lest gjennom protokollen, og finner de bokførte beslutninger å være i overensstemmelse med Sametingets vedtak.

Karášjohka 10.06.11

Plenumsledelsen

Jarle Jonassen
leder

Hilde Anita Nyvoll

Jørn Are Gaski

Mathis Nilsen Eira